

А.В. СМІТЮХ

Корпоративне право у схемах

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО
ІСТИНА
2012

А.В. Смітюх

Корпоративне право у схемах

Навчальний посібник

Видання друге, змінене і доповнене

*Рекомендований Міністерством освіти
і науки України як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
Видавництво «Істина»
2012

ББК Х9 (4Укр)301

УДК 342.98-055

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Погрібний С.О., доктор юридичних наук, доцент, член-кореспондент НАПрН України, заступник голови Приморського районного суду м.Одеси

Подцерковний О.П., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

Ткачук А.Л., кандидат юридичних наук, доцент, начальник управління освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації, заслужений юрист України

Смітюх А.В. Корпоративне право у схемах: Навчальний посібник. – Вид. 2, змін і доп. – К.: Істина, 2012. – 244 с.

ISBN 978-966-8909-71-9

У посібнику на основі аналізу положень Цивільного та Господарського кодексів, законів України “Про господарські товариства”, “Про акціонерні товариства”, інших актів корпоративного законодавства України з урахуванням матеріалів судової практики, наукових статей і монографій розкриваються загальні питання корпоративного права; порядок створення і припинення господарських товариств, особливості правового статусу окремих видів господарських товариств; правовий режим їх майна; корпоративні права та обов’язки їх учасників; правовий статус органів управління товариств; питання щодо здійснення розпорядження та захисту корпоративних прав. Корпоративне право, представлене у вигляді схем, що розкривають усі його інститути, наголошуючи на багатьох проблемних питаннях, широко висвітлюють класифікації корпоративного права, корпоративні процедури, концептуальні відмінності у підходах до регулювання корпоративних відносин, на яких ґрунтуються, відповідно, ЦК України та ГК України.

Видання зацікавить насамперед студентів та викладачів юридичних навчальних закладів, а також адвокатів, юрисконсультів, керівників та посадових осіб господарських товариств.

*Гриф надано Міністерством освіти і науки України
Лист від 22.12.2010 р. №1/11-11822.1*

ББК Х9 (4Укр)301

УДК 342.98-055

ISBN 978-966-8909-71-9

© Смітюх А.В., 2012

© Видавництво “Істина”, 2012

**КОРПОРАТИВНІ
ПІДПРИЄМСТВА
і
ПІДПРИЄМНИЦЬКІ
ТОВАРИСТВА**

**Підприємницькі товариства у системі понять
та інститутів цивільного права**

Ст.ст.2, 80, 81, 83, 84-87, ч.2 ст.113 ЦК України

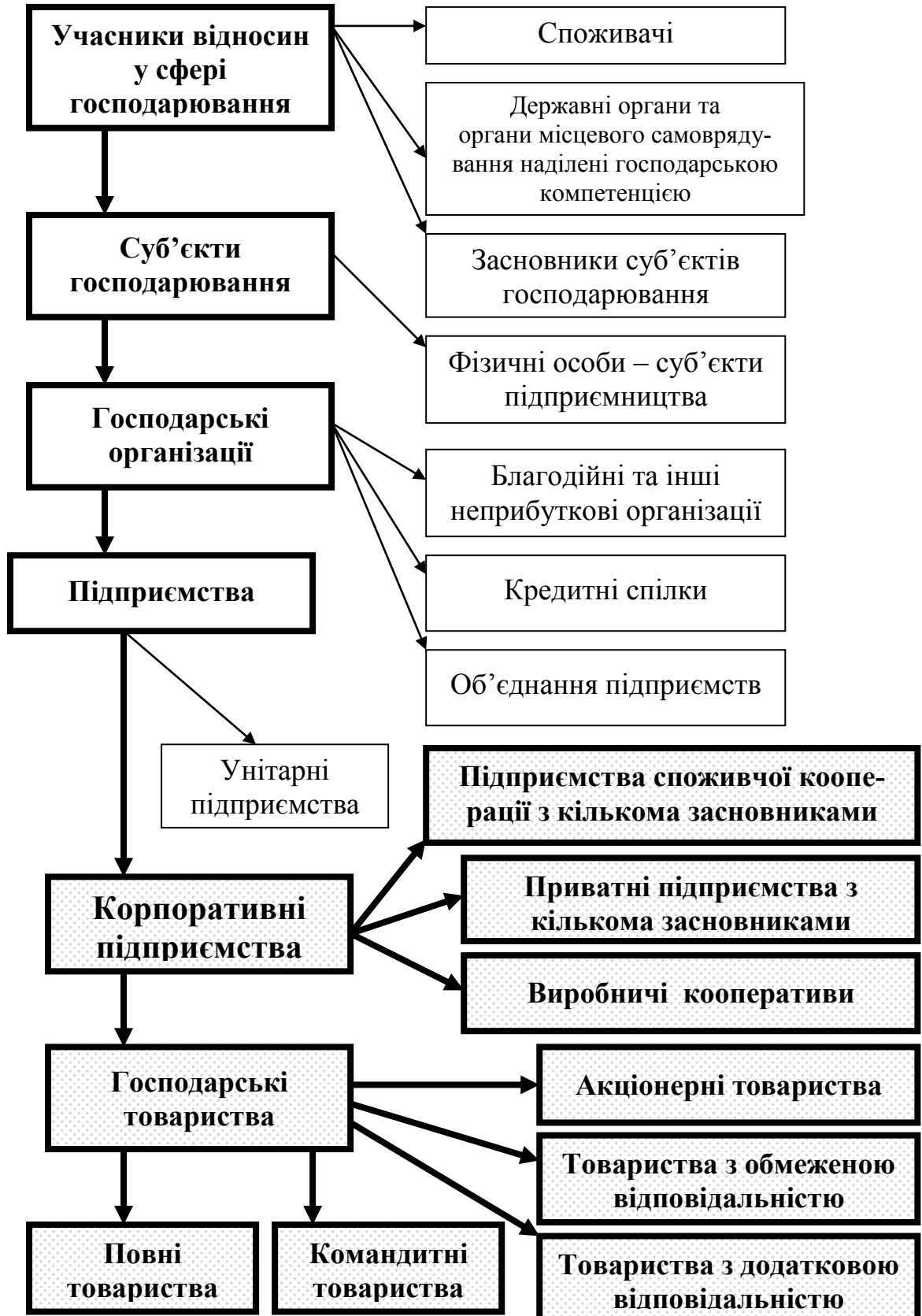

ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ТОВАРИСТВА
у системі понять та інститутів цивільного права
(пояснення схеми)

ПОНЯТТЯ	ВИЗНАЧЕННЯ
Учасники цивільних відносин	Учасники особистих немайнових і майнових відносин, заснованих на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності (ст.ст.1,2 ЦК України): фізичні особи, юридичні особи , суб'єкти публічного права – держави, територіальні громади та ін.
Юридичні особи	Організації, створені і зареєстровані у встановленому законом порядку, що наділяються цивільною правоздатністю і дієздатністю, можуть бути позивачами і відповідачами у суді (ст.80 ЦК України), поділяються на: юридичні особи публічного права і юридичні особи приватного права .
Юридичні особи приватного права	Юридичні особи, які створюються на підставі установчих документів (ст.81 ЦК України), поділяються на: товариства , установи та інші форми передбачені законом (наприклад – державні, комунальні та приватні підприємства, об'єднання підприємств).
Товариства	Організації, створені шляхом об'єднання осіб (учасників), які мають право участі у цьому товаристві (ч.2 ст.83 ЦК України), поділяються на: підприємницькі товариства і непідприємницькі товариства .
Підприємницькі товариства	Товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного розподілу між учасниками (ст.84 ЦК України), поділяються на: господарські товариства (повні товариства, командитні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, акціонерні товариства) і виробничі кооперативи .

Корпоративні підприємства у системі понять та інститутів господарського права

Ст.ст.2, 55, 62, 63, 79, 80, 111, 113 ГК України

КОРПОРАТИВНІ ПІДПРИЄМСТВА у системі понять та інститутів <u>господарського права</u> (пояснення схеми)	
ПОНЯТТЯ	ВИЗНАЧЕННЯ
Учасники відносин у сфері господарювання	Учасники відносин, що виникають в процесі організації та здійснення господарської діяльності (ст.1 ГК України), поділяються на: суб'єкти господарювання , споживачів, органи державної влади і органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, засновників суб'єктів господарювання та осіб, що здійснюють щодо зазначених суб'єктів організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.
Суб'єкти господарювання	Учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав і обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна (ч.1 ст.55 ГК України), поділяються на: господарські організації , фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності.
Господарські організації	Юридичні особи, створені згідно ЦК України, підприємства, створені згідно ГК України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність і зареєстровані у встановленому законом порядку (п.1 ч.2 ст.55 ГК України), поділяються на: підприємства , об'єднання підприємств, кредитні спілки, благодійні та інші неприбуткові організації та ін.
Підприємства	Самостійні суб'єкти господарювання, створені компетентним суб'єктом державної влади, або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності, в порядку, передбаченому законодавством (ст.62 ГК України), залежно від способу утворення поділяються на унітарні і корпоративні підприємства .
Корпоративні підприємства	Утворюється, як правило, двома, або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів і ризиків підприємства (ч.5 ст.62 ГК України), поділяються на: господарські товариства , виробничі кооперативи , підприємства споживчої кооперації з кількома засновниками, приватні підприємства з кількома засновниками.

ТОВАРИСТВА І УСТАНОВИ ЗГІДНО ЦК УКРАЇНИ

ТОВАРИСТВА	УСТАНОВИ
Особи, які створюють товариство наділяють його майном і беруть участь в управлінні товариством	Особи, які створюють установу наділяють її майном, але не беруть участь в управлінні установою
Законодавство передбачає багато видів товариств	Класифікація установ відсутня
Установчим документом товариства є статут, або установчий договір (меморандум) залежно від виду товариства	Установчим документом установи є установчий акт
Детальне правове регулювання: великий масив спеціальних правових норм, що регулює діяльність різних видів товариств	Фрагментарне правове регулювання: єдині спеціальні норми, які регулюють діяльність установ в Україні – це ч.3 ст.83, ч.3 ст.88, ст.ст.101-103 ЦК України
Найбільш поширені юридичні особи в Україні	Майже не створюються

ІНШІ ФОРМИ ВСТАНОВЛЕНІ ЗАКОНОМ

Передбачений ЦК України поділ юридичних осіб приватного права на товариства і установи не є вичерпним і визнає існування інших форм встановлених законом (ч.1 ст.83 ЦК України). Сюди відносяться, зокрема всі передбачені ГК України види унітарних і деякі види корпоративних підприємств (приватні, комунальні, державні комерційні і державні казенні, комунальні комерційні і комунальні некомерційні підприємства, підприємства споживчої кооперації, об'єднань громадян, релігійних організацій), об'єднання підприємств та ін.

УВАГА!

Установи, як вид юридичних осіб передбачений ЦК України не слід змішувати з традиційно-побутовим розумінням цього терміну, як неприбуткової, зазвичай державної або ж комунальної організації, що фінансується з бюджету, наприклад ВНЗ, лікарнею (тобто – закладом). Фінансові установи (банки, кредитні спілки та ін.) також не мають відношення до установ, як виду юридичних осіб, передбаченого ЦК України (наприклад банки створюються у вигляді акціонерних товариств).

ГК УКРАЇНИ
залежно від способу утворення
поділяє ПІДПРИЄМСТВА на:

УНІТАРНІ	КОРПОРАТИВНІ
○ Державні комерційні підприємства ○ Державні казенні підприємства ○ Комунальні комерційні підприємства ○ Комунальні некомерційні підприємства ○ Підприємства об'єднань громадян ○ Підприємства релігійних організацій ○ Приватні підприємства (з одним засновником) ○ Підприємства споживчої кооперації (з одним засновником)	○ Господарські товариства ○ Виробничі кооперативи ○ Приватні підприємства (з кількома засновниками) ○ Підприємства споживчої кооперації (з кількома засновниками)

ОЗНАКИ:

Утворюються одним засновником (власником).	Утворюються декількома учасниками, деякі види таких підприємств можуть бути утворені однією особою
Статутний капітал не поділений на частки, або паї	Статутний капітал поділений на частки, або паї, утім, може весь належати одній особі
Кількість власників не може бути збільшена без втрати статусу унітарного підприємства	Кількість учасників може змінюватися з урахуванням порядку і обмежень, передбачених законодавством і установчими документами

СПІВВІДНОШЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ І ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ТОВАРИСТВ

КОРПОРАТИВНІ ПІДПРИЄМСТВА (ГК УКРАЇНИ)	ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ТОВАРИСТВА (ЦК УКРАЇНИ)
Утворюються, як правило, двома, або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діють на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів і ризиків підприємства (ч.5 ст.62 ГК України)	Утворюються шляхом об'єднання осіб (учасників), які мають право участі у цьому товаристві, здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного розподілу між учасниками (ч.2 ст.83, ст.84 ЦК України)

○ Господарські товариства ○ Виробничі кооперативи ○ Приватні підприємства з кількома засновниками ○ Підприємства споживчої кооперації з кількома засновниками	○ Господарські товариства ○ Виробничі кооперативи

РЕЗЮМЕ

Враховуючи відносну малочисельність приватних підприємств з кількома засновниками і підприємств споживчої кооперації з кількома засновниками і певну „маргінальність” цих організаційно-правових форм, можна стверджувати, що у системі понять та інститутів ГК України *корпоративні підприємства займають те саме місце, що й підприємницькі товариства* у системі понять та інститутів ЦК України. Таким чином, для позначення одного й того саме явища, автори ЦК і ГК використовують різні терміни, вписані до різних систем понять і інститутів, передбачених, відповідно, ЦК і ГК.

КОНЦЕПЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС (ст.62)	ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС (ст.191)
Підприємство - суб'єкт права, юридична особа, вид господарських організацій, передбачений ГК	Підприємство – об'єкт права, що вважається нерухомістю (правова фікція), підприємства як юридичні особи у ЦК не згадуються
Легальне визначення – підприємство це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним суб'єктом державної влади, або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності, в порядку, передбаченому законодавством.	Легальне визначення – підприємство це єдиний майновий комплекс, що використовується для здійснення підприємницької діяльності, до складу якого входять усі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права.
Об'єктом правочинів є не підприємство, як таке, а корпоративні права щодо нього у формі частки у статутному капіталі або акцій.	Підприємство як таке може бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів
Концепція є усталеною і притаманною вітчизняному праву вже багато десятиріч	Концепція є експериментальною, це спроба поєднати концепцію цілісного майнового комплексу, що застосовується у деяких майнових (приватизаційних, орендних і концесійних) відносинах щодо публічної (державної і комунальної) власності з концепцією нерухомості
De facto існує величезна кількість підприємств – суб'єктів права	De facto концепція не застосовується (майже не застосовується) на практиці, хоча планувалося, що вона застосовуватиметься до широкого кола відносин між будь-якими суб'єктами

ПОНЯТТЯ І ВИДИ КООПЕРАТИВІВ

КООПЕРАТИВ

Юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування (ст.2 Закону України „Про кооперацію“)

ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ

Утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку (ст.2 Закону України „Про кооперацію“).

Є корпоративним підприємством (ГК України) і підприємницьким товариством (ЦК України)

ОБСЛУГОВУЮЧИЙ КООПЕРАТИВ

Утворюється шляхом об'єднання фізичних та /або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам (в обсягах, що не перевищують 20% загального обороту кооперативу) з метою провадження їх господарської діяльності (ст.2 Закону України „Про кооперацію“).

Належить до „інших неприбуткових організацій“ (ГК України), є підприємницьким товариством (ЦК України)

СПОЖИВЧИЙ КООПЕРАТИВ (ТОВАРИСТВО)

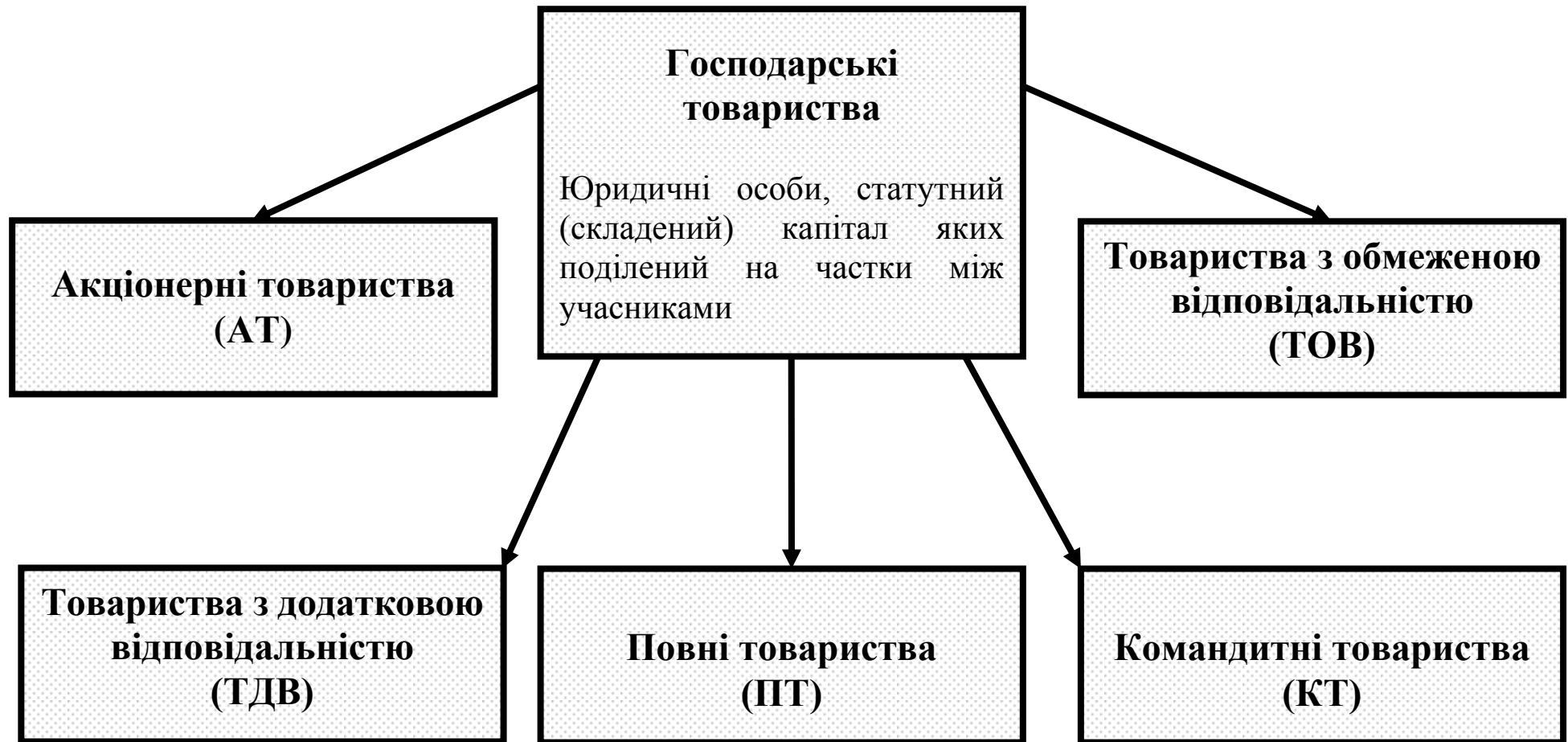
Утворюється шляхом об'єднання фізичних та /або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг з метою задоволення споживчих потреб його членів (ст.2 Закону України „Про кооперацію“)

Належить до „інших неприбуткових організацій“ (ГК України), є підприємницьким товариством (ЦК України)

**ПРИНЦИПОВІ ВІДМІННОСТІ
ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ
І ВИРОБНИЧИХ КООПЕРАТИВІВ**

ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА	ВИРОБНИЧІ КООПЕРАТИВИ
Учасниками господарського товариства можуть бути як фізичні, так і юридичні особи (ч.1 ст.114 ЦК України)	Членами виробничого кооперативу можуть бути тільки фізичні особи, які досягли 16-річного віку (ч.1 ст.98 ГК України)
З внесків учасників (засновників) утворюється <i>статутний (складений) капітал</i> товариства, поділений на частки, пропорційно вартості внеску кожного учасника. У тих видах господарських товариств, де відповідальність учасників за боргами товариства не є повною (АТ, ТОВ, ТДВ), розмір внеску учасника визначає ступінь його контролю над товариством (ч.2 ст.24, ч.1 ст.44, ч.3 ст.50, ч.4 ст.58 Закону України „Про господарські товариства”)	Із вступних внесків членів кооперативу (як правило - рівних) формується <i>неподільний фонд</i>, а з паїв (можуть бути різними за розміром) – <i>пайовий фонд</i>. Відповідальність членів кооперативу за його боргами є обмеженою, але розмір внеску та паю члена кооперативу не впливає на ступінь його контролю над кооперативом: кожний член має 1 голос (ст.15, ст.27 Закону України „Про кооперацію”)
Законодавство не передбачає зобов’язання учасників господарського товариства щодо трудової участі у діяльності товариства	Члени виробничого кооперативу повинні перебувати у трудових відносинах з кооперативом (ст.2 Закону України „Про кооперацію”)
За результатами діяльності товариства учасники, за рішенням загальних зборів, отримують дивіденди – частину прибутку товариства пропорційно розміру своєї частки (п. „б” ч.1 ст.10 Закону України „Про господарські товариства”)	За результатами діяльності кооперативу члени, за рішенням загальних зборів, отримують: (1) виплати на паї, пропорційно розміру паїв - частину прибутку кооперативу, але не більше 20% суми, визначеної до розподілу; (2) кооперативні виплати пропорційно їх участі у господарській діяльності кооперативу (ст.26 Закону України „Про кооперацію”)

**ПОНЯТТЯ І ВИДИ ГОСПОДАРСЬКИХ
ТОВАРИСТВ**

ВИДИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ (ПОЯСНЕННЯ ТАБЛИЦІ)

АТ	ТОВ	ТДВ	ПОВНЕ ТОВАРИСТВО	КОМАНДИТНЕ ТОВАРИСТВО
Капітал поділений на визначену установчим документом кількість акцій однакової номінальної вартості, належність яких установчим документом не визначається Акціонери не відповідають за зобов'язаннями АТ і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю АТ у межах вартості акцій, які їм належать	Капітал поділений на частки, які можуть бути нерівними, конкретний розмір і належність яких визначається установчим документом Учасники не відповідають за зобов'язаннями ТОВ і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю ТОВ у межах вартості своїх вкладів	Капітал поділений на частки, які можуть бути нерівними, конкретний розмір і належність яких визначається установчим документом Учасники солідарно несуть додаткову відповідальність за зобов'язаннями ТДВ своїм майном у розмірі, який встановлюється статутом ТДВ і є однаково кратним для всіх учасників до вартості вкладу	Капітал поділений на частки, які можуть бути нерівними, конкретний розмір і належність яких визначається установчим документом Учасники здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і солідарно несуть додаткову відповідальність за його зобов'язаннями усім майном, яке їм належить	Капітал поділений на частки, які можуть бути нерівними, конкретний розмір і належність яких визначається установчим документом Разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасників) є 1 або кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі у діяльності товариства

**УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ
ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ**

СТАТУТ

**ЗАСНОВНИЦЬКИЙ
ДОГОВІР**

МЕМОРАНДУМ

**АКЦІОНЕРНІ
ТОВАРИСТВА**

ПОВНІ ТОВАРИСТВА

**ТОВАРИСТВА
З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**

**КОМАНДИТНІ
ТОВАРИСТВА
з одним
повним учасником**

**ТОВАРИСТВА
З ДОДАТКОВОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**

**КОМАНДИТНІ
ТОВАРИСТВА
з більше ніж одним
повним учасником**

ЗМІСТ СТАТУТІВ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

АТ

Містить відомості про: повне та скорочене найменування, тип АТ; розмір статутного, резервного (у разі формування) капіталів; номінальну вартість і загальну кількість акцій, кількість кожного типу розміщених товариством акцій, у тому числі кількість кожного класу привілейованих акцій у разі розміщення привілейованих акцій, а також наслідки невиконання зобов'язань з викупу акцій; умови та порядок конвертації привілейованих акцій певного класу у прості акції чи у привілейовані акції іншого класу у випадках, якщо АТ передбачений випуск привілейованих акцій; права акціонерів - власників привілейованих акцій кожного класу; розмір дивідендів за привілейованими акціями кожного класу в разі їх розміщення товариством; умови та порядок конвертації привілейованих акцій певного класу у прості акції товариства чи у привілейовані акції іншого класу у разі розміщення привілейованих акцій; права акціонерів - власників привілейованих акцій кожного класу у разі розміщення привілейованих акцій; наявність переважного права акціонерів приватного товариства на придбання акцій цього товариства, які пропонуються їх власником до продажу третій особі, та порядок його реалізації або відсутність такого права; порядок повідомлення акціонерів про виплату дивідендів; компетенцію загальних зборів; спосіб повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів та про зміни у порядку денному загальних зборів; склад органів АТ та їх компетенцію, порядок утворення, обрання і відкликання їх членів та прийняття ними рішень, а також порядок зміни складу органів АТ та їх компетенції; порядок внесення змін до статуту; засновників АТ; порядок припинення АТ (ч.1 ст.88, ст.154 ЦК України, ч.ч.2,3 ст.82 ГК України ст.13 Закону України „Про акціонерні товариства”

ТОВ

Містить відомості про: вид і найменування, місцезнаходження, склад учасників, цілі і предмет діяльності, органи управління товариства, їх склад, компетенцію, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до товариства і виходу з нього, розмір статутного капіталу, з визначенням частки кожного учасника, розмір, склад та порядок внесення ними вкладів, розмір і порядок формування резервного капіталу, порядок передання (переходу) часток у статутному капіталі порядок розподілу прибутків і збитків, умови реорганізації і ліквідації (ч.4 ст.57, ч.ч.2,4 ст.82 ГК України, ч.1 ст.88, ст.143 ЦК України)

ТДВ

Містить ті самі відомості, що й статут ТОВ, а також – відомості щодо розміру (однакової кратності) додаткової відповідальності учасників відносно вартості їх вкладів (ст. 151 ЦК України)

ЗМІСТ ЗАСНОВНИЦЬКИХ ДОГОВОРІВ і МЕМОРАНДУМІВ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

ПОВНІ ТОВАРИСТВА

Містить відомості про: зобов'язання учасників створити товариство, порядок їх спільної діяльності щодо його створення, умови передання товариству майна учасників, розмір та склад складеного капіталу товариства; розмір та порядок зміни часток кожного з учасників у складеному капіталі; розмір, склад та строки внесення ними вкладів (ч.2 ст.88, ст.120 ЦК України, ч.5 ст.82 ГК України)

КОМАНДИТНІ ТОВАРИСТВА

Містить ті самі відомості, що й засновницький договір повного товариства, але стосовно вкладників командитного товариства в засновницькому (меморандумі) договорі вказуються тільки сукупний розмір їх часток у майні товариства та розмір, склад і порядок внесення ними вкладів (ч.2 ст.88, ст.134 ЦК України, , ч.5 ст.82 ГК України).

**УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ
ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСОБУ ОФОРМЛЕННЯ
ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА :**

Індивідуальні

Затверджений
Рішенням загальних зборів учасників
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МАНГУСТ»
Протокол №1 від 1 червня 2006 року

Зареєстровано
Державним реєстратором
виконавчого комітету Одеської
міської ради Гутнік І.І.
10 червня 2006 р. номер запису
Номер запису 155676400020002343

Статут
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МАНГУСТ»

м.Олеса

Модельні

Затверджений Постановою
Кабінету Міністрів України

МОДЕЛЬНИЙ СТАТУТ

товариства з обмеженою
відповідальністю

**ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ
УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ
ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ**

АТ

Перша редакція підписується всіма засновниками, наступні – особою, уповноваженою загальними зборами, на яких затверджується відповідна редакція установчого документу

ТОВ, ТДВ, ПОВНІ ТОВАРИСТВА

Підписуються всіма учасниками

**КОМАНДИТНІ
ТОВАРИСТВА**

Підписуються лише повними учасниками

Установчі документи прошиваються, листи пронумеровуються. Вимогу щодо нотаріального засвідчення підписів учасників, засновників і їх представників на установчих документах скасовано Законом від 21 квітня 2011 року N3263-VI

МОДЕЛЬНІ СТАТУТИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Поняття

Модельний статут – типовий установчий документ, затверджений Кабінетом Міністрів України, який використовується для створення та провадження діяльності юридичних осіб відповідних організаційно-правових форм, містить встановлені законом правила, що регулюють правовий статус, права, обов'язки та відносини, які пов'язані із створенням, управлінням та провадженням господарської діяльності відповідних юридичних осіб (ст.1 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців").

Оформлення

За бажанням учасників господарське товариство може бути утворене на підставі модельного статуту. Утакому разі в рішенні про створення товариства зазначаються відомості про його вид, найменування, місцезнаходження, предмет і цілі діяльності, склад засновників та учасників, розмір статутного (складеного) капіталу, розмір часток кожного з учасників, порядок внесення ними вкладів, а також інформація про провадження діяльності на основі модельного статуту. Таке рішення підписують усі учасники (засновники), натомість індивідуальний статут товариства не оформлюється. Відповідні відомості вносяться до Єдиного державного реєстру і у своїй діяльності товариство керується положеннями модельного статуту. Юридична особа, утворена на підставі індивідуального статуту може за рішенням вищого органу управління продовжити свою діяльність на підставі модельного статуту і навпаки. Відповідні відомості вносяться до Єдиного державного реєстру.

ЗАСНОВНИЦЬКІ ДОГОВОРИ і ДОГОВОРИ ПРО СТВОРЕННЯ (ЗАСНУВАННЯ) ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	
ЗАСНОВНИЦЬКІ ДОГОВОРИ КОМАНДИТНИХ І ПОВНИХ ТОВАРИСТВ	ЗАСНОВНИЦЬКІ ДОГОВОРИ АТ, ДОГОВОРИ ПРО СТВОРЕННЯ (ЗАСНУВАННЯ) ТОВ І ТДВ
Укладаються щодо командитних товариств з більше ніж одним повним учасником і щодо повних товариств	Укладаються щодо АТ, ТОВ, ТДВ, що створюються більше ніж однією особою
Укладаються обов'язково	Можуть укладатися
Є установчими документами	Не є установчими документами
Регулюють відносини між учасниками упродовж всього строку діяльності товариства	Регулюють відносини між учасниками до моменту державної реєстрації товариства
Є основним документом, яким керується товариство у своїй діяльності	Товариство не керується у своїй діяльності договором про створення
Ст.ст.120, 134 ЦК України, ч.1 ст.82 ГК України	Ст.142, ч.2 ст.153 ЦК України, ч.3 ст.9 ЗУ „Про АТ”

ГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

Є ВЛАСНИКОМ:

- 1) майна, переданого йому учасниками товариства у власність як вклад до статутного (складеного) капіталу;
- 2) продукції, виробленої товариством у результаті господарської діяльності;
- 3) одержаних доходів;
- 4) іншого майна, набутого на підставах, що не заборонені законом (мається на увазі, головним чином, майно, набуте на підставі правочинів).

(Ч.1 ст.115 ЦК України, ст.85 ГК України, ст.12 Закону України „Про господарські товариства”)

ВКЛАДИ УЧАСНИКІВ (ЗАСНОВНИКІВ) ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ТА ЇХ ОЦІНКА

Вкладом учасника (засновника) товариства

може бути:

- Нерухоме майно (у тому числі будинки, споруди, земельні ділянки);
- Рухоме майно (у тому числі – обладнання, товари, сировина, живі тварини);
- Цінні папери та корпоративні права;
- Права користування природними ресурсами;
- Майнові права на інтелектуальну власність;
- Інші майнові права;
- Грошові кошти, в тому числі – в іноземній валюті.

Вкладом учасника (засновника) товариства

не може бути:

- інформація;
- особисті немайнові блага та права;
- державне та комунальне майно, яке не підлягає приватизації та /або перебуває в оперативному управлінні бюджетних установ;
- майно, що не може перебувати у власності фізичних та юридичних осіб;
- бюджетні кошти;
- векселі, кошти, одержані в кредит та під заставу.

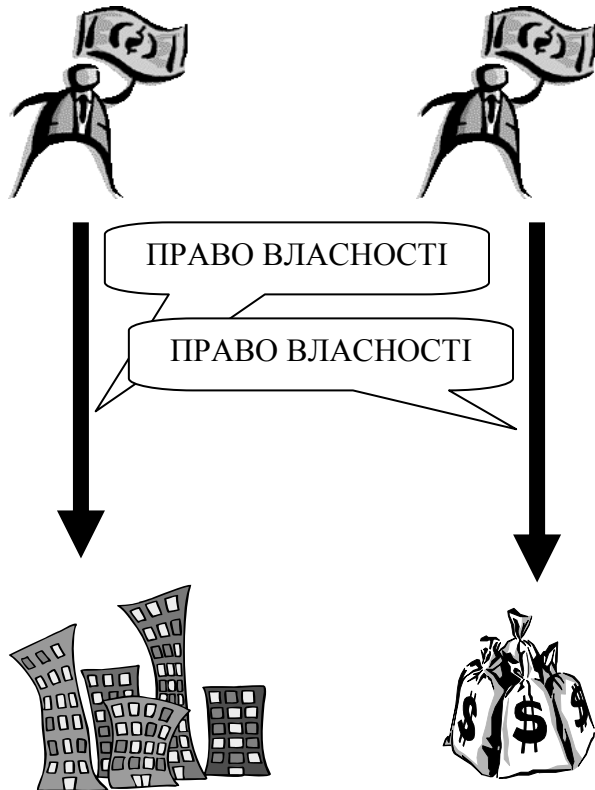
Вклади учасників підлягають грошовій оцінці, що зазначається в установчому документі. Така оцінка здійснюється за згодою учасників товариства (ч.2 ст.115 ЦК України). Оцінка незалежного оцінювача необхідна при створенні АТ (ч.2 ст.11 Закону України „Про акціонерні товариства”), або якщо вкладом є об’єкт права державної чи комунальної власності (ст.14 Закону України „Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність”).

СТАТУТНИЙ (СКЛАДЕНИЙ) КАПІТАЛ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Мета капіталу полягає у формуванні стартової майнової бази господарського товариства. У господарських товариствах різних видів капітал має різні назви (статутний, або складений), різний порядок формування, у деяких видах товариств встановлені обмеження щодо мінімального розміру капіталу			
АТ	ТОВ/ТДВ	ПОВНЕ ТОВАРИСТВО	КОМАНДИТНЕ ТОВАРИСТВО
Статутний капітал	Статутний капітал	Складений капітал	Складений капітал
Мінімальний розмір – 1250 мінімальних заробітних плат на момент державної реєстрації	Мінімальний розмір не встановлений , отже – може дорівнювати 1 копійці.		Мінімальний розмір не встановлений , але сукупний розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50% складеного капіталу
Формується повністю до моменту державної реєстрації товариства	Формується з внесків учасників повністю після державної реєстрації товариства, а саме – протягом року з моменту реєстрації.		

НАСЛІДКИ ВНЕСЕННЯ ВКЛАДУ ДО СТАТУТНОГО (СКЛАДЕНОГО) КАПІТАЛУ

1

При внесенні майна до статутного капіталу учасник втрачає, а товариство набуває право власності на внесений вклад (за винятком випадку, коли до статутного капіталу АТ – державної холдингової компанії вноситься корпоративний пакет – холдингова компанія набуває на такий пакет право господарського відання).

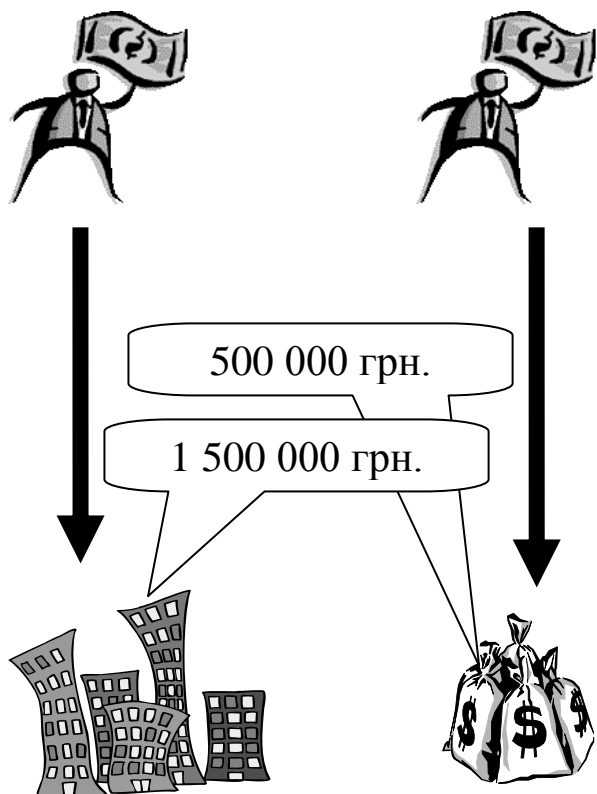
Замість права власності на майно вкладу учасник набуває корпоративні права щодо товариства.

2

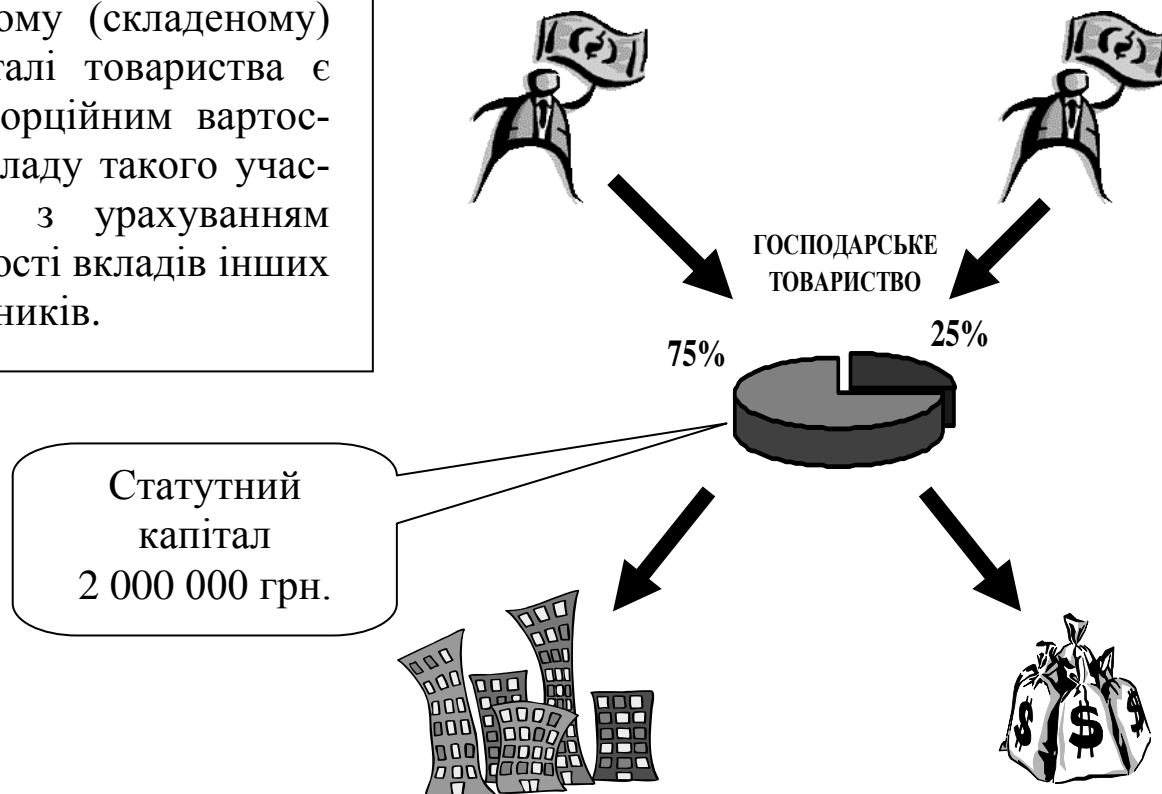
ОБЧИСЛЕННЯ РОЗМІРУ ЧАСТКИ УЧАСНИКА У СТАТУТНОМУ (СКЛАДЕНОМУ) КАПІТАЛІ

1

Розмір частки учасника (засновника) у статутному (складеному) капіталі товариства є пропорційним вартості вкладу такого учасника з урахуванням вартості вкладів інших учасників.

2

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ І ЧИСТІ АКТИВИ

Отримані від засновників (учасників) вклади, за рахунок яких сформований статутний капітал господарського товариства можуть бути одразу використані товариством у його господарській діяльності: кошти – витрачені, майно – відчужене за рішенням органів управління товариства, компетентних приймати такі рішення.

Отже, статутний капітал є величиною, актуальною при створенні товариства і зазначеною у статуті, але він не відображує майновий стан товариства у кожний окремий момент часу.

Для цього використовується фінансова категорія чистих активів. Це активи товариства (ресурси, контрольовані товариством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому) за вирахуванням його зобов'язань.

Утім, вартість *чистих активів* ТОВ або ТДВ не повинна становити суму, меншу за зазначений у статуті розмір *статутного капіталу*. Якщо після закінчення другого чи кожного наступного фінансового року вартість чистих активів виявиться меншою від статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу і зареєструвати відповідні зміни до статуту, якщо учасники не прийняли рішення про внесення додаткових вкладів. Якщо вартість чистих активів товариства стає меншою від визначеного законом мінімального розміру статутного капіталу, товариство підлягає ліквідації (ч.4 ст.144, ч.3 ст.155 ЦК України), утім, остання вимога виявляється позбавленою сенсу, оскільки законодавство України не визначає більше мінімального розміру статутного капіталу ТОВ/ТДВ. Відповідне обмеження щодо АТ було виключене із ч.3 ст.14 Закону України «Про АТ», але збереглося у ч.3 ст.155 ЦК України.

**РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ
ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА**
(ч.4 ст.87 ГК України, ст.19 Закону України «Про акціонерні товариства»)

Розмір капіталу	Встановлюється установчим документом у сумі не менш ніж 15% статутного капіталу товариства.
Мета створення	Покриття збитків товариства, збільшення статутного капіталу, виплата дивідендів за привілейованими акціями (в АТ), погашення заборгованості у разі ліквідації товариства.
Порядок формування	Щорічні відрахування не менш ніж 5% чистого прибутку товариства до досягнення встановленого установчим документом розміру. В АТ, яке емітує виключно прості акції <i>може</i> створюватися, в АТ, яке емітує привілейовані акції створюється <i>обов'язково</i> .

ПІДРОЗДІЛИ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Відособлені

Розташовані поза місцезнаходженням товариства

Філії

Представництва

Здійснюють всі або частину функцій товариства

Здійснюють представництво і захист інтересів товариства

Керівники філій та представництв завжди діють на підставі довіреності товариства

Створення не потребує державної реєстрації, але відомості про них включаються до Єдиного державного реєстру

Діють на підставі затвердженого товариством положення, керівники призначаються товариством.

Невідособлені

Розташовані за місцезнаходженням товариства

Відділи, цехи, департаменти, сектора та ін.

Здійснюють функцію, визначені статутом та іншими локальними актами товариства.

Довіреність товариства не є обов'язковою умовою діяльності керівника такого підрозділу

Створення не потребує ані державної реєстрації, ані включення відомостей до Єдиного державного реєстру

ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ (ст.118 ГК України)

Господарська організація, юридична особа, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань.

Господарське об'єднання

Об'єднання підприємств, утворене за ініціативою підприємств, незалежно від їх виду, які на добровільних засадах об'єднали свою господарську діяльність.

Державне (комунальне) господарське об'єднання

Об'єднання підприємств, утворене державними (комунальними) підприємствами за рішенням КМ України, або, у визначених законом випадках, рішенням міністерств (інших органів, до сфери управління яких входять підприємства, що утворюють об'єднання), або рішенням компетентних органів місцевого самоврядування.

Організаційно-правові форми господарських об'єднань (ст.120 ГК України)

АСОЦІАЦІЯ	КОРПОРАЦІЯ	КОНСОРЦІУМ	КОНЦЕРН
Договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися, шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. Асоціація не має права втручатися у господарську діяльність її учасників.	Договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.	Тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів тощо). У разі досягнення мети його створення консорціум припиняє свою діяльність.	Статутне об'єднання підприємств, а також інших організацій, на основі їх фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності. Учасники концерну не можуть бути одночасно учасниками іншого концерну.

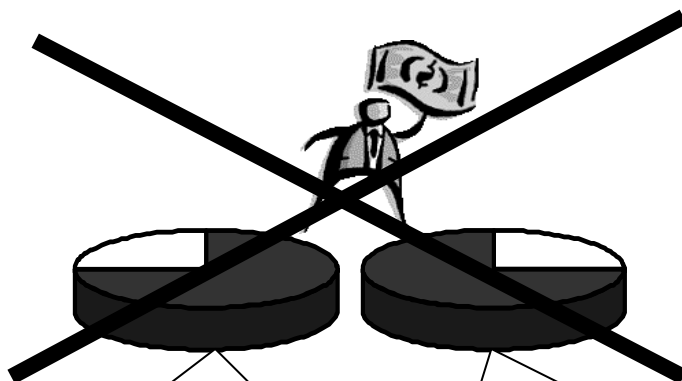
**КОРПОРАТИВНІ
ПРАВА
і
КОРПОРАТИВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

УЧАСТЬ У ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ТОВАРИСТВАХ

ЗАСНОВНИК	АКЦІОНЕР	ЧЛЕН	УЧАСНИК	ВКЛАДНИК
Юридична або фізична (у виробничому кооперативі – лише фізична) особа, яка бере (брала) участь у прийнятті рішення про заснування відповідного товариства, тобто особа, яка його створює, або колись створила, навіть якщо на цей час вона втратила правовий зв'язок із товариством	Юридична або фізична особа - власник акцій, емітованих акціонерним товариством, тобто особа, яка в даний момент має правовий і майновий зв'язок із товариством, виражений у володінні акціями	Фізична особа, яка внесла вступний внесок і пай і має право вирішального голосу, тобто – особа, яка в даний момент має правовий і майновий зв'язок з товариством	Юридична або фізична особа, яка бере участь у прийнятті рішення про заснування товариства, що створюється і формуванні його статутного капіталу, або володіє часткою у статутному капіталі вже створеного товариства, тобто – має правовий і майновий зв'язок із товариством. Після втрати такого зв'язку така особа називається „колишній учасник”.	Юридична, або фізична особа, яка, на відміну від повних учасників, несе ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах суми зробленого нею вкладу та не бере участі у діяльності товариства
АТ, виробничі кооперативи	АТ	Виробничі кооперативи	ТОВ, ТДВ, повні, командитні товариства, загальні положення щодо всіх господарських товариств	Командитні товариства

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО УЧАСТІ У ПОВНИХ ТА КОМАНДИТНИХ ТОВАРИСТВАХ

1

Повне або коман-
дитне товариство

Повне або коман-
дитне товариство

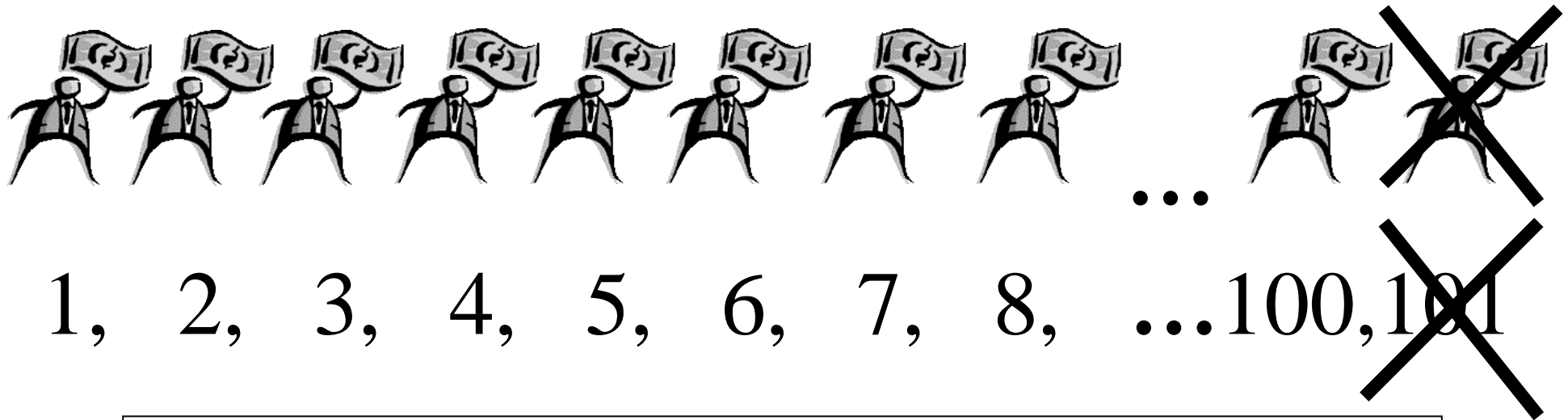
Особа може бути учасником **лише од-ного** повного товариства, або повним учасником одного командитного това-риства, повний учасник командитного товариства не може бути вкладником того самого товариства, або учасником повного товариства: ч.2 ст.119, ч.2 ст.135 ЦК України.

2

Учасником повного товариства, повним учасником командитно-го товариства може бути лише особа, зареєстрована як суб'єкт підприємництва: ч.7 ст.80 ГК України

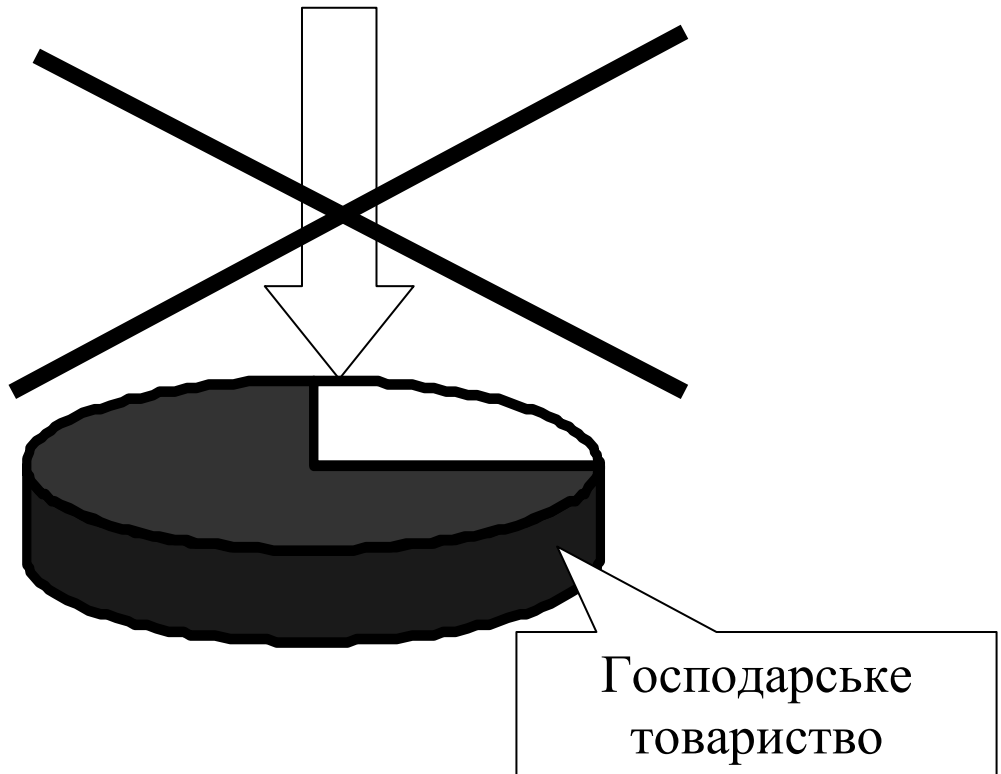
ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО УЧАСТІ У ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

У ТОВ може бути не більше 100 учасників. Якщо кількість учасників перевищує 100 осіб, ТОВ протягом року має або зменшити кількість учасників, або перетворитися в АТ. У разі невиконання цієї вимоги ТОВ підлягає ліквідації. Ч.1 ст.141 ЦК України, ч.2 ст.50 Закону України „Про господарські товариства”

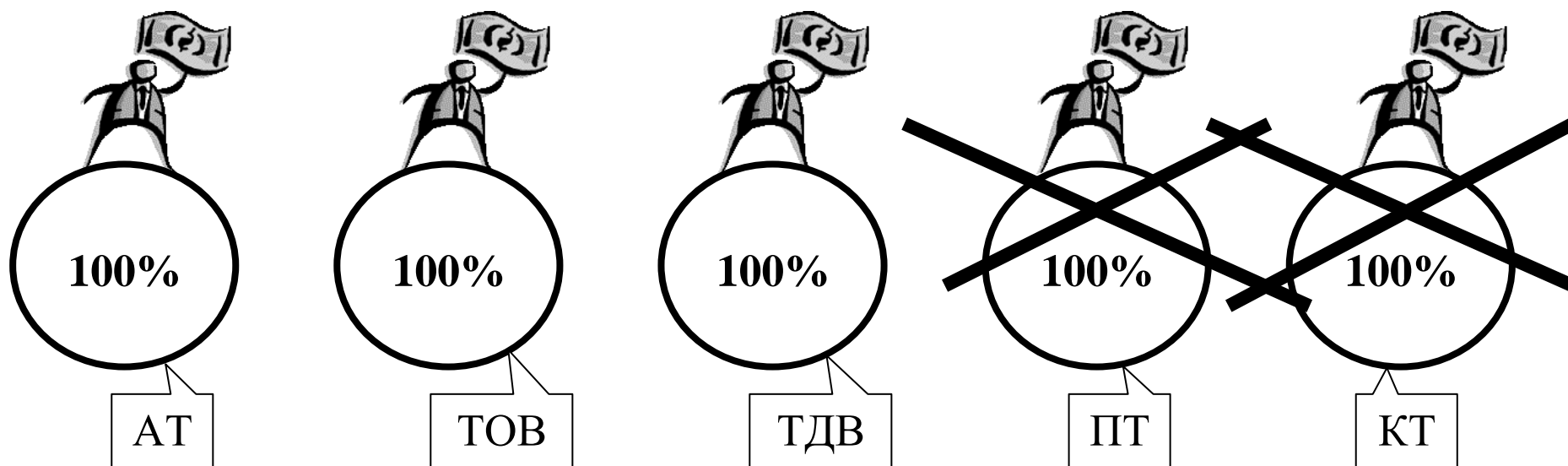
ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО УЧАСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ

ДЕРЖАВНЕ
ПІДПРИЄМСТВО

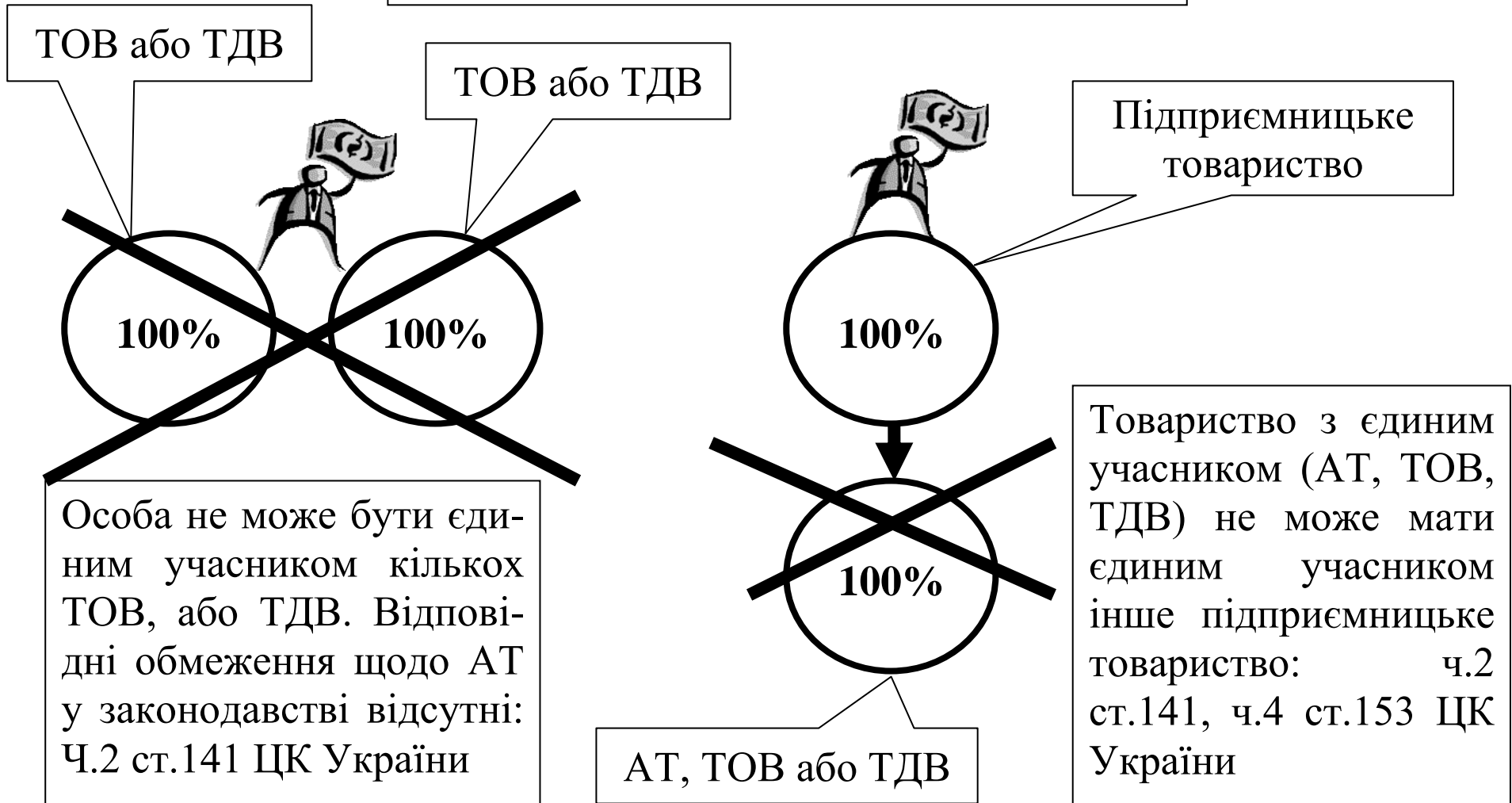
Державні підприємства (за винятком будівельних організацій, підприємств будівельної індустрії та будівельних матеріалів, які є засновниками господарських товариств, що здійснюватимуть проектування та перспективне будівництво за кордоном) не можуть бути засновниками господарських товариств і кооперативів. Декрет Кабінету Міністрів України «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств» 31 грудня 1992 року N 24-92.

ТОВАРИСТВА ОДНІЄЇ ОСОБИ (1)

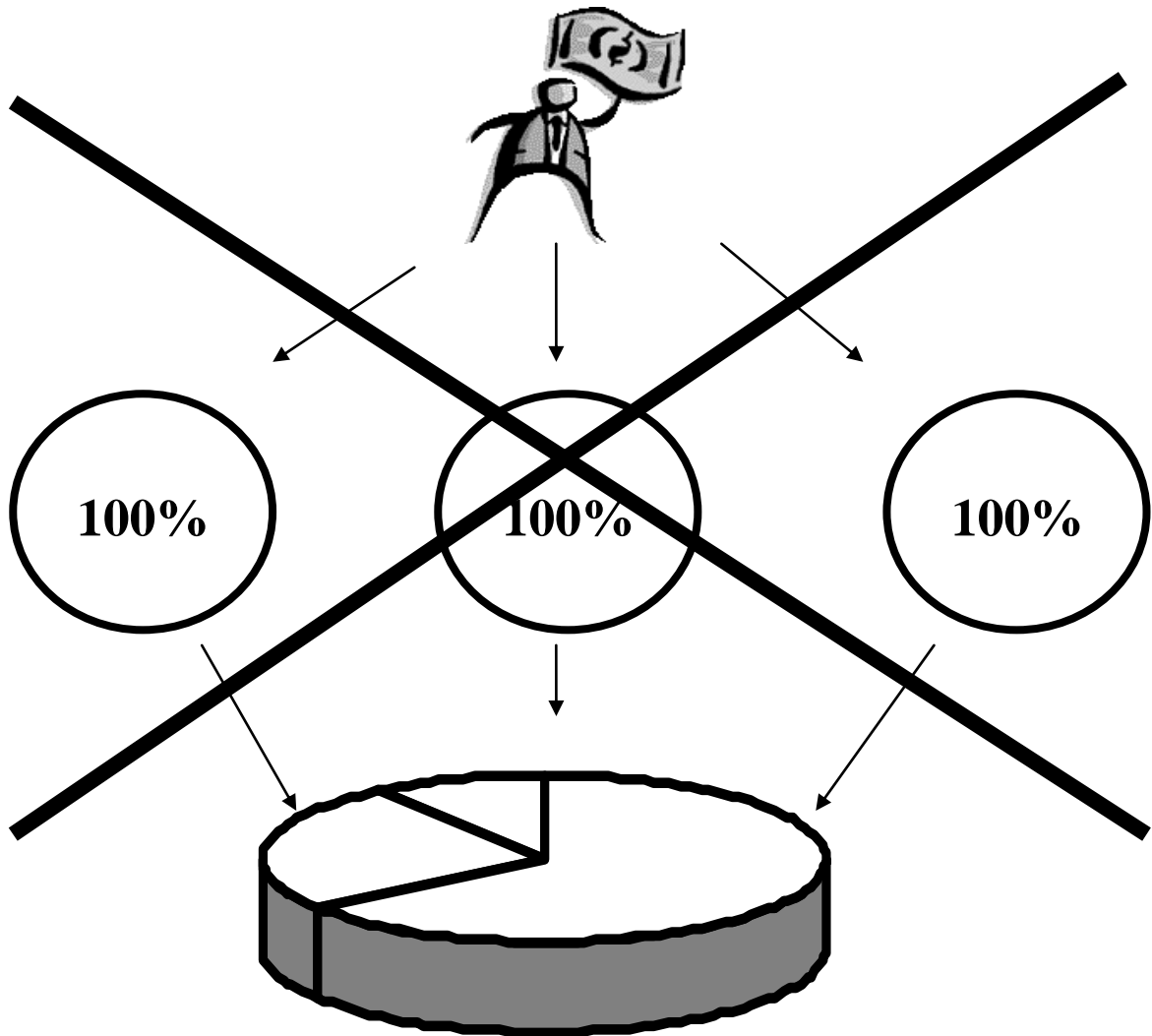

АТ, ТОВ, ТДВ можуть бути утворені однією особою і діяти з одним учасником (акціонером). Повні та командитні товариства можуть утворюватися і діяти лише з двома учасниками (командитні товариства – хоча б з одним повним учасником і одним вкладником). Ч.2 ст.114 ЦК України.

ТОВАРИСТВА ОДНІЄЇ ОСОБИ (2)

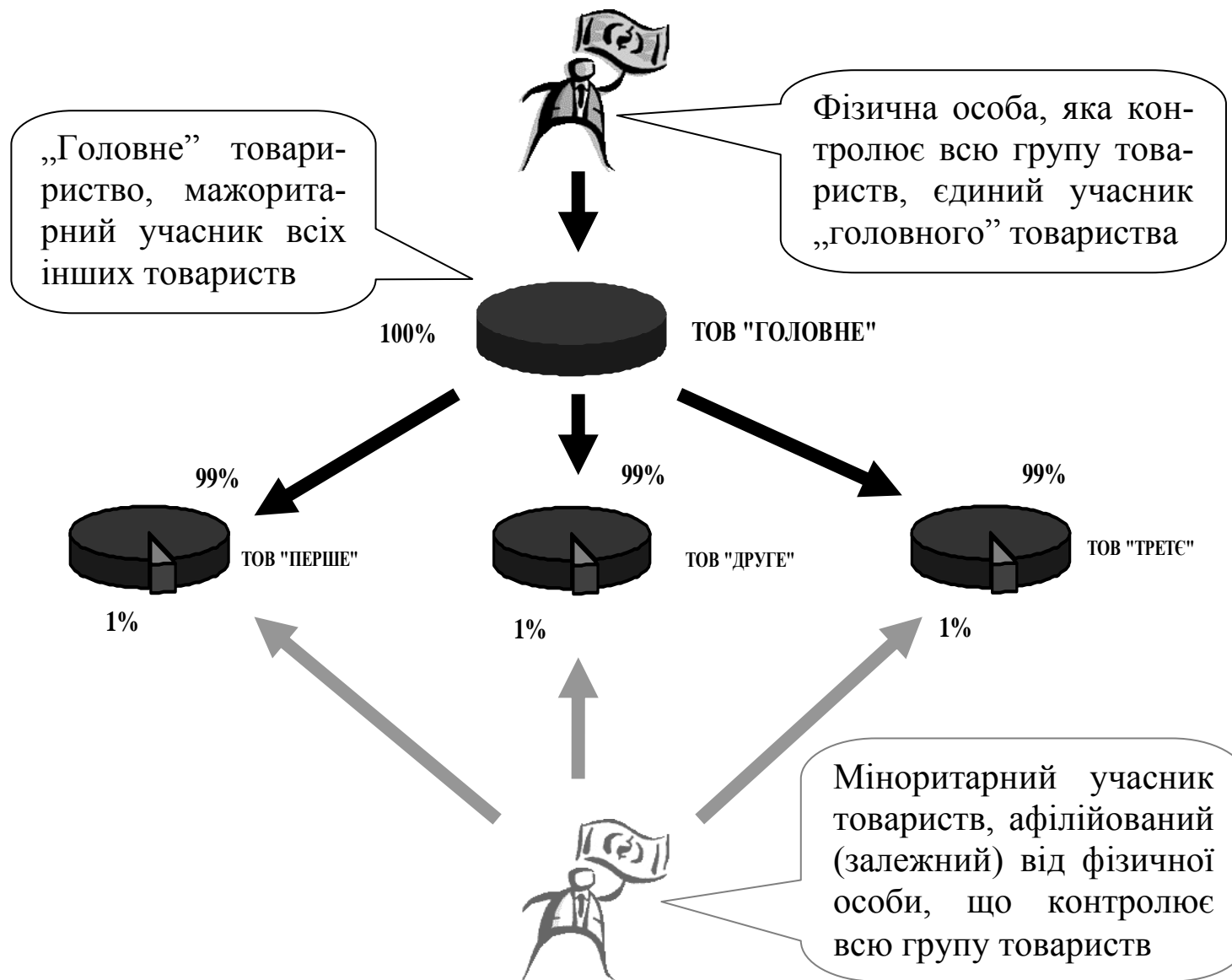

**ДОДАТКОВІ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО
УЧАСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ,
УТВОРЕНИХ ОДНІЄЮ ОСОБОЮ В АТ**

Відповідно до ч.1 ст.4 Закону України «Про акціонерні товариства» АТ не може мати в своєму складі тільки акціонерів-юридичних осіб (будь-яких видів), єдиним учасником яких є одна і та ж особа.

Оскільки на практиці досить часто виникає необхідність створювати господарські товариства, що повністю контролюються однією особою, із тим, щоб не порушувати обмеження законодавства щодо єдиного учасника, до складу учасників вводять другого, меноритарного учасника із символічною часткою (1% або 0,1%), який є афілійованим (залежним) від фізичної особи, що контролює всю групу товариств

ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА

Додержувати установчих документів товариства і виконувати рішення загальних зборів та інших органів управління товариства;

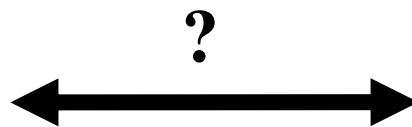
Виконувати свої зобов'язання перед товариством, в тому числі і пов'язані з майновою участю, а також вносити вклади (оплачувати акції) у розмірі, порядку та засобами, передбаченими установчими документами;

Не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність товариства;

Нести інші обов'язки, якщо це передбачено законодавством України та установчими документами.

Ст.11 Закону України „Про ГТ”, ст.117 ЦК України, ч.2 ст.88 ГК України

**ПРАВО НА УЧАСТЬ У
ТОВАРИСТВІ**

**ПРАВА УЧАСНИКА
ТОВАРИСТВА**

?

Зазначені тут поняття стосуються прав, які особа має у зв'язку з участю у товаристві. Всі ці поняття мають легальні, передбачені різними законодавчими актами визначення, утім співвідношення цих понять законодавцем не встановлене. Отже, співвідношення цих понять є дискусійним питанням. У наступних схемах пропонується одне з можливих бачень співвідношення цих понять. Також, на нашу думку, функціонально необхідним є лише *поняття корпоративних прав*, необхідність *поняття прав учасника товариства* є сумнівною, тоді як *поняття права на участь у товаристві* є суто зайвим.

?

КОРПОРАТИВНІ ПРАВА

ПРАВО НА УЧАСТЬ У ТОВАРИСТВІ

- Наявне у особи, незалежно від її участі у товаристві на даний момент;
- Є передумовою участі особи в господарських товариствах;
- Є особистим немайновим правом;
- Не має економічного змісту, не може бути передане іншій особі;
- Можна розуміти як здатність час від часу ставати учасником господарського товариства через створення нових товариств або придбання часток за наявності законних підстав.

(Ст. ст. 100, 269, 271 ЦК України)

ПРАВА УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА

- Право брати участь в управлінні справами товариства в порядку, який визначається установчими документами, за винятком випадків, передбачених законом;
- Право брати участь в розподілі прибутку товариства і отримувати свою частку;
- Право отримувати інформацію про діяльність товариства (знайомитися з річними балансами, звітами, протоколами зборів);
- Право вийти з товариства (відсутнє в акціонера); право здійснити відчуження своєї частки (акцій).

Такі права має кожний учасник товариства незалежно від розміру його частки. Ці права є спільними для учасників всіх видів господарських товариств.

(Ст.116 ЦК, ч.1 ст.88 ГК, ст.10 ЗУ «Про ГТ», ст.25 ЗУ «Про АТ»)

КОРПОРАТИВНІ ПРАВА

Сукупність майнових і немайнових прав, що виникають з володіння часткою (акціями) у статутному капіталі (майні) господарської організації: на участь в управлінні; на участь в отриманні частки прибутку; на участь в отриманні частки активів в разі ліквідації організації, а також інших прав, передбачених законодавством і установчими документами.

ст.167 ГК України, ст.2 Закону України «Про акціонерні товариства»

Відмінність цієї категорії від категорії прав учасника господарського товариства в тому, що права учасника – це абстрактна правомочність будь-якого учасника будь-якого товариства, незалежно від розміру його частки, тоді-як корпоративні права – це права, що виникають з володіння часткою певного розміру (певною кількістю акцій) в конкретному товаристві, ці права є різними за обсягом у різних учасників (акціонерів) і відображають ступінь корпоративного контролю даного учасника (акціонера) над даним товариством.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВОЛОДІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ У ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ

Акціонери АТ, які володіють 10% і БІЛЬШЕ акцій	Акціонери АТ, які володіють МЕНШЕ ніж 10% акцій	Учасники ТОВ, ТДВ, повних товариств, повні учасники командитних товариств	Вкладники командитних товариств
Режим інформації: відкрита інформація у тому, що стосується юридичних осіб і фізичних осіб, які надали згоду на розкриття інформації, або є посадовими особами. Щодо інших фізичних осіб-акціонерів – інформація з обмеженим доступом	Режим інформації: інформація з обмеженим доступом.	Режим інформації: відкрита інформація	Режим інформації: інформація з обмеженим доступом
Джерело інформації: електронна база даних НКЦПФР, доступна через ІНТЕРНЕТ (відкрита), реєстри власників іменних цінних паперів (обмежений доступ)	Джерело інформації: реєстри власників іменних цінних паперів (обмежений доступ)	Джерело інформації: Єдиний державний реєстр юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців, установчі документи	Джерело інформації: протокол загальних зборів учасників з рішенням про створення товариства, або про прийняття вкладника до товариства

Ст.ст.39,41 Закону України „Про цінні папери і фондовий ринок”, ст.ст.51,67,76 Закону України „Про ГТ”, ст.ст.120,134,143 ЦК України, ст.ст.17, 20 Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців”

КОРПОРАТИВНІ ВІДНОСИНИ

Відносини, що виникають, змінюються і припиняються щодо корпоративних прав Ч.3 ст.167 ГК України

Внутрішні корпоративні відносини

Виникають між учасниками (засновниками, акціонерами) товариства – наприклад, відносини щодо продажу одним учасником частки у статутному капіталі ТОВ на користь іншого учасника ТОВ, а також відносини між товариством і учасником (засновником, акціонером) – наприклад відносини щодо виплати дивідендів АТ на користь дивідендів, або надання ним інформації про діяльність

Зовнішні корпоративні відносини

Виникають між учасниками (засновниками, акціонерами) товариства і третіми особами а також між товариством і третіми особами щодо корпоративних прав – наприклад відносини щодо здійснення НКЦПФР контролю за реєстрацією акціонерів на загальних зборах АТ, відносини між АТ і депозитарієм щодо обліку прав на акції, відносини між учасником ТОВ і третьою особою щодо продажу частки у статутному капіталі ТОВ

Відносини, суміжні з корпоративними

Виникають у сфері, суміжній з корпоративними відносинами, але стосуються корпоративних прав і мають корпоративну специфіку, наприклад – відносини між спадкоємцями щодо спадкування часток у статутних капіталах і акцій, відносини подружжя щодо поділу спільного сумісного майна, серед якого є акції і частки, трудові відносини з посадовими особами товариств

КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

Система правових норм, що регулюють корпоративні відносини при створенні, у діяльності та при припиненні підприємницьких товариств (корпоративних підприємств).

Складається з

Норм корпоративного права, тобто: встановлених, або санкціонованих державою правил поведінки у корпоративних відносинах (наприклад – норма про обов'язкове письмове повідомлення всіх акціонерів АТ про скликання загальних зборів не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення зборів згідно ч.1 ст.35 Закону України «Про акціонерні товариства»), з яких, у свою чергу, складаються:

Інститути корпоративного права, тобто групи норм корпоративного права, що регулюють однорідні корпоративні відносини (наприклад інститут загальних зборів АТ, який включає норми щодо статусу, компетенції, порядку скликання, проведення загальних зборів, прийняття і оформлення їх рішень згідно ст.159 ЦК України, ст.ст.32-50 Закону України «Про акціонерні товариства»).

Місце у правовій системі України:

Є складовою частиною – підгалуззю господарського права.

Предмет:

Корпоративні відносини, як складова господарських відносин.

Метод:

Всі методи, притаманні господарському праву, у тому числі методи обов'язкових розпоряджень, узгодження, рекомендацій.

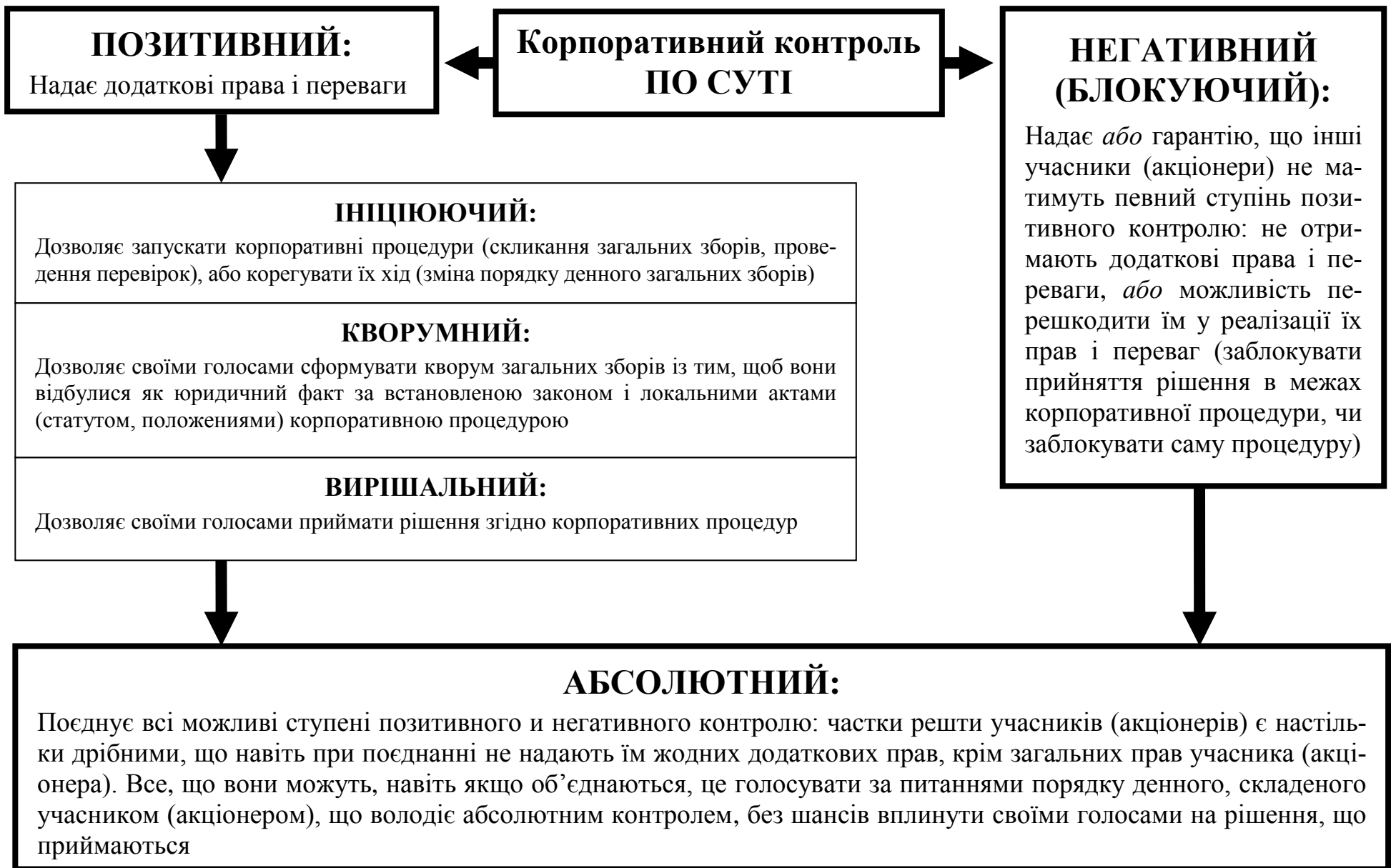
КОРПОРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ

Корпоративний контроль – це здатність учасника (акціонера) здійснювати правовий (ініціуючий, блокуючий, вирішальний та ін.) вплив на управління справами товариства і самий вплив, що його здійснює учасник (акціонер)

Корпоративний контроль виражається у додаткових правах або передбачених законодавством та/або установчим документом перевагах учасника (акціонера) у тому, що стосується управління справами товариства

Корпоративний контроль має певні ступені, що відображують зростання впливу учасника (акціонера) на управління справами товариствау зв'язку із зростанням розміру його частки у статутному капіталі товариства.

Поняття корпоративного контролю є актуальним для АТ, ТОВ/ТДВ значно більшою мірою ніж для ПТ і КТ, оскільки у ПТ і КТ кожний учасник (повний учасник) має 1 голос, якщо засновницьким договором не передбачено інше, відповідно – вплив учасників (повних учасників) на прийняття рішень не залежить, як правило, від розміру їх частки.

**Корпоративний контроль
ЗА ПОВНОТОЮ**

БАЗОВА ФОРМА

НЕПОВНА ФОРМА

ПОВНА ФОРМА

Щодо деяких ступенів корпоративного контролю в *акціонерних* товариствах можна виділити форми: базову, неповну і повну (ініціюючий контроль, контроль, що блокує ініціативу), що розглядаються у наступних схемах.

**Корпоративний контроль
ЗА ОЗНАКОЮ
ВИКЛЮЧНОСТІ**

ВИКЛЮЧНИЙ

Може одночасно належати в даному товаристві лише одному учаснику (акціонеру), або їх групі, наприклад – вирішальний контроль як простої так і кваліфікованої більшості, кворумний контроль, абсолютний контроль.

НЕВИКЛЮЧНИЙ

Може одночасно належати в даному товаристві більш ніж одному учаснику (акціонеру), або їх групам, наприклад – кворумний блокуючий контроль, ситуативний вирішальний контроль простої більшості може належати одночасно 2 учасникам (акціонерам), ініціюючий контроль, залежно від виду товариства і форми ступеню контролю – більшій кількості учасників (акціонерів). Так, базова форма ініціюючого контролю в АТ може належати 20 акціонерам водночас.

Корпоративний контроль ЗА ОЗНАКОЮ ІМПЕРАТИВНОСТІ

ІМПЕРАТИВНИЙ

Більшість положень законодавства, які визначають ступені контролю є імперативними, розміри часток, що надають певні додаткові права, або переваги не можуть бути змінені за домовленістю учасників (акціонерів) товариства, у тому числі - статутом товариства, відповідно корпоративний контроль у більшості випадків є імперативним. Імперативними є всі ступені контролю в ТОВ/ТДВ і більшість ступенів контролю в АТ.

ДИСПОЗИТИВНИЙ

Згідно ч.3, ч.4 ст.42 ЗУ „Про АТ” статутом АТ може бути передбачена інша, відмінна від встановленої законом кількість голосів для прийняття загальними зборами рішень, які за законом приймаються простою більшістю голосів від кількості голосів присутніх акціонерів, за винятком рішень: про дострокове припинення повноважень посадових осіб органів АТ; про звернення з позовом до посадових осіб органів АТ стосовно відшкодування збитків, спричинених ними АТ; про звернення з позовом у разі недотримання вимог закону при вчиненні значного правочину. Отже, статутом АТ може бути змінений зміст ступенів вирішального і блокуючого корпоративного контролю. Також статутом можуть бути введені додаткові проміжні ступені цих видів контролю. Це матиме місце якщо статут передбачатиме для деяких рішень більшість не у 50%+1 голос, або 75%+1 голос від кількості голосів акціонерів, що зареєструвалися для участі у зборах, а іншу більшість (наприклад – 2/3, 60%). Також диспозитивними є всі ступені контролю у повних та командитних товариствах, якщо їх учасники домовляться у засновницькому договорі, що з деяких питань учасники приймають рішення не одногосно, а більшістю голосів.

**Корпоративний контроль
ЗА ОЗНАКОЮ УМОВНОСТІ
(КОНЦЕПТУАЛЬНО)**

**СИТУАТИВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Додаткові права і переваги учасника (акціонера) *виникають і реалізуються залежно* від поведінки інших акціонерів (учасників). Конкретний розмір частки, володіння якою надає контроль залежить від конкретної ситуації, у відриві від якої можна казати лише про мінімальний розмір частки, яка може надавати такий контроль (див. також приклад на наступній сторінці).

**УМОВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Додаткові права і переваги учасника (акціонера) *виникають незалежно* від поведінки інших акціонерів (учасників), але їх *реалізація залежить* від такої поведінки (див. також приклад на наступній сторінці).

**БЕЗУМОВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Додаткові права і переваги учасника (акціонера) *виникають і реалізуються незалежно* від поведінки інших акціонерів (учасників) (див. також приклад на наступній сторінці).

**Корпоративний контроль
ЗА ОЗНАКОЮ УМОВНОСТІ
(ПРИКЛАДИ)**

**СИТУАТИВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Володіння часткою, що перевищує 30% дозволяє, у випадку участі в загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти рішення з питань порядку денного (крім питань, які вимагають кваліфікованої більшості, а для АТ також – враховуючи особливості прийняття рішень з питань, за якими застосовується кумулятивне голосування) тільки в ситуації, коли частка такого учасника (акціонера), через неявку низки інших учасників (акціонерів) більша за суму часток решти учасників (акціонерів), що беруть участь у загальних зборах, отже такий контроль є ситуативним.

**УМОВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Володіння часткою, що перевищує 50% надає вирішальний контроль простої більшості, але не означає автоматичного прийняття відповідних рішень: оскільки рішення приймаються згідно корпоративної процедури – в ході загальних зборів, а кворум зборів складає 60% в АТ, 60%+1 у ТОВ/ТДВ, можливість реалізації повноважень, що впливають з володіння часткою, що перевищує 50% залежить від явки на збори інших акціонерів, отже вирішальний контроль простої більшості має, значною мірою, умовний характер.

**БЕЗУМОВНИЙ
КОНТРОЛЬ**

Володіння часткою, що перевищує (в АТ), або дорівнює (у ТОВ/ТДВ) 40% надає блокуючий кворумний контроль. Учасник (акціонер), який володіє відповідною часткою є впевненим, що за його неявки загальні збори, безумовно, не відбудуться. Навпаки, володіння часткою, що перевищує (у ТОВ/ТДВ), або дорівнює (в АТ) 60% надає позитивний кворумний контроль. Учасник (акціонер), який володіє відповідною часткою є впевненим, що за його явки загальні збори, безумовно, відбудуться. Отже, такий контроль є безумовним.

**БАЗА РОЗРАХУНКУ
КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ**

ГОЛОСУЮЧІ АКЦІЇ	ПРОСТІ АКЦІЇ	ГОЛОСИ
Враховуються прості акції, а привілейовані – у разі, якщо ці акції мають право голосу з відповідного питання згідно законодавства і статуту відповідного товариства.	Враховуються лише прості акції. Привілейовані акції не враховуються.	У ТОВ/ТДВ учасники мають голоси у кількості, пропорційній розміру частки. Кількість голосів відповідає відсотку (25% = 25 голосів), або прив'язується до простої дробі (учасники товариства з частками у розмірі 25% та 75% можуть мати 1 і 3 голоси відповідно). У ПТ/КТ кожний учасник (повний учасник) має 1 голос, якщо установчий документ не передбачає іншого.
В акціонерних товариствах	В акціонерних товариствах	В усіх видах товариств, крім акціонерних

КРИТЕРІЇ ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ

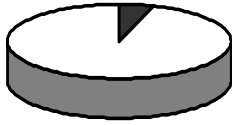
У різних випадках законодавство пов'язує виникнення додаткових прав і переваг учасника (акціонера) або з **досягненням** його часткою певного розміру (10% акцій), або з **перевищенням** цього розміру (10%+1 акція). Слід зауважити, що: (1) в одному виді товариств досягнення і перевищення одного й того самого розміру частки може надавати різний обсяг прав (50% голосуючих акцій та 50%+1 голосуюча акція в АТ); (2) у різних видах товариств певний контроль набувається або досягненням часткою певного розміру, або його перевищенням (40%+1 голосуюча акція в АТ і 40% голосуючих акцій у ТОВ/ТДВ). Наприклад:

ДОСЯГНЕННЯ ПЕВНОГО РОЗМІРУ	ПЕРЕВИЩЕННЯ ПЕВНОГО РОЗМІРУ
Блокуючий кворумний контроль в АТ – більше ніж 40% голосуючих акцій (40%+1 голосуюча акція)	Блокуючий кворумний контроль у ТОВ/ТДВ – 40% голосів
Відповідно кворумний контроль в АТ – 60% голосуючих акцій	Відповідно кворумний контроль у ТОВ/ТДВ – більше ніж 60% голосів (60%+1 голос)

Будь-яка логіка і система у застосуванні законодавцем того чи іншого критерію у більшості випадків відсутня, у чому можна пересвідчитися вивчивши наступні схеми.

Ступені корпоративного контролю в АТ: ІНІЦІУЮЧИЙ КОНТРОЛЬ

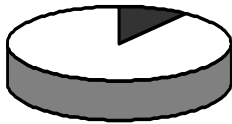
■ 5% простих акцій

Базова форма: володіння цією часткою додатково дозволяє **безумовно** вимагати обов'язкового внесення питань до порядку денного загальних зборів акціонерного товариства

Ч.4 ст.38
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

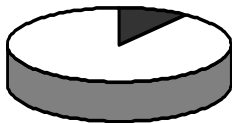
■ 10% простих акцій

Неповна форма: володіння цією часткою додатково дозволяє **безумовно:** (1) вимагати проведення загальних зборів акціонерів; (2) скликати і проводити загальні збори, якщо наглядова рада не виконує вимоги про скликання зборів; (3) контролювати реєстрацію акціонерів на загальних зборах, проведення загальних зборів, голосування та підбиття його підсумків.

Ч.4 ст.40,
п.4 ч.1 ст.47
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

■ 10%+1 проста акція

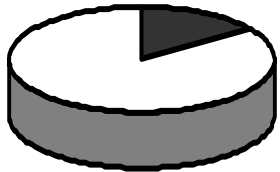

Повна форма: володіння цією часткою додатково дозволяє **безумовно:** (1) вимагати спеціальної перевірки фінансово-господарської діяльності товариства ревізійною комісією (ревізором), а в разі їх відсутності – аудитором; (2) не частіше двох разів на рік вимагати проведення аудиторської перевірки діяльності (загальної) акціонерного товариства незалежним аудитором.

Ч.6 ст.75, ст.76
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в АТ: СИТУАТИВНИЙ БЛОКУЮЧИЙ КОНТРОЛЬ КВАЛІФІКОВАНОЇ БІЛЬШОСТІ

■ Від 15% голосуючих акцій

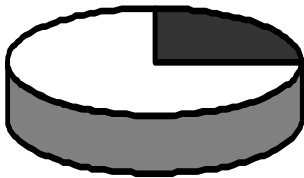
Конкретний розмір може бути визначений для конкретної ситуації виходячи з розподілу акцій між акціонерами, що приймають участь у загальних зборах

Володіння цією часткою додатково дозволяє голосуючи „проти” на загальних зборах, заблокувати прийняття більшої рішень, що вимагають кваліфікованої більшості голосів – 75%+1 голос від кількості акціонерів, що зареєструвалися для участі у зборах (про припинення діяльності товариства, внесення змін до статуту, анулювання викуплених акцій, зміна типу товариства, розміщення акцій, збільшення, зменшення статутного капіталу, виділ, або припинення товариства, ліквідація, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку і строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу), за умови, що кількість голосів такого акціонера складає не менше 25% від кількості голосів акціонерів, що зареєструвалися для участі у загальних зборах.

Ч.2 ст.33, ч.5 ст.42
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

**Ступені корпоративного контролю в АТ:
УМОВНИЙ БЛОКУЮЧИЙ
КОНТРОЛЬ КВАЛІФІКОВАНОЇ
БІЛЬШОСТІ**

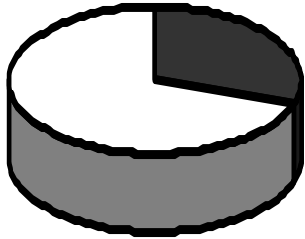
■ 25% голосуючих акцій

Володіння цією часткою додатково дозволяє з'явившись на зборах і голосуючи „проти”, заблокувати прийняття рішень, що вимагають кваліфікованої більшості голосів у 75%+1 голос (про припинення діяльності товариства, внесення змін до статуту, анулювання викуплених акцій, зміна типу товариства, розміщення акцій, збільшення, зменшення статутного капіталу, виділ, або припинення товариства, ліквідація, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку і строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу).

Ч.2 ст.33, ч.5 ст.42
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

**Ступені корпоративного контролю в
АТ:
СИТУАТИВНИЙ ВИРІШАЛЬНИЙ
КОНТРОЛЬ ПРОСТОЇ
БІЛЬШОСТІ**

■ Від 30%+1 голосуючих акцій

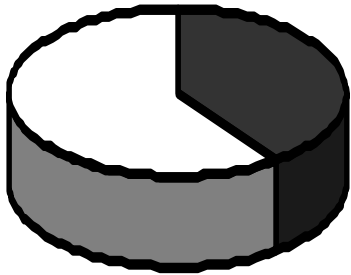
Конкретний розмір може бути визначений для конкретної ситуації виходячи з розподілу акцій між акціонерами, що приймають участь у загальних зборах

Володіння цією часткою додатково дозволяє, у разі участі у загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти рішення з будь-яких питань порядку денного, крім рішень з питань, що вимагають кваліфікованої більшості (більше ніж 50% від загальної кількості голосів, більше ніж 75% від кількості голосів акціонерів, що зареєструвалися для участі у зборах) та враховуючи особливості прийняття рішень з питань, за якими застосовується кумулятивне голосування, за умови, що частка такого акціонера більша за частку інших акціонерів, що беруть участь у загальних зборах.

Ч.2 ст.41, ч.3 ст.42
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в
АТ:
**БЛОКУЮЧИЙ
КВОРУМНИЙ КОНТРОЛЬ**

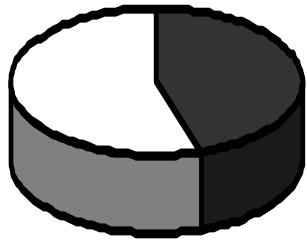
■ 40%+1 голосуючих акцій

Володіння цією часткою додатково дозволяє своєю неявкою на загальні збори **безумовно** унеможливити проведення загальних зборів через відсутність кворуму.

Ч.2 ст.41
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

**Ступені корпоративного контролю в АТ:
СИТУАТИВНИЙ НЕПОВНИЙ
ВИРІШАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ
КВАЛІФІКОВАНОЇ
БІЛЬШОСТІ**

■ Від 45%+1 голосуючих акцій

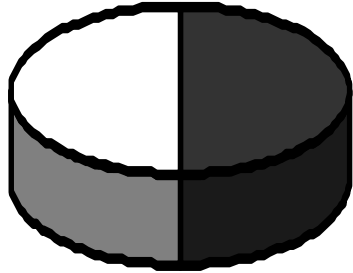
Конкретний розмір може бути визначений для конкретної ситуації виходячи з розподілу акцій між акціонерами, що приймають участь у загальних зборах

Володіння цією часткою додатково дозволяє, у разі участі у загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти рішення з будь-яких питань порядку денного, у тому числі – з питань, що вимагають кваліфікованої більшості (крім рішення про укладення значного правочину, ринкова вартість предмету якого становить більше 50% вартості активів АТ за даними останньої річної фінансової звітності) та враховуючи особливості прийняття рішень з питань, за якими застосовується кумулятивне голосування, за умови, що частка такого акціонера більша за частку інших акціонерів, що беруть участь у загальних зборах.

Ч.2 ст.41, ч.5 ст.42,
ч.2 ст.70
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в
АТ:
**БЛОКУЮЧИЙ
ВИРІШАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ**

■ 50% голосуючих акцій

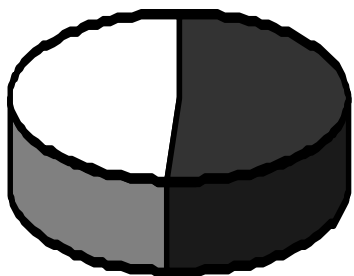

Володіння цією часткою додатково дозволяє неявкою на загальні збори, або голосуючи „проти” **безумовно** заблокувати прийняття загальними зборами будь-якого рішення

Ч.2 ст.41, ч.2 ст.70
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в
АТ:
**УМОВНИЙ ВИРІШАЛЬНИЙ
КОНТРОЛЬ ПРОСТОЇ
БІЛЬШОСТІ**

■ 50%+1 голосуючих акцій

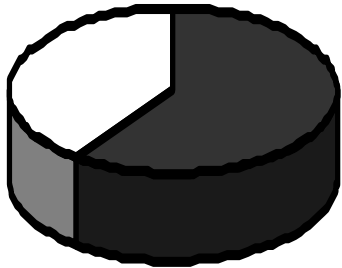

Володіння цією часткою додатково дозволяє на загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти рішення з будь-яких питань порядку денного, крім рішень з питань, що вимагають кваліфікованої більшості (більше ніж 75% голосів) та враховуючи особливості прийняття рішень з питань, за якими застосовується кумулятивне голосування.

Ч.3 ст.42, ч.2 ст.70
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

**Ступені корпоративного контролю в
АТ:
КВОРУМНИЙ КОНТРОЛЬ**

■ 60% голосуючих акцій

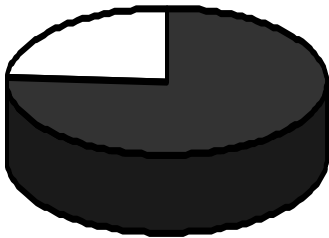

Володіння цією часткою додатково дозволяє своєю явкою **безумовно** утворити кворум і провести загальні збори незалежно від бажання інших акціонерів приймаючи рішення з будь-яких питань, крім тих, які вимагають кваліфікованої більшості голосів у 75%+1 голос, а якщо для участі у зборах зареєструвалися акціонери, які разом володіють 80%, або меншою кількістю голосів – то з будь яких питань, та враховуючи особливості прийняття рішень з питань, за якими здійснюється кумулятивне голосування.

Ч.2 ст.41, ч.5 ст.42
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в АТ:
**ВИРІШАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ
КВАЛІФІКОВАНОЇ БІЛЬШОСТІ**

■ 75%+1 голосуючих акцій

Володіння цією часткою додатково дозволяє своїми голосами **безумовно** прийняти на загальних зборах рішення що вимагають кваліфікованої більшості голосів (про припинення діяльності товариства, внесення змін до статуту, анулювання викуплених акцій, зміна типу товариства, розміщення акцій, збільшення, зменшення статутного капіталу, виділ, або припинення товариства, ліквідація, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку і строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу).

Ч.2 ст.33, ч.5 ст.42
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

Ступені корпоративного контролю в АТ: АБСОЛЮТНИЙ КОНТРОЛЬ (БЛОКУЮЧИЙ ІНІЦЯТИВУ)

■ 90% простих акцій

Базова форма: володіння цією часткою додатково **безумовно** блокує можливість інших акціонерів вимагати проведення аудиторської перевірки діяльності (загальної) акціонерного товариства незалежним аудитором, спеціальної перевірки фінансово-господарської діяльності товариства ревізійною комісією (ревізором), а в разі їх відсутності – аудитором.

Ч.6 ст.75, ст.76
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

■ 90%+1 проста акція

Неповна форма: володіння цією часткою додатково **безумовно** блокує можливість інших акціонерів вимагати проведення загальних зборів акціонерів, скликати і проводити загальні збори, якщо наглядова рада не виконує вимоги про скликання зборів, контролювати реєстрацію акціонерів на загальних зборах, проведення загальних зборів, голосування та підбиття його підсумків.

Ч.4 ст.40,
п.4 ч.1 ст.47
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

■ 95%+1 проста акція

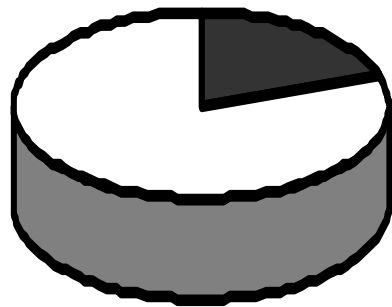

Повна форма: володіння цією часткою додатково **безумовно** блокує можливість інших акціонерів вимагати обов'язкового внесення питань до порядку денного загальних зборів, надаючи **абсолютний контроль** над товариством.

Ч.4 ст.38
Закону України
«Про акціонерні
товариства»

**Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
ІНІЦІЮЮЧИЙ КОНТРОЛЬ**

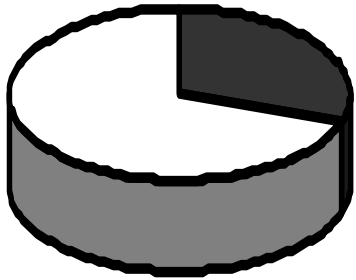
 20%+1

Володіння цією часткою додатково дозволяє **безумовно** вимагати проведення загальних зборів учасників, внесення до порядку денного питань, скликати і проводити загальні збори, якщо виконавчий орган не виконує вимоги про скликання зборів.

Ч.4 ст.61
Закону України
«Про господарські
товариства»

**Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
СИТУАТИВНИЙ ВИРІШАЛЬНИЙ
КОНТРОЛЬ ПРОСТОЇ
БІЛЬШОСТІ**

■ Від 30%+1

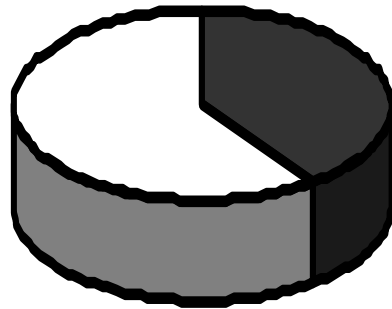
Конкретний розмір може бути визначений для конкретної ситуації виходячи з розподілу часток між учасниками, що приймають участь у загальних зборах

Володіння цією часткою додатково дозволяє, у разі участі у загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти рішення з будь-яких питань порядку денного, крім рішень з питань, що вимагають кваліфікованої більшості – виключення учасника з товариства, визначення основних напрямів діяльності товариства, затвердження його планів та звітів про їх виконання, внесення змін до статуту, за умови, що частка такого учасника більша за суму часток всіх інших учасників, що беруть участь у загальних зборах.

Ч.8 ст.41, ст.42,
ст.59, ч.1 ст.60
Закону України
«Про господарські
товариства»

Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
БЛОКУЮЧИЙ
КВОРУМНИЙ КОНТРОЛЬ

■ 40%

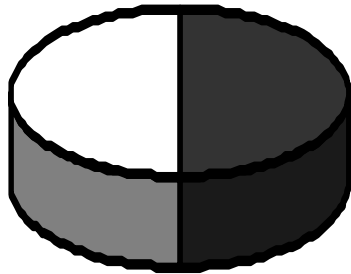

Володіння цією часткою додатково дозволяє **безумовно** своєю неявкою на загальні збори унеможливити проведення зборів через відсутність кворуму.

Ст.59,
ч.1 ст.60
Закону України
«Про господарські
товариства»

Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
БЛОКУЮЧИЙ
ВИРІШАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

■ 50%

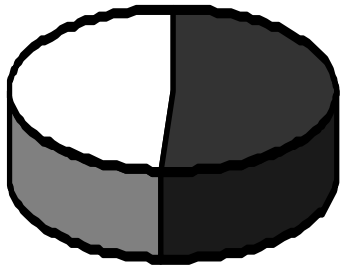

Володіння цією часткою додатково дозволяє неявкою на загальні збори, або голосуючи „проти” **безумовно** заблокувати прийняття загальними зборами будь-якого рішення

Ст.59
Закону України
«Про господарські товариства»

**Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
УМОВНИЙ ВИРІШАЛЬНИЙ
КОНТРОЛЬ
КВАЛІФІКОВАНОЇ
БІЛЬШОСТІ**

■ 50%+1

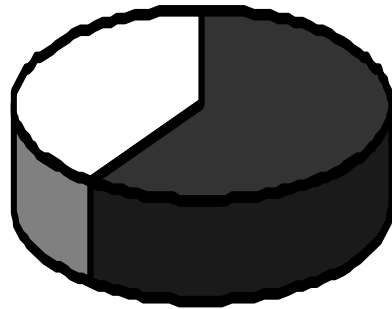

Володіння цією часткою додатково дозволяє, у разі участі у загальних зборах, на яких наявний кворум, своїми голосами прийняти будь-які рішення з питань порядку денного.

Ст.59
Закону України
«Про господарські
товариства»

**Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
КВОРУМНИЙ КОНТРОЛЬ**

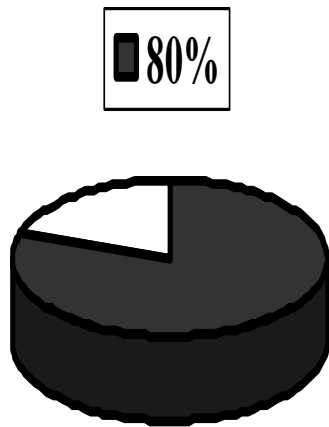
■ 60%+1

Володіння цією часткою додатково дозволяє своєю явкою **безумовно** утворити кворум і провести загальні збори незалежно від бажання інших учасників, приймаючи рішення з будь-яких питань порядку денного.

Ст.59,
ч.1 ст.60
Закону України
«Про господарські
товариства»

**Ступені корпоративного контролю у
ТОВ/ТДВ:
АБСОЛЮТНИЙ КОНТРОЛЬ
(БЛОКУЮЧИЙ ІНІЦІАТИВУ)**

Володіння цією часткою додатково дозволяє одноосібно формувати порядок денний загальних зборів учасників, усуває можливість скликання загальних зборів учасників з ініціативи інших учасників та коригування ними порядку денного зборів.

Ч.4 ст.61
Закону України
«Про господарські
товариства»

ВІДНОСИНИ ЗАЛЕЖНОСТІ

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС (ст.126)	ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС (ст.118)
Залежність між юридичними особами – суб'єктами господарювання виникає через участь у статутному капіталі та/або управлінні: Проста – якщо одна з них має можливість блокувати прийняття рішень іншою (залежною) особою, що повинні прийматися кваліфікованою більшістю голосів; Вирішальна - якщо між підприємствами встановлюються відносини контролю-підпорядкування за рахунок переважної участі контролюючого підприємства в статутному фонді та/або загальних зборах чи інших органах управління іншого (дочірнього) підприємства, зокрема володіння контрольним пакетом акцій.	Господарське товариство (ТОВ, ТДВ, АТ) є залежним, якщо іншому (головному) господарському товариству належать 20 або більше відсотків статутного капіталу ТОВ/ТДВ чи 20 або більше відсотків простих акцій АТ.
Спеціальною формою залежності є залежність дочірніх підприємств від холдингової компанії (див. схеми, що стосуються холдингів).	

За термінологією ГК України підприємства, пов'язані відносинами залежності називаються асоційованими. Залежне підприємство називається дочірнім. За ГК України цей термін позначає лише відносини залежності, але не окрему організаційно-правову форму. Термін „дочірнє підприємство” вживається у назвах деяких юридичних осіб. До того ж de facto досі існують окремі дочірні підприємства, створені ще за часів, коли існувала окрема організаційно-правова форма – дочірнє підприємство.

ЗМІСТ ПРАВА УЧАСНИКА (АКЦІОНЕРА) НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА		
Учасники ПТ, повні учасники КТ	Учасники ТОВ, ТДВ, вкладники КТ	Акціонери АТ
Мають доступ до всієї документації товариства	Мають доступ до річних балансів, звітів, протоколів зборів учасників, якщо статут не передбачає більш повного доступу до документації товариства	Мають доступ до: статуту, змін до статуту, засновницького договору, свідоцтва про державну реєстрацію АТ; положень про загальні збори, наглядову раду, виконавчий орган та ревізійну комісію, інші внутрішні положення АТ, що регулюють діяльність органів АТ, та змін до них; положень про кожну філію та кожне представництво АТ; документів, що підтверджують права АТ на майно; принципів (кодексу) корпоративного управління АТ; протоколів загальних зборів; матеріалів, з якими акціонери мають (мали) можливість ознайомитися під час підготовки до загальних зборів; протоколів засідань наглядової ради та колегіального виконавчого органу, наказів і розпоряджень голови колегіального та одноосібного виконавчого органу; протоколів засідань ревізійної комісії, рішень ревізора АТ; висновків ревізійної комісії (ревізора) та аудитора АТ; річної фінансової звітності; документів бухгалтерського обліку, які стосуються значних правочинів та правочинів, у вчиненні яких є заінтересованість; документів державної звітності; проспекту емісії, свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій та інших цінних паперів АТ; переліку афілійованих осіб АТ із зазначенням кількості, типу та/або класу належних їм акцій; особливої інформації про АТ.
ст.121 ЦК України	Ст.10 ЗУ „Про ГТ”	Ст.ст. 77, 78 ЗУ „Про АТ”

МАЖОРИТАРІЙ

Мажоритарій, мажоритарний учасник (акціонер) – особа, що володіє значною часткою у статутному капіталі господарського товариства, яка дозволяє їй здійснювати вирішальний контроль над товариством. Учасник (акціонер), частка якого перевищує 50% за будь-яких умов є мажоритарієм.

МІНОРИТАРІЙ

Міноритарій, міноритарний учасник (акціонер) – особа, що володіє незначною часткою у статутному капіталі господарського товариства, яка не дозволяє здійснювати вирішальний контроль над товариством. Учасник (акціонер), частка якого дорівнює, або є меншою за 30% за будь-яких умов є міноритарієм.

ДИВІДЕНД

ДИВІДЕНД - частина чистого прибутку господарського товариства, що виплачується учаснику (акціонеру) з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу (в АТ), або - пропорційно розміру його частки (в інших видах ГТ), причому:

- Виплачується виключно грошовими коштами;
- В АТ виплачується у строк не пізніше шести місяців після закінчення звітного року, щодо інших видів ГТ строки виплати дивідендів не встановлені;
- Всім учасникам (акціонерам), за винятком акціонерів – власників привілейованих акцій виплачується за наявності чистого прибутку звітного року, або нерозподіленого прибутку минулих років, за рахунок такого прибутку;
- Виплачується у разі, якщо загальні збори прийняли рішення спрямувати прибуток на сплату дивідендів, а не, наприклад, на збільшення статутного капіталу, але:
 1. у господарських товариствах, де є державна частка, за наявності прибутку – виплачується обов’язково (рішення приймається не пізніше 1 травня року, наступного за звітним, виплачується не менше 30% прибутку пропорційно розміру державної частки у строк не пізніше 1 липня);

2. акціонерам – власникам привілейованих акцій виплачується *обов’язково*, у розмірах, визначених статутом, причому за відсутності прибутку – виплачується за рахунок коштів резервного фонду, або спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями.

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ В АТ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО НЕ МАЄ ПРАВА:

Приймати рішення про виплату дивідендів та здійснювати виплату дивідендів за простими акціями у разі, якщо:

- Звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку;
- Власний капітал товариства менший, ніж сума його статутного капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю.

Здійснювати виплату дивідендів за простими акціями у разі, якщо:

- Товариство має зобов'язання про викуп акцій;
- Поточні дивіденди за привілейованими акціями не виплачено повністю.

Приймати рішення про виплату дивідендів та здійснювати виплату дивідендів за привілейованими акціями у разі, якщо:

- Звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку.

Здійснювати виплату дивідендів за привілейованими акціями певного класу

- До виплати поточних дивідендів за привілейованими акціями, власники яких мають перевагу щодо черговості отримання дивідендів.

Ст.31 Закону України «Про акціонерні товариства»

СУБ'ЄКТИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ

ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ

Державний орган, що здійснює управління державним майном, зокрема:

Веде реєстр корпоративних прав держави;

Надає КМ України пропозиції щодо закріплення корпоративних прав за державою

Здійснює безпосереднє управління корпоративними правами, які не передані в управління уповноваженим органам, або уповноваженим особам.

УПОВНОВАЖЕНІ ОРГАНИ

Центральні і місцеві органи виконавчої влади (міністерства, держкомітети, місцеві державні адміністрації), які здійснюють управління державними корпоративними правами товариств, якщо КМ України за поданням ФДМУ прийме рішення про передачу відповідних прав до їх управління. Процес управління контролюється ФДМУ.

УПОВНОВАЖЕНІ ОСОБИ

Фізичні і юридичні особи, які виграли конкурс, призначений КМ України і проведений ФДМУ і запропонували найкращі умови щодо ефективності управління корпоративними правами. З уповноваженою особою ФДМУ укладає договір доручення. Процес управління контролюється ФДМУ. Корпоративні права, передані в управління не можуть відчужуватися без згоди КМ України, відчужуються лише за процедурою приватизації, щодо них не можуть вчинятися дії, що призводять до їх відчуження, на них не може бути звернене стягнення за боргами уповноваженої особи.

ОСНОВНІ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ З ДЕРЖАВНОЮ ЧАСТКОЮ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ

Корпоративні права держави не можуть передаватися господарським товариствам для формування їх статутних капіталів, крім передачі до статутних капіталів державних акціонерних товариств та державних холдингових компаній.

Відчуження корпоративних прав держави здійснюється відповідно до законодавства з питань приватизації.

Створення господарських організацій на базі об'єктів державної власності здійснюється за умови, що розмір корпоративних прав держави перевищуватиме 50 відсотків їх статутного капіталу.

Мирова угода та план санації в процедурі банкрутства господарських організацій з корпоративними правами держави понад 25 відсотків їх статутного капіталу погоджуються з Фондом державного майна України та державним органом з питань банкрутства.

Відчуження майна господарських організацій з корпоративними правами держави понад 25 відсотків їх статутного капіталу в процедурі банкрутства здійснюється відповідно до законодавства з питань приватизації.

Ст.11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності»

СТВОРЕННЯ
і
ПРИШИНЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКИХ
ТОВАРИСТВ

ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ (крім АТ)

1.	Укладення договору про заснування (створення) товариства <i>(необов'язковий етап)</i>
2.	Оформлення, підписання рішення про створення товариства, його установчих документів (статуту, меморандуму, або засновницького договору, залежно від виду товариства, якщо товариство створюється на підставі індивідуального, а не модельного установчого документу), обрання органів управління товариства
3.	Державна реєстрація товариства
4.	Повне внесення внесків всіх учасників протягом року після державної реєстрації товариства

ЕТАПИ СТВОРЕННЯ АТ

- 1) Прийняття зборами засновників рішення про створення АТ та про закрите (приватне) розміщення акцій;
- 2) Подання заяви та всіх необхідних документів на реєстрацію випуску акцій до НКЦПФР;
- 3) Реєстрація НКЦПФР випуску акцій та видача тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску акцій;
- 4) Присвоєння акціям міжнародного ідентифікаційного номера цінних паперів;
- 5) Укладення з депозитарієм цінних паперів договору про обслуговування емісії акцій;
- 6) Закрите (приватне) розміщення акцій серед засновників АТ;
- 7) Оплата засновниками повної вартості акцій;
- 8) Затвердження установчими зборами товариства результатів закритого (приватного) розміщення акцій серед засновників, затвердження статуту, а також прийняття інших рішень, передбачених законом;
- 9) Державна реєстрація АТ;**
- 10) Подання НКЦПФР звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій;
- 11) Реєстрація НКЦПФР звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій;
- 12) Отримання свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій;
- 13) Видача засновникам товариства документів, що підтверджують право власності на акції.

НАЙМЕНУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

СТРУКТУРА НАЙМЕНУВАННЯ:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

«ЧЕБУРГЕН»

Організаційно-правова форма передбачена законом

Назва товариства, яка може складатися або лише з власне назви, або містити крім назви також інформацію щодо мети діяльності, способу утворення, залежності товариства та інші відомості, у тому числі – необхідні згідно закону (зокрема, назви повних і командитних товариств мають згідно ч.4 ст.119, ч.2 ст.133 ЦК України, містити імена/найменування учасників/повних учасників, або ім'я (найменування) хоча б одного учасника/повного учасника з доданням слів "і компанія"). Назва береться у лапки та зазначається безпосередньо після організаційно-правової форми.

ПОВНЕ НАЙМЕНУВАННЯ	СКОРОЧЕНЕ НАЙМЕНУВАННЯ
Обов'язкове	Необов'язкове
Не більше ніж 182 символи	Не більше ніж 38 символів
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЧЕБУРГЕН»	ТОВ «ЧЕБУРГЕН»

У найменуванні використовуються прописні букви українського алфавіту (А, Б, В, Г, Ґ, Д, Е, Є, Ж, З, И, І, Ї, Й, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Ю, Я) та такі розділові знаки та символи: лапки («»), крапка (.), кома (,), дужки / () /, апостроф ('), дефіс (-), тире (–), знак (№), знак оклику (!), знак (/), а також, у разі необхідності, цифри: арабські (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0) та римські (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X). Використання інших символів, розділових знаків у найменуванні забороняється.

Найменування господарського товариства **не може**:

- бути тотожним найменуванню іншої юридичної особи;
- містити найменування органів державної влади, місцевого самоврядування та історичних державних найменувань;
- містити слово "національний" у всіх відмінках.

Вимоги щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу: затверджені наказом Держкомпідприємництва від 9 червня 2004 р. N 65

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ

Державна реєстрація юридичної особи – засвідчення державою факту створення юридичної особи, вирішальний етап створення будь-якої юридичної особи, у тому числі - господарського товариства.

Здійснюється:

Державним реєстратором за місцезнаходженням юридичної особи протягом 3 робочих днів з моменту надходження документів.

Включає:

- Перевірку комплектності документів, які подаються державному реєстратору, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці;
- Перевірку документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації;
- Внесення відомостей про юридичну особу до Єдиного державного реєстру;
- Оформлення і видачу виписки з Єдиного державного реєстру, що підтверджує факт державної реєстрації.

Державній реєстрації крім створення підлягає:

Припинення юридичної особи, внесення змін до установчих документів юридичної особи. Створення і припинення відособлених підрозділів юридичної особи не підлягає державній реєстрації, але відомості про такі підрозділи вносяться до Єдиного державного реєстру.

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТРАТОР

Державний реєстратор – посадова особа, яка від імені держави здійснює державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

ВИМОГИ:

Вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра або спеціаліста та стажем роботи за фахом на державній службі не менше одного року, або стажем роботи в інших сферах управління не менше трьох років.

ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ НА ПОСАДУ:

Міським головою міста обласного значення або головою районної, районної в містах Києві та Севастополі державної адміністрації за погодженням із спеціально уповноваженим органом з питань державної реєстрації.

ДІЄ:

При виконавчому комітеті міської ради міста обласного значення або при районній, районній в містах Києві та Севастополі державній адміністрації, підпорядковується відповідному міському голові або голові відповідної адміністрації.

АТРИБУТИ:

Посвідчення державного реєстратора і власна печатка

Для проведення державної реєстрації юридичної особи державному реєстратору подають:

У всіх випадках:

- заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації юридичної особи;
- примірник оригіналу або нотаріально засвідчену копію (ксерокопію) рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи у випадках, передбачених законом;
- два примірники установчих документів (за винятком випадків створення товариства на підставі модельного установчого документу);
- документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи;
- інформацію з документами, що підтверджують структуру власності засновників - юридичних осіб, яка дає змогу встановити фізичних осіб - власників істотної участі цих юридичних осіб.

А також:

- копію рішення органів АМКУ або КМУ про надання дозволу (**якщо** мають місце узгоджені дії або концентрація суб'єктів господарювання);
- документ про підтвердження реєстрації іноземної особи в країні її місцезнаходження, зокрема витяг із торговельного, банківського або судового реєстру (**якщо** реєструється юридична особа, засновником (засновниками) якої є іноземна юридична особа);
- паспорт, **якщо** документи надає засновник, **або** паспорт і документ, що підтверджує повноваження, **якщо** документи надає уповноважена особа.

Ст.24 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»

При цьому:

- Законом N3263-VI від 21 квітня 2011 скасовано вимогу щодо надання реєстратору документу, що підтверджує внесення засновником (засновниками) вкладу (вкладів) до статутного капіталу, що, фактично, звільняє засновників АТ від обов'язку підтверджувати реєстратору факт формування статутного капіталу АТ моменту реєстрації.

Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців

Єдиний державний реєстр – це автоматизована система збирання, накопичення, захисту, обліку та надання інформації про юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, яка:

створюється з метою забезпечення органів державної влади, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

ведеться на електронних носіях відповідно до державних стандартів, що забезпечують його сумісність і взаємодію з іншими інформаційними системами та мережами, що складають інформаційний ресурс держави.

Ст.ст.1,16 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»

Статус відомостей Єдиного державного реєстру:

Якщо відомості, які підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, були внесені до нього, то такі відомості вважаються достовірними і можуть бути використані в спорі з третьою особою, доки до них не внесено відповідних змін.

Якщо відомості, які підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, є недостовірними і були внесені до нього, то третя особа може посилатися на них у спорі як на достовірні. Третя особа не може посилатися на них у спорі у разі, якщо вона знала або могла знати про те, що такі відомості є недостовірними.

Якщо відомості, які підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, не були до нього внесені, вони не можуть бути використані в спорі з третьою особою, крім випадків, коли третя особа знала або могла знати ці відомості.

Ст.18 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»

**Щодо юридичної особи Єдиний державний реєстр
містить наступні відомості:**

- повне найменування юридичної особи та скорочене у разі його наявності;
- ідентифікаційний код юридичної особи;
- організаційно-правова форма;
- частка держави у статутному капіталі юридичної особи, якщо ця частка становить не менше 25 відсотків;
- місцезнаходження юридичної особи;
- перелік засновників (учасників) юридичної особи, у тому числі ім'я, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків, якщо засновник - фізична особа; найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код, якщо засновник - юридична особа;
- види діяльності;
- відомості про органи управління юридичної особи;
- прізвище, ім'я, по батькові, дата обрання (призначення) та реєстраційні номери облікових карток платників податків, які обираються (призначаються) до органу управління юридичної особи, уповноважених представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори;
- дані про наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи;
- дані про розмір статутного або складеного капіталу, у тому числі частки кожного із засновників (учасників), а також дату закінчення його формування;
- дата та номер запису про проведення державної реєстрації юридичної особи, дати та номери записів про внесення змін до нього;
- дані про установчі документи, дати та номери записів про внесення змін до них;
- підстави для відмови у проведенні державної реєстрації змін до установчих документів;
- дата та номер запису про скасування державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи;
- дата та номер запису про втрату оригіналів установчих документів;
- дані про дату постановки на облік та дату зняття з обліку в органах статистики, ДПС, Пенсійного фонду України;
- дані про відокремлені підрозділи юридичної особи;
- дані про перебування юридичної особи в процесі провадження у справі про банкрутство, санації, відомості про розпорядника майна, санатора;

- дані про перебування юридичної особи в процесі припинення, зокрема дата реєстрації рішення засновників (учасників) або уповноважених ними органів про припинення юридичної особи, відомості про комісію з припинення (ліквідатора, ліквідаційну комісію тощо);
- дата затвердження передавального акта або розподільчого балансу;
- дані про юридичних осіб, правонаступником яких є зареєстрована юридична особа;
- дані про юридичних осіб - правонаступників;
- дата прийняття, дата набрання законної сили та номер судового рішення щодо припинення юридичної особи, що не пов'язане з банкрутством, щодо порушення (припинення) провадження у справі про банкрутство, щодо санації, щодо визнання її банкрутом, щодо скасування державної реєстрації припинення;
- дата та номер запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи, підстава для його внесення;
- дата та номер запису про відміну державної реєстрації припинення юридичної особи, підстава для його внесення;
- номер та дата розпорядження про скасування реєстрації випуску акцій, винесеного уповноваженою особою ДКЦПФР;
- місце проведення державної реєстрації, а також місце проведення інших реєстраційних дій;
- місцезнаходження реєстраційної справи;
- дані про видачу виписок, витягів, довідок з Єдиного державного реєстру;
- прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, що внесла до Єдиного державного реєстру запис про державну реєстрацію юридичної особи, внесла зміни до цього запису або внесла запис про державну реєстрацію припинення юридичної особи;
- дані, що отримані в порядку взаємообміну інформацією з відомчих реєстрів органів статистики, ДПС, Пенсійного фонду України: дати та номери записів про взяття на облік/зняття з обліку у зазначених органах, дані про види діяльності, в тому числі про основний вид діяльності;
- інша додаткова інформація про здійснення зв'язку з юридичною особою;
- фінансова звітність про господарську діяльність юридичної особи у складі балансу і звіту про річні фінансові результати;
- відомості про відкриття та закриття рахунків юридичних осіб;
- відомості про накладення та зняття арештів на рахунки юридичних осіб та їх майно (у тому числі на закріплене за відокремленими підрозділами);
- відомості про відкриття виконавчого провадження щодо юридичних осіб.

Ст.17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців»

Надання відомостей з Єдиного державного реєстру

Ст.20 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців»

Виписка

Надається державним реєстратором при реєстрації юридичної особи, а також – на кожний запит керівника юридичної особи щодо такої особи і містить базову відкриту інформацію щодо юридичної особи. Надається у строк не більше 2 днів.

Витяг

Надається державним реєстратором на запит будь-якій особі за зазначеними у запиті критеріями пошуку (предметом запиту) і містить всю відкриту інформацію за предметом запиту. Надається у строк не більше 5 днів.

Довідка

Надається державним реєстратором на запит будь-якій особі і містить інформацію про наявність, або відсутність запитаних відомостей у Єдиному державному реєстрі (як правило – про відсутність запитуваних відомостей). Надається у строк не більше 5 днів.

База даних

Є сукупністю інформації Єдиного державного реєстру в електронному вигляді. Видаються за запитом для цілей Бюро кредитних історій. Надається у строк не більше 5 днів.

Відомості з реєстру надаються за плату (крім виписки, що надається при реєстрації).

Для проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи державному реєстратору подають:

У всіх випадках:

- Заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи;
- Примірник оригіналу або нотаріально засвідчену копію чи ксерокопію рішення про внесення змін до установчих документів і документ, що підтверджує правомочність прийняття рішення про внесення змін до установчих документів;
- Оригінали установчих документів юридичної особи з відміткою про їх державну реєстрацію з усіма змінами, чинними на дату подачі документів, або копію опублікованого в спеціалізованому друкованому засобі масової інформації повідомлення про втрату всіх або частини зазначених оригіналів установчих документів;
- Два примірники змін до установчих документів юридичної особи у вигляді окремих додатків або два примірники установчих документів у новій редакції;
- Документ, що підтверджує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації змін до установчих документів.

А також:

- Якщо зміни пов'язані із зменшенням статутного (складеного) капіталу - документ, що підтверджує внесення плати за публікацію у спеціалізованому друкованому засобі масової інформації відповідного повідомлення.
- Якщо зміни пов'язані із зміною складу учасників надаються оригінали (ксерокопії, нотаріально засвідчені копії) – **або** рішення про вихід юридичної особи із складу учасників, **або** заяви фізичної особи про вихід зі складу учасників, **або** заяви, договору, іншого документу про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі товариства, **або** рішення уповноваженого органу юридичної особи про примусове виключення учасника зі складу учасників, якщо це передбачено законом або установчими документами юридичної особи.
- Якщо зміни пов'язані із зміною складу учасників юридичної особи на підставі факту смерті фізичної особи - учасника та відмови інших учасників у прийнятті спадкоємця померлого до складу учасників, додатково подається ксерокопія (нотаріально засвідчена копія, копія, завірена органом державної реєстрації актів цивільного стану) свідоцтва про смерть фізичної особи або документа, що є підставою для його видачі відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану".

Ст.29 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»

ПРИПИНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

ЛІКВІДАЦІЯ

Припинення товариства без правонаступництва, з повним припиненням прав і обов'язків

РЕОРГАНІЗАЦІЯ

Припинення товариства з правонаступництвом, права і обов'язки переходять до інших юридичних осіб

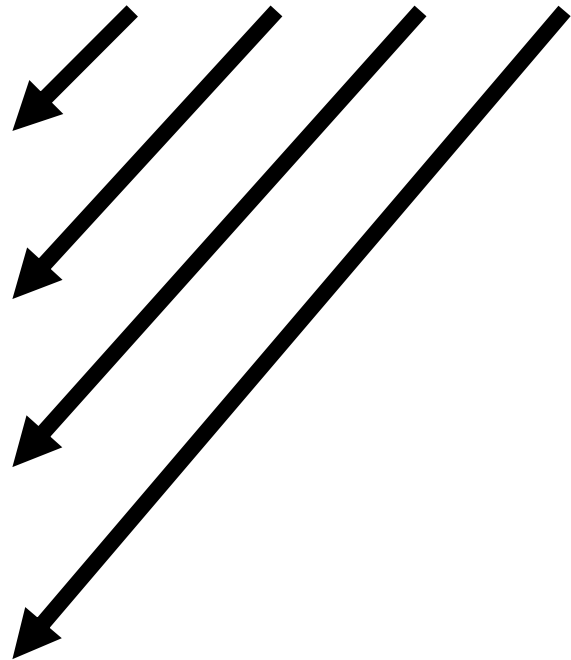
Перетворення

Злиття

Приєднання

Поділ

Виділ

Виділ є видом не припинення, а утворення юридичної особи, але до нього за аналогією застосовуються деякі загальні норми про реорганізацію

ЛІКВІДАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Добровільна

Здійснюється на підставі рішення вищого органу відповідного товариства

Примусова

Здійснюється за рішенням суду

При невідповідності статутного капіталу вимогам закону щодо мінімального статут.капіталу

За наявності у ЄДРПОУ запису про відсутність юридичної особи за місцезнаходженням

У разі визнання недійсним запису про державну реєстрацію через порушення закону при створенні товариства, які неможна усунути

За рішенням суду у справі, не пов'язаній з банкрутством

При провадженні діяльності, що су-перечить установ-чим документам, чи заборонена законом

При систематичному-чи грубому порушенні закону (неподання протягом року подат-кової звітності до ДП)

За рішенням суду у справі про банкрутство

За постановою про ліквідацію товариства, раніше визнаного банкрутом при недостатності майна, що залишилося для формування мінімального статутного капіталу

ЕТАПИ ДОБРОВІЛЬНОЇ ЛІКВІДАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

1.	Прийняття вищим органом товариства рішення про ліквідацію товариства і призначення ліквідаційної комісії, оплата майбутньої публікації про ліквідацію у Бюлетені державної реєстрації;
2.	Внесення державним реєстратором до Єдиного державного реєстру запису про прийняття вищим органом товариства рішення про ліквідацію і повідомлення про це органів статистики, ДПС, ПФУ (в день звернення), причому з цього моменту забороняється проведення державної реєстрації змін до установчих документів товариства; внесення змін до Єдиного державного реєстру щодо відомостей про його відокремлені підрозділи; проведення державної реєстрації юридичної особи, учасником якої є таке товариство;
3.	Публікація ліквідаційною комісією повідомлення про прийняття вищим органом товариства рішення про ліквідацію у Бюлетені державної реєстрації (10 днів);
4.	Прийняття ліквідаційною комісією вимог кредиторів та виявлення дебіторської заборгованості боржників товариства, інвентаризація майна товариства (не менше 2 місяців);
5.	Складення ліквідаційною комісією проміжного ліквідаційного балансу і затвердження його вищим органом товариства;
6.	Розрахунки ліквідаційної комісії з кредиторами товариства;
7.	Складення ліквідаційною комісією ліквідаційного балансу і затвердження його вищим органом товариства;
8.	Розподіл між учасниками (акціонерами) майна товариства, що залишилося (за наявності);
9.	Закриття рахунків товариства;
10.	Зняття товариства з обліку у ДПС, ПФУ;
11.	Здавання документів товариства в архівну установу;
12.	Державна реєстрація припинення (ліквідації) товариства як юридичної особи (3 дні з моменту звернення).

**ЕТАПИ ЛІКВІДАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО
ТОВАРИСТВА ЗА СУДОВИМ РІШЕННЯМ
НЕ ПОВ'ЯЗАНИМ З БАНКРУТСТВОМ**

1.	Порушення судом провадження у справі за позовом про ліквідацію товариства і розгляд ним справи;
2.	Прийняття судом рішення про задоволення позову, ліквідацію товариства і призначення ліквідаційної комісії, надіслання судом рішення державному реєстратору;
3.	Внесення державним реєстратором до Єдиного державного реєстру запису про прийняття судом рішення про ліквідацію товариства і повідомлення про це органів статистики, ДПС, ПФУ (не пізніше наступного дня), причому з цього моменту забороняється проведення державної реєстрації змін до установчих документів товариства; внесення змін до Єдиного державного реєстру щодо відомостей про його відокремлені підрозділи; проведення державної реєстрації юридичної особи, учасником якої є таке товариство;
4.	Публікація ліквідаційною комісією повідомлення про прийняття судом рішення про ліквідацію у Бюлетені державної реєстрації (10 днів);
5.	Прийняття ліквідаційною комісією вимог кредиторів та виявлення дебіторської заборгованості боржників товариства, інвентаризація майна товариства (не менше 2 місяців);
6.	Складення ліквідаційною комісією проміжного ліквідаційного балансу і затвердження його вищим органом товариства;
7.	Розрахунки ліквідаційної комісії з кредиторами товариства;
8.	Складення ліквідаційною комісією ліквідаційного балансу і затвердження його вищим органом товариства;
9.	Розподіл між учасниками (акціонерами) майна товариства, що залишилося (за наявності);
10.	Закриття рахунків товариства;
11.	Зняття товариства з обліку у ДПС, ПФУ;
12.	Здавання документів товариства в архівну установу;
13.	Державна реєстрація припинення (ліквідації) товариства як юридичної особи (3 дні з моменту звернення).

ЕТАПИ ЛІКВІДАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЗА СУДОВИМ РІШЕННЯМ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

1.	Прийняття господарським судом: (1) ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи; (2) постанови про проведення санації боржника та призначення керуючого санацією; (3) постанови про визнання юридичної особи банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури і призначення ліквідатора, надіслання судом відповідних актів державному реєстратору;
2.	Внесення державним реєстратором до Єдиного державного реєстру записів про прийняття судом зазначених вище актів і повідомлення про це органів статистики, ДПС, ПФУ (не пізніше наступного дня). З моменту внесення державним реєстратором до Єдиного державного реєстру ухвали про порушення справи про банкрутство до дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про визнання юридичної особи банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури та призначення ліквідатора, проведення державної реєстрації змін до установчих документів товариства; внесення змін до Єдиного державного реєстру щодо відомостей про його відокремлені підрозділи; проведення державної реєстрації юридичної особи, учасником якої є таке товариство здійснюється або за згодою розпорядника майном, або згідно із планом санації. Після внесення до Єдиного державного реєстру запису про визнання юридичної особи банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури здійснення таких дій забороняється ;
3.	Публікація арбітражним керуючим (розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором) повідомлення про прийняття господарським судом зазначених вище актів у Бюлетені державної реєстрації (10 днів);
4.	Ліквідатор визначає ліквідаційну масу товариства, здійснює її оцінку, продає майно товариства, проводить розрахунки з кредиторами;
5.	Ліквідатор надає господарському суду звіт та ліквідаційний баланс;
6.	Господарський суд затверджує звіт та ліквідаційний баланс та, (1) якщо майна товариства – боржника вистачило для розрахунків з кредиторами і майно, що залишилося, є достатнім для формування мінімального статутного капіталу товариства – припиняє провадження у справі, повідомляє про це державного реєстратора і товариство вважається вільним від боргів, або (2) якщо майна не залишилося, або його недостатньо для формування мінімального статутного капіталу, передбаченого законом, суд приймає ухвалу про ліквідацію юридичної особи і повідомляє про це державного реєстратора;
7.	Державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня з дати надходження ухвали про ліквідацію товариства – банкрута здійснює державну реєстрацію припинення (ліквідації) товариства як юридичної особи і повідомляє органи статистики, ДПС, ПФУ про ліквідацію для зняття ними товариства з обліку.

ЧЕРГИ ВИМОГ КРЕДИТОРІВ
при ліквідації за рішенням вищого органу господарського товариства,
або за рішенням суду, не пов'язаним з банкрутством

Всі господарські товариства

- 1) Вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом;
- 2) Вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами, вимоги автора про плату за використання результату його інтелектуальної, творчої діяльності;
- 3) Вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів);
- 4) Всі інші вимоги (ст.112 ЦК України).

Акціонерне товариство

ДОДАТКОВІ ЧЕРГИ:

- 5) Виплати нарахованих, але не виплачених дивідендів за привілейованими акціями;
- 6) Виплати за привілейованими акціями, які підлягають викупу відповідно до статті 68 Закону «Про АТ»;
- 7) Виплати ліквідаційної вартості привілейованих акцій;
- 8) Виплати за простими акціями, які підлягають викупу відповідно до статті 68 Закону «Про АТ» (ст.89 Закону «Про АТ»).

**ЧЕРГИ ВИМОГ КРЕДИТОРІВ
при ліквідації господарського товариства
за рішенням рішенням суду,
у справі про банкрутство**

Черга	Вимоги
1.	а) Вимоги, забезпечені заставою; б) Вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати за три місяці роботи, що передують порушенню справи про банкрутство чи припиненню трудових відносин у разі звільнення працівника до порушення зазначеної справи, грошової компенсації за всі невикористані дні щорічної відпустки та додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, право на які виникло протягом двох років, відпрацьованих до порушення справи про банкрутство чи припинення трудових відносин, інших коштів, належних працівникам у зв'язку з оплачуваною відсутністю на роботі (оплата часу простою не з вини працівника, гарантії на час виконання державних або громадських обов'язків, гарантії і компенсації при службових відрядженнях, гарантії для працівників, що направляються для підвищення кваліфікації, гарантії для донорів, гарантії для працівників, що направляються на обстеження до медичного закладу, соціальні виплати у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за рахунок коштів підприємства тощо), право на які виникло протягом трьох останніх місяців до порушення справи про банкрутство чи припинення трудових відносин, а також вихідної допомоги, належної працівникам у зв'язку з припиненням трудових відносин, у тому числі відшкодування кредиту, отриманого на ці цілі; в) Витрати Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що пов'язані з набуттям ним прав кредитора щодо банку, - у розмірі всієї суми відшкодування за вкладом фізичних осіб; в1) Вимоги кредиторів за договорами страхування; г) Витрати, пов'язані з провадженням у справі про банкрутство в господарському суді та роботою ліквідаційної комісії, у тому числі: витрати на оплату державного мита; витрати заявника на публікацію оголошення про порушення справи про банкрутство; витрати на публікацію в офіційних друкованих органах інформації про порядок продажу майна банкрута;

	витрати на публікацію в засобах масової інформації про поновлення провадження у справі про банкрутство у зв'язку з визнанням мирової угоди недійсною; витрати арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), пов'язані з утриманням і збереженням майнових активів банкрута; витрати кредиторів на проведення аудиту, якщо аудит проводився за рішенням господарського суду за рахунок їх коштів; витрати на оплату праці арбітражних керуючих (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора).
2.	Вимоги, що виникли із зобов'язань банкрута перед працівниками підприємства-банкрута (за винятком повернення внесків членів трудового колективу до статутного капіталу підприємства), крім вимог, задоволених у першу чергу, зобов'язань, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, шляхом капіталізації відповідних платежів, у тому числі до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України за громадян, які застраховані в цьому Фонді, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, зобов'язань зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, з повернення невикористаних коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, а також вимоги громадян - довіритель (вкладників) довірчих товариств або інших суб'єктів підприємницької діяльності, які залучали майно (кошти) довіритель (вкладників);
3.	Вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів). Вимоги центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом;
4.	Вимоги кредиторів, не забезпечені заставою, у тому числі і вимоги кредиторів, що виникли із зобов'язань у процедурі розпорядження майном боржника чи в процедурі санації боржника;
5.	Вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного капіталу підприємства;
6.	Інші вимоги
Ст.31 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»	

**Для проведення державної реєстрації
ліквідації господарського товариства
державному реєстратору подають:**

У всіх випадках:

- Заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи у зв'язку з ліквідацією;
- Оригінал установчих документів (за винятком випадків, коли товариство діяло на підставі модельного статуту);
- Акт ліквідаційної комісії з ліквідаційним балансом, який затверджено рішенням органу, що призначив ліквідаційну комісію (підписи голови та членів ліквідаційної комісії на ліквідаційному балансі повинні бути нотаріально засвідчені);
- Довідку відповідного органу державної податкової служби про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах);
- Довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості;
- Довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню.

А також:

- Копію розпорядження про скасування реєстрації випуску акцій, засвідчена НКЦПФР (якщо ліквідується АТ).

Ст.36 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців»

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Добровільна

Здійснюється на підставі рішення вищого органу відповідного товариства

Примусова

Здійснюється за рішенням органу Антимонопольного комітету України (АМКУ), або суду

Перетворення

Злиття

Приєднання

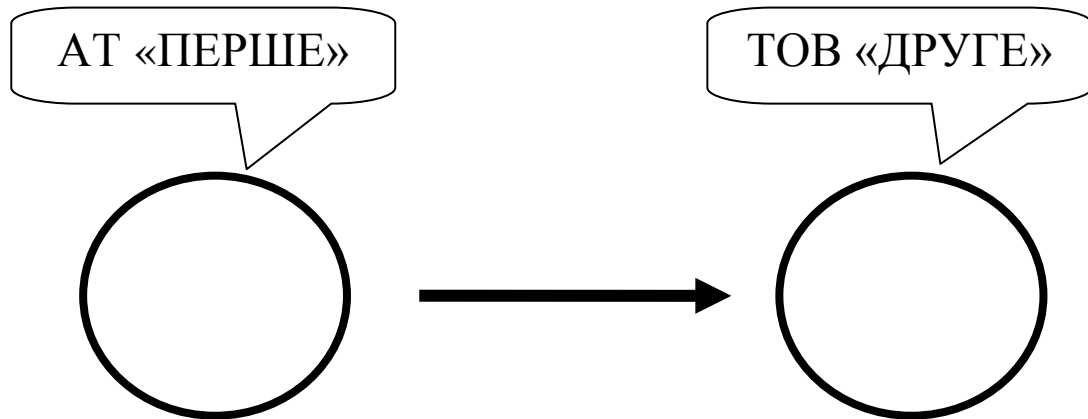
Поділ

Виділ

Примусовий поділ

як санкція за зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку згідно ст.53 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

ПЕРЕТВОРЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Зміна організаційно-правової форми господарського товариства з його припиненням та передачею всього майна, прав і обов'язків юридичній особі – правонаступнику згідно з передавальним актом.

Права і обов'язки господарського товариства, що перетворюється переходять до правонаступника на підставі передавального акту.

АТ може перетворитися або на інше господарське товариство, або на виробничий кооператив.

При перетворенні госп.товариства на АТ відбувається емісія акцій.

Зміна типу АТ (з ПАТ на ПрАТ, або навпаки з ПрАТ на ПАТ) не є перетворенням.

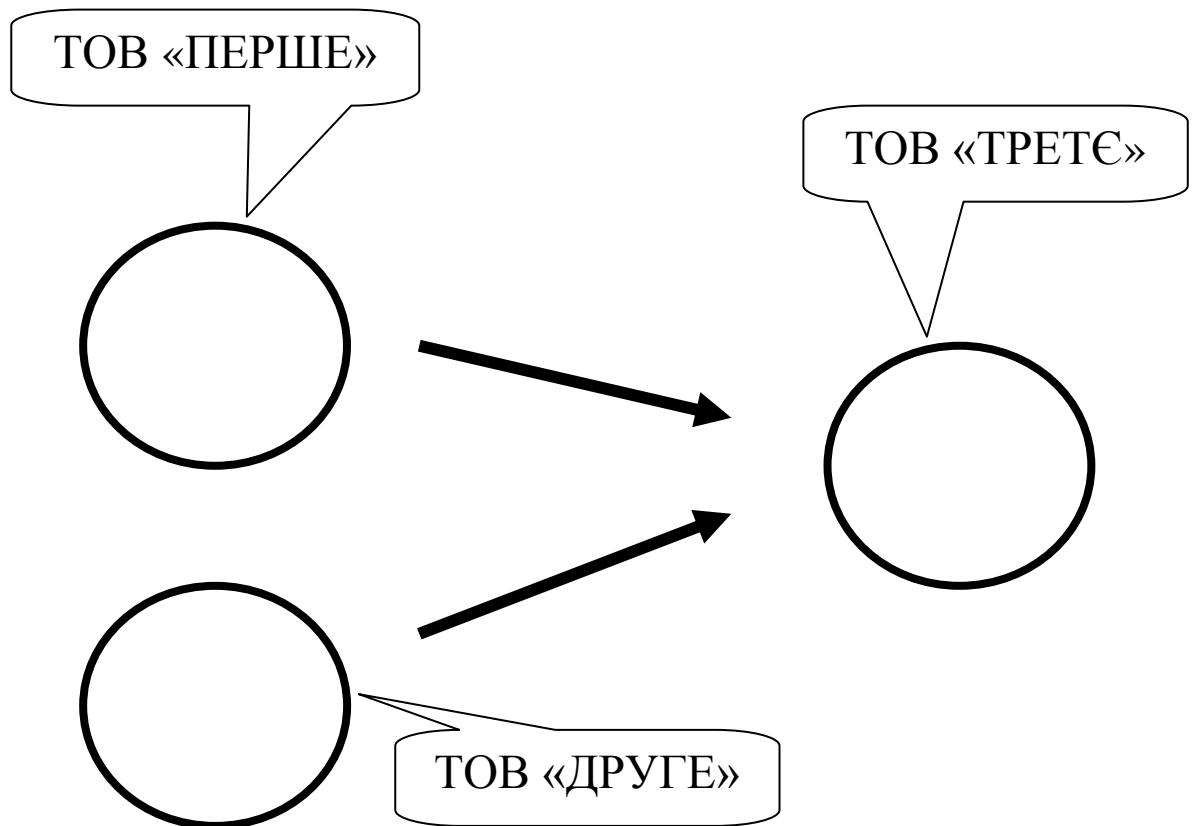
За новоствореною юридичною особою зберігається ідентифікаційний код господарського товариства – правопопередника.

ТОВ в якому кількість учасників перевищує 10 повинно протягом року або перетворитися на АТ або зменшити кількість учасників до 10 (інакше може бути примусово ліквідоване за рішенням суду).

ПТ в якому залишився один учасник повинно протягом 6 місяців збільшити кількість учасників принаймні до 2 або перетворитися на інше господарське товариство (інакше може бути примусово ліквідоване за рішенням суду).

КТ в якому залишилися лише повні учасники повинно перетворитися на ПТ (інакше може бути примусово ліквідоване за рішенням суду).

ЗЛИТТЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Виникнення нового господарського товариства – правонаступника з передачею йому згідно з передавальними актами всього майна всіх прав та обов'язків двох або більше господарських товариств одночасно з їх припиненням.

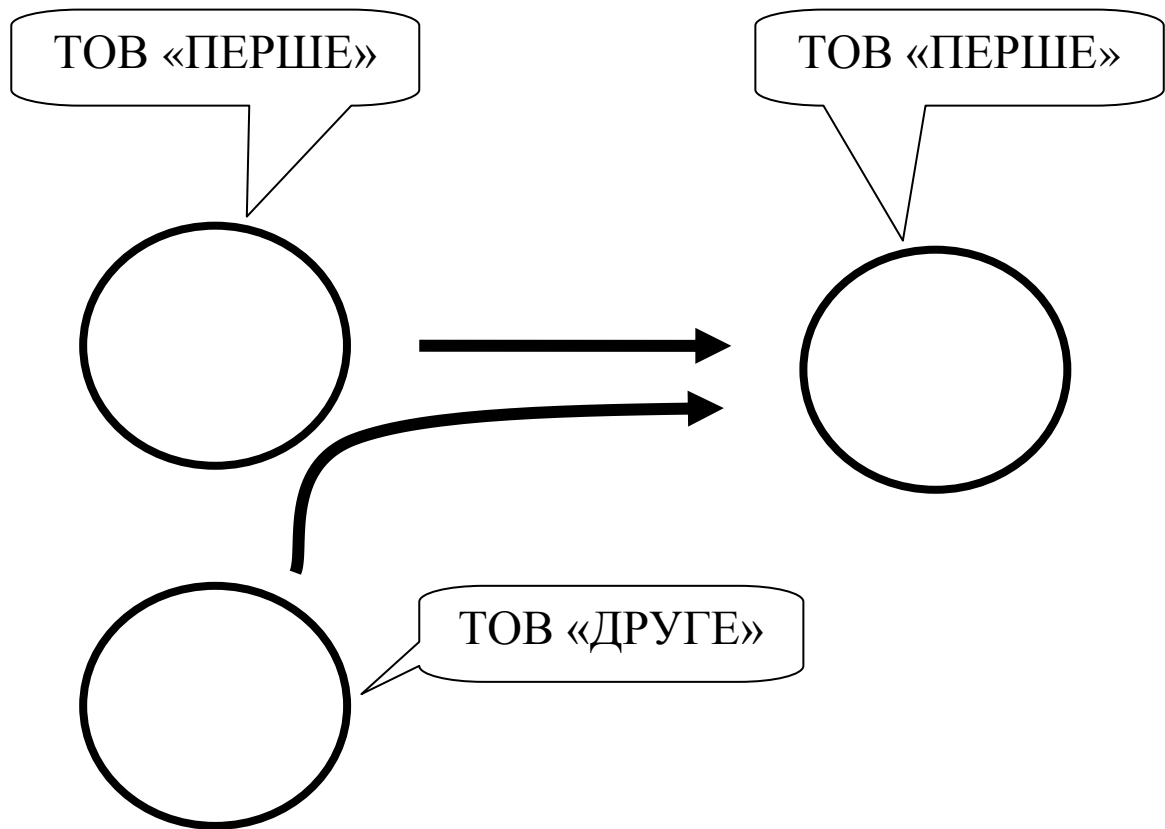
Права і обов'язки господарських товариства, що зливаються переходять до юридичної особи – правонаступника на підставі окремих передавальних актів.

АТ може зливатися лише з іншим АТ з утворенням виключно АТ.

При злитті АТ відбувається конвертація акцій АТ - правопередників в акції АТ - правонаступника.

За наявності ознак концентрації, передбачених ст.ст.22, 24 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вимагає згоди АМКУ.

ПРИЄДНАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Припинення господарського товариства (товариств) з передачею ним (ними) згідно з передавальним актом усього свого майна, прав та обов'язків іншому господарському товариству – правонаступнику.

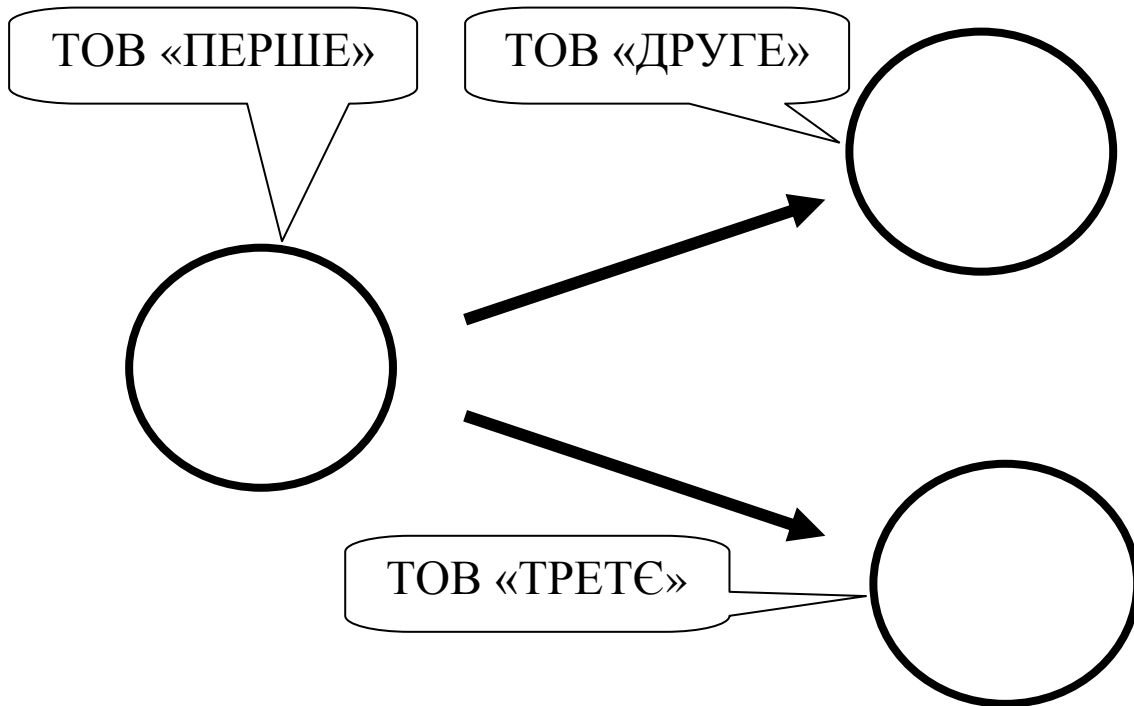
Права і обов'язки господарського товариства, що приєднується переходять до господарського товариства – правонаступника на підставі передавального акту.

АТ може приєднуватися виключно до іншого АТ. При злитті АТ відбувається конвертація акцій АТ що приєднується в акції АТ - правонаступника.

Господарське товариство – правонаступник зберігає свій ідентифікаційний код.

За наявності ознак концентрації, передбачених ст.ст.22, 24 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вимагає згоди АМКУ.

ПОДІЛ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Припинення господарського товариства з передачею всього його майна, прав та обов'язків двом чи більше новим господарським товариствам - правонаступникам згідно з розподільним балансом.

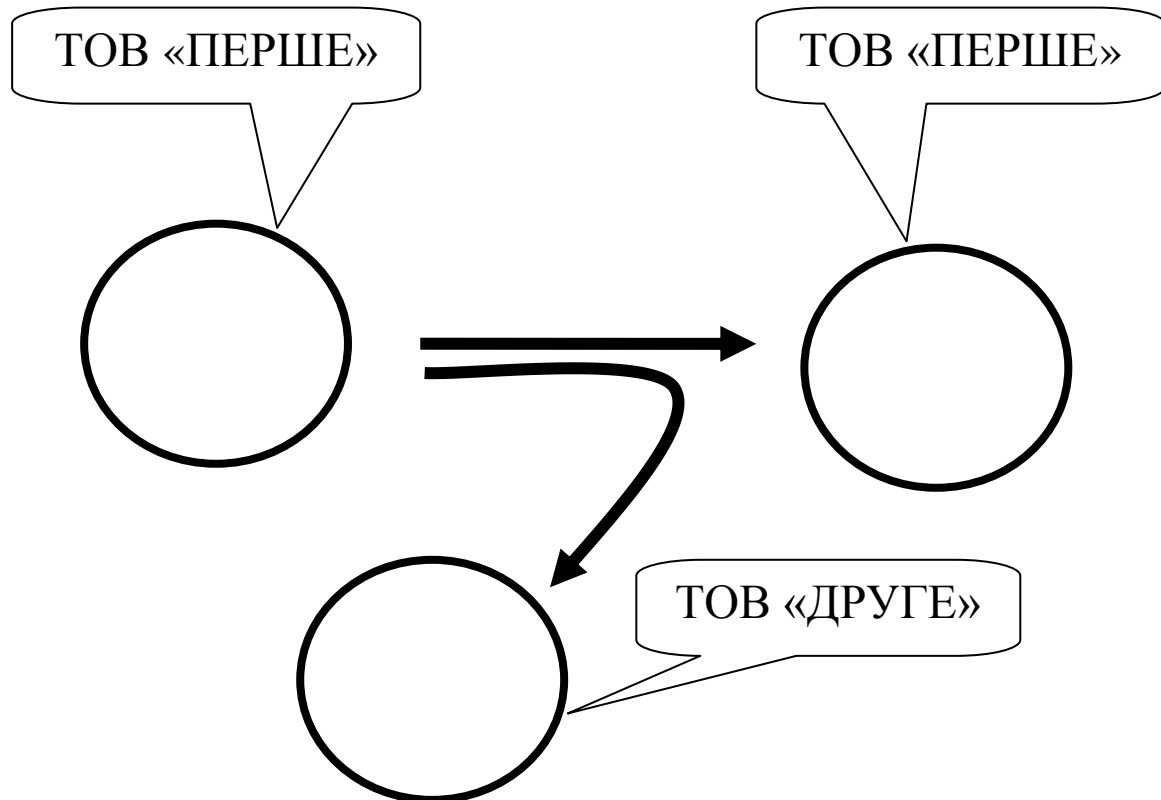
Права і обов'язки господарського товариства, що зазнає поділу переходять до господарських товариств – правонаступників на підставі розподільчого балансу.

Поділ може бути здійснений примусово за рішенням органів АМКУ – як санкція за зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку згідно ст.53 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

АТ може зазнавати поділу з утворенням виключно АТ. При поділі АТ відбувається конвертація акцій АТ правопередника в акції АТ - правонаступників.

Розміщення акцій АТ – правонаступників має здійснюватися із збереженням співвідношення, що було між акціонерами у статутному капіталі АТ, що припинилося шляхом поділу. Кожен акціонер АТ, що припинилося, отримує акції кожного з АТ – правонаступників.

ВИДІЛ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Створення господарського товариства із передачею йому згідно з розподільним балансом частини майна прав та обов'язків господарського товариства, з якого здійснюється виділ, без припинення такого товариства. Не є видом припинення, оскільки жодне товариство не припиняється.

Права і обов'язки господарського товариства, з якого здійснюється виділ переходять до господарського товариства що виділяється (правонаступника) на підставі розподільчого балансу.

З АТ може виділитися лише АТ.

При виділі АТ відбувається конвертація частини акцій АТ, з якого здійснюється виділ в акції АТ, що виділяється.

Розміщення акцій АТ, що виділилося, здійснюється із збереженням співвідношення, що було між акціонерами в статутному капіталі АТ, з якого здійснено виділ.

Для проведення державної реєстрації перетворення, злиття, приєднання, поділу господарського товариства державному реєстратору подають:

- Заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення;
- Оригінал установчих документів;
- Нотаріально засвідчену копію затвердженого вищим органом товариства передавального акта, якщо припинення здійснюється в результаті злиття, приєднання або перетворення, або нотаріально посвідчену копію розподільчого балансу, якщо припинення здійснюється в результаті поділу (справжність підписів голови та членів комісії з припинення на передавальному акті або розподільчому балансі повинні бути нотаріально засвідчені);
- Довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню (при здійсненні перетворення не вимагається);
- Довідку органу ДПС про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах), або, за наявності податкового боргу – документ про узгодження плану реорганізації з органом ДПС (при здійсненні перетворення не вимагається);
- Довідку відповідного органу ПФУ про відсутність заборгованості (при здійсненні перетворення не вимагається).

А також:

- Документи, необхідні для державної реєстрації юридичних осіб, що утворюються за результатами реорганізації.

Ст.37 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців»

Для проведення державної реєстрації виділу господарського товариства державному реєстратору подають:

- Документи, необхідні для державної реєстрації товариства, що утворюється за результатами виділу;
- Нотаріально посвідчену копію затвердженого вищим органом товариства з якого здійснюється виділ розподільчого балансу (справжність підписів голови та членів комісії з припинення на розподільчому балансі повинні бути нотаріально засвідчені).

Ст.32 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців»

ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАСВІДЧУЮТЬ МАЙНОВИЙ СТАН ТОВАРИСТВА ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ

ПРОМІЖНИЙ ЛІКВІДАЦІЙНИЙ БАЛАНС

Баланс, складений за результатами інвентаризації, який визначає все майно, права і зобов'язання товариства **до початку розрахунків** товариства з кредиторами

ЛІКВІДАЦІЙНИЙ БАЛАНС

Баланс, складений за результатами інвентаризації, який визначає все майно, права і зобов'язання товариства **після завершення розрахунків** товариства з кредиторами

Складаються згідно стандартів бухгалтерського обліку. Підписуються головою та членами ліквідаційної комісії товариства. Затверджуються органом, який прийняв рішення про ліквідацію товариства. Підписи голови та членів ліквідаційної комісії на ліквідаційному (але не на проміжному ліквідаційному) балансі засвідчуються нотаріально. Нотаріально засвідчена копія ліквідаційного (але не на проміжного ліквідаційного) балансу подається державному реєстратору для здійснення державної реєстрації припинення (ліквідації) товариства.

**ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАСВІДЧУЮТЬ МАЙНОВИЙ СТАН
ТОВАРИСТВ ПРИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕХІД
ПРАВ І ОБОВ'ЯЗКІВ ДО ПРАВОНАСТУПНИКІВ**

ПЕРЕДАВАЛЬНИЙ АКТ

Складається при злитті, приєднанні і перетворенні товариств

Баланс, складений за результатами інвентаризації, який визначає все майно, права і зобов'язання товариства і за яким вони переходять до правонаступника

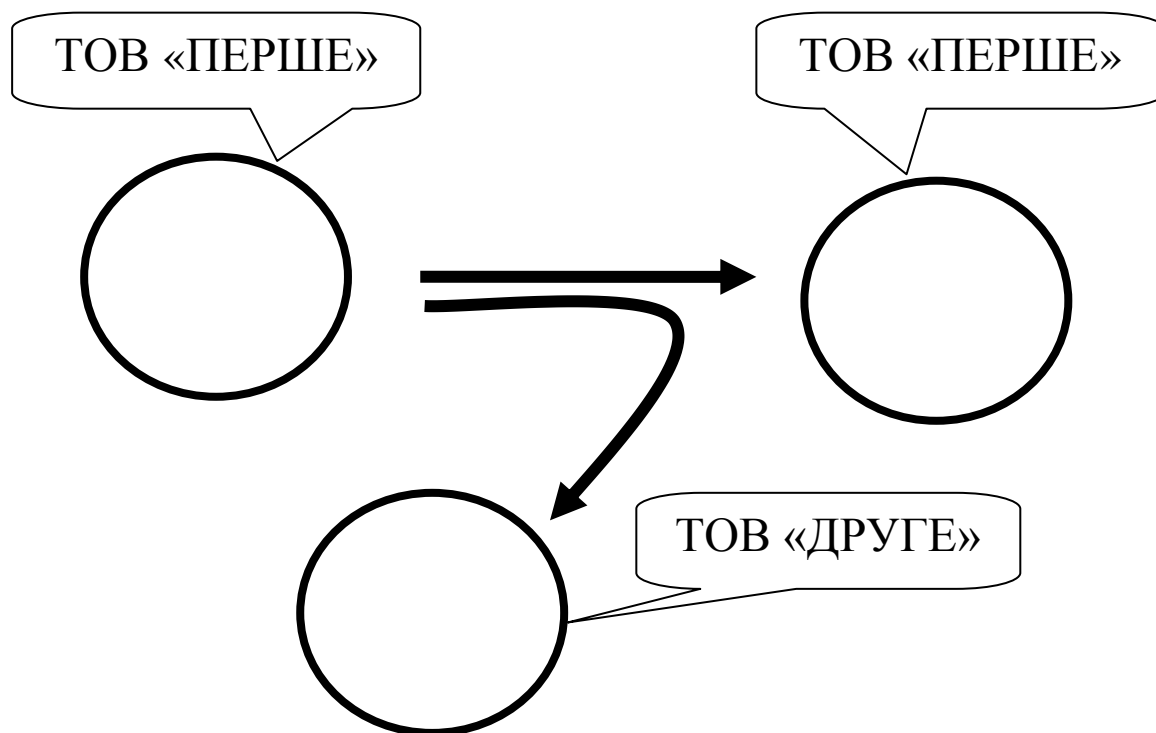
РОЗПОДІЛЬЧИЙ БАЛАНС

Складається при поділі і виділі товариств

Баланс, складений за результатами інвентаризації, що визначає яке майно, які права і зобов'язання товариства переходять до кожного з правонаступників

Складаються згідно стандартів бухгалтерського обліку. Підписуються головою та членами комісії з припинення (виділу) товариства, підписи засвідчуються нотаріально. Затверджуються загальними зборами. Нотаріально засвідчена копія подається державному реєстратору для здійснення державної реєстрації припинення (виділу).

**СУБСИДІАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПРИ ВИДІЛІ ТОВАРИСТВ
Ч.3 ст.109 ЦК України**

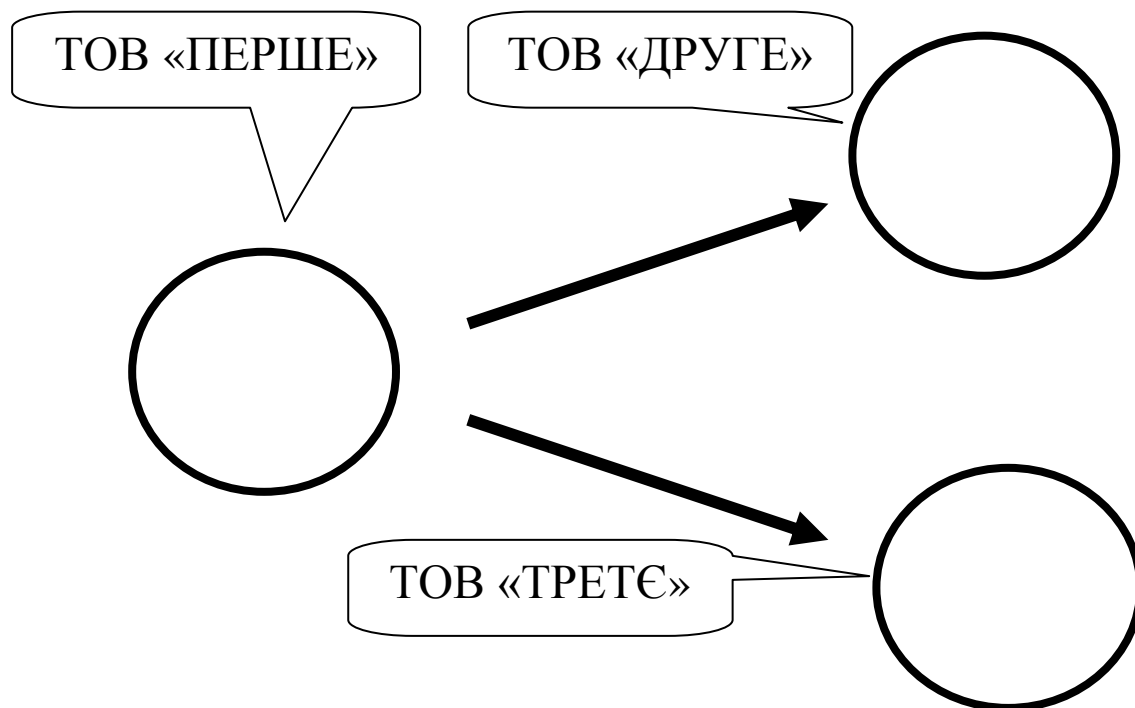

Юридична особа, що утворилася внаслідок виділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, з якої був здійснений виділ, які згідно з розподільчим балансом не перейшли до юридичної особи, що утворилася внаслідок виділу. Юридична особа, з якої був здійснений виділ, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями, які згідно з розподільчим балансом перейшли до юридичної особи, що утворилася внаслідок виділу.

ТОБТО

ТОВ «ПЕРШЕ» і ТОВ «ДРУГЕ» субсидіарно відповідають за зобов'язаннями ТОВ «ПЕРШЕ», що виникли до виділу з нього ТОВ «ДРУГЕ». Якщо зобов'язання перейшло до ТОВ «ДРУГЕ», яке виявляється нездатним виконати його, зобов'язання виконується ТОВ «ПЕРШЕ», і навпаки, якщо зобов'язання залишилося закріпленим за ТОВ «ПЕРШЕ», ТОВ «ДРУГЕ» також субсидіарно відповідає за його виконання.

**СУБСИДАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПРИ ПОДІЛІ ТОВАРИСТВ
Ч.5 ст.107 ЦК України**

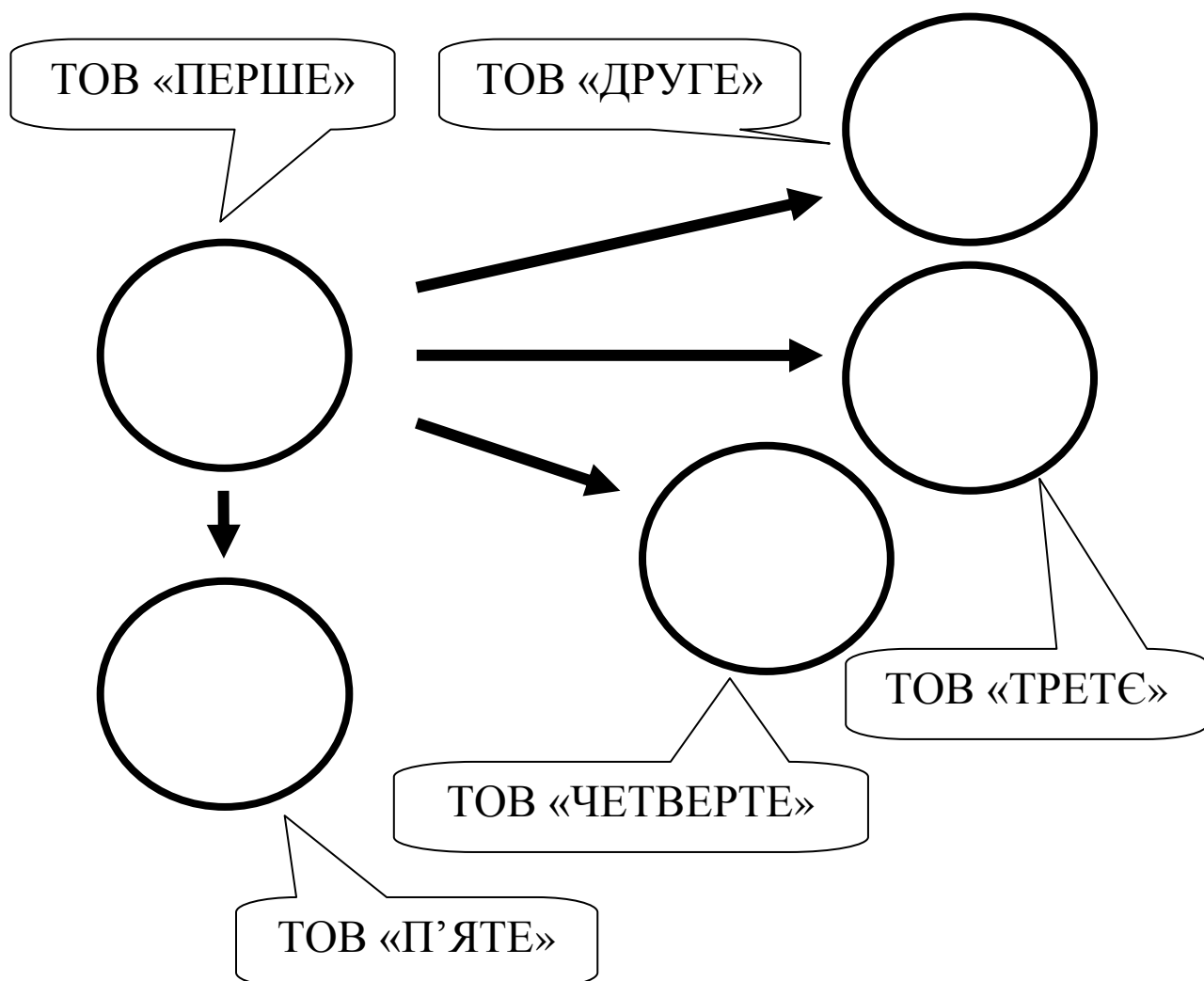

Юридична особа - правонаступник, що утворилася внаслідок поділу, несе субсидарну відповідальність за зобов'язаннями юридичної особи, що припинилася, які згідно з розподільчим балансом перейшли до іншої юридичної особи - правонаступника.

ТОБТО

Якщо зобов'язання TOB «ПЕРШЕ» перейшло до TOB «ДРУГЕ», яке виявляється нездатним виконати його, зобов'язання виконується TOB «ТРЕТЄ», і навпаки, якщо зобов'язання перейшло до TOB «ТРЕТЄ», TOB «ДРУГЕ» також субсидарно відповідає за його виконання.

**СОЛІДАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПРИ ПОДІЛІ ТОВАРИСТВ
Ч.5 ст.107 ЦК України**

Якщо юридичних осіб - правонаступників, що утворилися внаслідок поділу, більше двох, таку субсидіарну відповідальність вони несуть солідарно.

ТОБТО

Якщо зобов'язання ТОВ «ПЕРШЕ» перейшло до ТОВ «ДРУГЕ», яке виявляється нездатним виконати його, зобов'язання виконується ТОВ «ТРЕТЄ», ТОВ «ЧЕТВЕРТЕ», або ТОВ «П'ЯТЕ» на вибір кредитора.

**СОЛІДАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПРИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТОВАРИСТВ
Ч.6 ст.107, ч.4 ст.109 ЦК України**

1. Якщо правонаступниками товариства є декілька товариств і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків товариства, що припинилося, неможливо, товариства - правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами товариства, що припинилося. Так само, якщо після виділу неможливо точно встановити обов'язки товариства за окремим зобов'язанням, що існувало у товариства до виділу, товариство, з якого здійснено виділ, та товариства, що були створені внаслідок виділу, несуть солідарну відповідальність перед кредитором за таким зобов'язанням.

ТОБТО

Зобов'язання не може бути «втрачене» при реорганізації.

2. Учасники припиненого товариства, які відповідно до закону або установчих документів відповідали за його зобов'язаннями, відповідають за зобов'язаннями правонаступників, що виникли до моменту припинення товариства, у такому самому обсязі, якщо більший обсяг відповідальності учасників за зобов'язаннями правонаступників не встановлено законом або їх установчими документами.

ТОБТО

Якщо при реорганізації утворюється товариство з меншим обсягом відповідальності учасників (наприклад ТДВ перетворюється на ТОВ), учасники нового товариства відповідають за боргами старого у тому ж обсязі, що й раніше (учасники нового ТОВ відповідають за старими боргами у форматі ТДВ)

АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

АКЦІЯ

Іменний, емісійний, пайовий цінний папір, який посвідчує корпоративні права його власника як акціонера певного акціонерного товариства. Розміщується виключно за рішенням загальних зборів (зборів засновників) АТ.

Розміщується виключно акціонерним товариством.

До 30 квітня 2011 року існували як у документарній, так і у бездокументарній формі. Починаючи з 30 квітня 2011 року повинні існувати виключно у бездокументарній формі.

АТ можуть розміщувати два типи акцій: прості і привілейовані (див. детально наступні схеми).

Всі акції конкретного АТ, незалежно від типу, розміщуються за однією номінальною вартістю, яка не може бути меншою за 1 копійку. Максимальна вартість акції і мінімальна кількість акцій АТ не обмежується: АТ може емітувати 1 акцію на всю суму статутного капіталу.

ПРОСТА АКЦІЯ

1. Надає право отримати дивіденди за рахунок прибутку, за його наявності, якщо загальні збори АТ приймуть рішення про виплату дивідендів, у розмірі визначеному таким рішенням

2. Надає акціонеру один голос для вирішення кожного питання на загальних зборах, крім випадків проведення кумулятивного голосування

3. Всі прості акції АТ надають однаковий обсяг прав

4. Всі акції АТ можуть бути простими

ТИПИ АКЦІЙ

ПРИВІЛЕЙОВАНА АКЦІЯ

1. Надає право отримати дивіденди за рахунок прибутку, а за його відсутності – за рахунок резервного фонду, незалежно від рішення загальних зборів у розмірі, передбаченому статутом АТ

2. Надає акціонеру один голос лише з деяких питань: припинення АТ, що передбачає конвертацію привілейованих акцій цього класу у привілейовані акції іншого класу, прості акції або інші ЦП; внесення змін до статуту АТ, що передбачають обмеження прав акціонерів - власників цього класу привілейованих акцій; внесення змін до статуту АТ, що передбачають розміщення нового класу привілейованих акцій, власники яких матимуть перевагу щодо черговості отримання дивідендів чи виплат у разі ліквідації АТ, або збільшення обсягу прав акціонерів - власників розміщених класів привілейованих акцій, які мають перевагу щодо черговості отримання дивідендів чи виплат у разі ліквідації АТ, а також інших з питань, прямо передбачених статутом АТ

3. В одному АТ можуть емітуватися привілейовані акції різних класів, що надають різний обсяг прав і різну черговість щодо отримання дивідендів. Привілейовані акції одного класу надають однаковий обсяг прав

4. Привілейованими можуть бути не більше 25% акцій АТ

ТИПИ АТ за Законом України „Про господарські товариства” (за законодавством до прийняття Закону України „Про акціонерні товариства”)	
ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО (ВАТ)	ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО (ЗАТ)
Акції розміщуються як шляхом приватного (закритого), так і публічного (відкритого) розміщення, за винятком акцій першої емісії, за рахунок якої формується статутний капітал при створенні АТ і які обов'язково розміщуються шляхом приватного (закритого) розміщення серед засновників	Акції розміщуються лише шляхом приватного (закритого), розміщення
Акції можуть продаватися на фондовій біржі, або поза фондовою біржею	Акції не можуть продаватися на фондовій біржі
Акціонери не мають переважного права на придбання акцій товариства у разі їх продажу іншим акціонером.	Акціонери в силу закону мають переважне право на придбання акцій товариства у разі їх продажу іншим акціонером.
Обмеження щодо кількості акціонерів відсутні	Обмеження щодо кількості акціонерів відсутні

ТИПИ АТ
за Законом України
„Про акціонерні товариства” (ст.5)

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО (ПАТ)	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО (ПрАТ)
Акції розміщуються як шляхом приватного (закритого), так і публічного (відкритого) розміщення, за винятком акцій першої емісії, за рахунок якої формується статутний капітал при створенні АТ і які обов’язково розміщуються шляхом приватного (закритого) розміщення серед засновників	Акції розміщуються лише шляхом приватного (закритого), розміщення
АТ зобов’язане пройти процедуру лістингу і залишатися у біржовому списку хоча би однієї фондової біржі, акції продаються виключно на такій фондовій біржі	Акції не можуть продаватися на фондовій біржі, за винятком продажу шляхом проведення на біржі аукціону.
Акціонери не мають переважного права на придбання акцій товариства у разі їх продажу іншим акціонером.	Переважне право акціонерів на придбання акцій товариства у разі їх продажу іншим акціонером може бути передбачене статутом
Обмеження щодо кількості акціонерів відсутні	Кількісний склад акціонерів не перевищує 100 осіб

**ПЕРЕВАЖНЕ ПРАВО
на придбання акцій**

При відчуженні акцій акціонером

Стосується акцій, які були колись емітовані товариством, вже певний час існують як об'єкт прав і перебувають у власності акціонера, що придбав їх при емісії, або на вторинному ринку, але тепер виявив бажання здійснити їх відчуження.

Застосовується у ПрАТ.

Передбачене ст.7 ЗУ «Про АТ».

При додатковій емісії акцій

Стосується нових акцій, які розміщуються товариством при додатковій емісії, ще не існують і лише повинні виникнути як об'єкт прав у майбутньому.

Застосовується і у ПАТ і у ПрАТ.

Передбачене ст.27 ЗУ «Про АТ».

**Зміст переважного права
на придбання акцій у разі їх відчуження
акціонером ПрАТ (ст.7 ЗУ „Про АТ”)**

Переважне право може бути передбачене статутом ПрАТ

Суб'єктами переважного права є акціонери ПрАТ. Уступка переважного права іншим особам не допускається.

Переважне право розповсюджується на випадки продажу акцій і звернення стягнення на них як на предмет застави. Закон не встановлює, що переважне право розповсюджується на інші засоби відчуження акцій ПрАТ (дарування, внесення до статутного капіталу іншого господарського товариства у якості внеску) і прямо зазначає, що переважне право не розповсюджується на випадки спадкування і правонаступництва

Переважне право здійснюється за ціною та на умовах, запропонованих акціонером, що продає акції третій особі пропорційно кількості акцій, що належать кожному з акціонерів.

**Порядок реалізації переважного права на придбання акцій
у разі їх відчуження акціонером ПрАТ (ст.7 ЗУ „Про АТ”)**

Дні	Дії
	Акціонер, який має намір продати свої акції третій особі письмово повідомляє про це решту акціонерів та саме ПрАТ із зазначенням ціни та інших умов продажу акцій листом з описом вкладення поштового відправлення і повідомленням про вручення. Повідомлення акціонерів здійснюється через ПрАТ .
2 робочі дні з моменту повідомлення акціонером про намір продати акції	ПрАТ направляє копії повідомлення всім іншим акціонерам способом, передбаченим статутами (якщо інше не передбачено статутом – за рахунок акціонера, який має намір продати свої акції).
Від 20 днів до 2 місяців від дня повідомлення акціонером про намір продати акції (строк визначається статутом)	Акціонери реалізують переважне право на придбання акцій. Закон, на жаль: (1) не розкриває зміст поняття „реалізація права”, отже – незрозуміло чи достатньо акціонеру зробити повідомлення про свій намір із тим, щоб вважатися таким, що реалізував своє право; (2) не зазначає кого має повідомити акціонер – ПрАТ чи акціонера, який продає акції; (3) не визначає порядок дій у разі, якщо акціонер заявив про свій намір придбати акції, але не робить цього.

ПЕРЕВАЖНЕ ПРАВО
на придбання акцій при додатковій емісії (ст.27 ЗУ «Про АТ»)

**Право акціонера – власника
простих акцій**

Право придбавати розміщувані товариством прості акції пропорційно частці належних йому простих акцій у загальній кількості простих акцій.

Надається обов'язково в силу імперативної норми закону – при приватному розміщенні акцій.

**Право акціонера – власника
привілейованих акцій**

Право придбавати розміщувані товариством привілейовані акції цього або іншого класу, якщо акції такого класу надають їх власникам перевагу щодо черговості отримання дивідендів чи виплат у разі ліквідації товариства, пропорційно частці належних акціонеру привілейованих акцій певного класу у загальній кількості привілейованих акцій цього класу.

Надається, якщо це передбачено статутом АТ – при приватному розміщенні акцій.

**Порядок реалізації переважного права на придбання акцій
при додатковій емісії (ст.27 ЗУ „Про АТ”)**

Дні	Дії
Не пізніше ніж за 30 днів до початку розміщення акцій.	Товариство письмово повідомляє кожного акціонера, який має переважне право, про можливість його реалізації та публікує повідомлення про це в офіційному друкованому виданні НКЦПФР.
Протягом строку, визначеного у повідомленні АТ, але не пізніше дня, що передує дню початку розміщення цінних паперів.	Акціонер, який має намір реалізувати своє переважне право, подає акціонерному товариству письмову заяву про придбання акцій та перераховує на відповідний рахунок кошти в сумі, яка дорівнює вартості цінних паперів, що ним придбаваються. Товариство видає акціонеру письмове зобов'язання про продаж відповідної кількості цінних паперів.

У разі порушення акціонерним товариством порядку реалізації акціонерами переважного права НКЦПФР може прийняти рішення про визнання емісії недобросовісною та зупинення розміщення акцій цього випуску.

**ПОВІДОМЛЕННЯ,
через які реалізується переважне право
на придбання акцій при додатковій емісії (ст.27 ЗУ «Про АТ»)**

**Повідомлення, яке АТ
надсилає акціонерам**

**Повідомлення, яке акціонер
надсилає АТ**

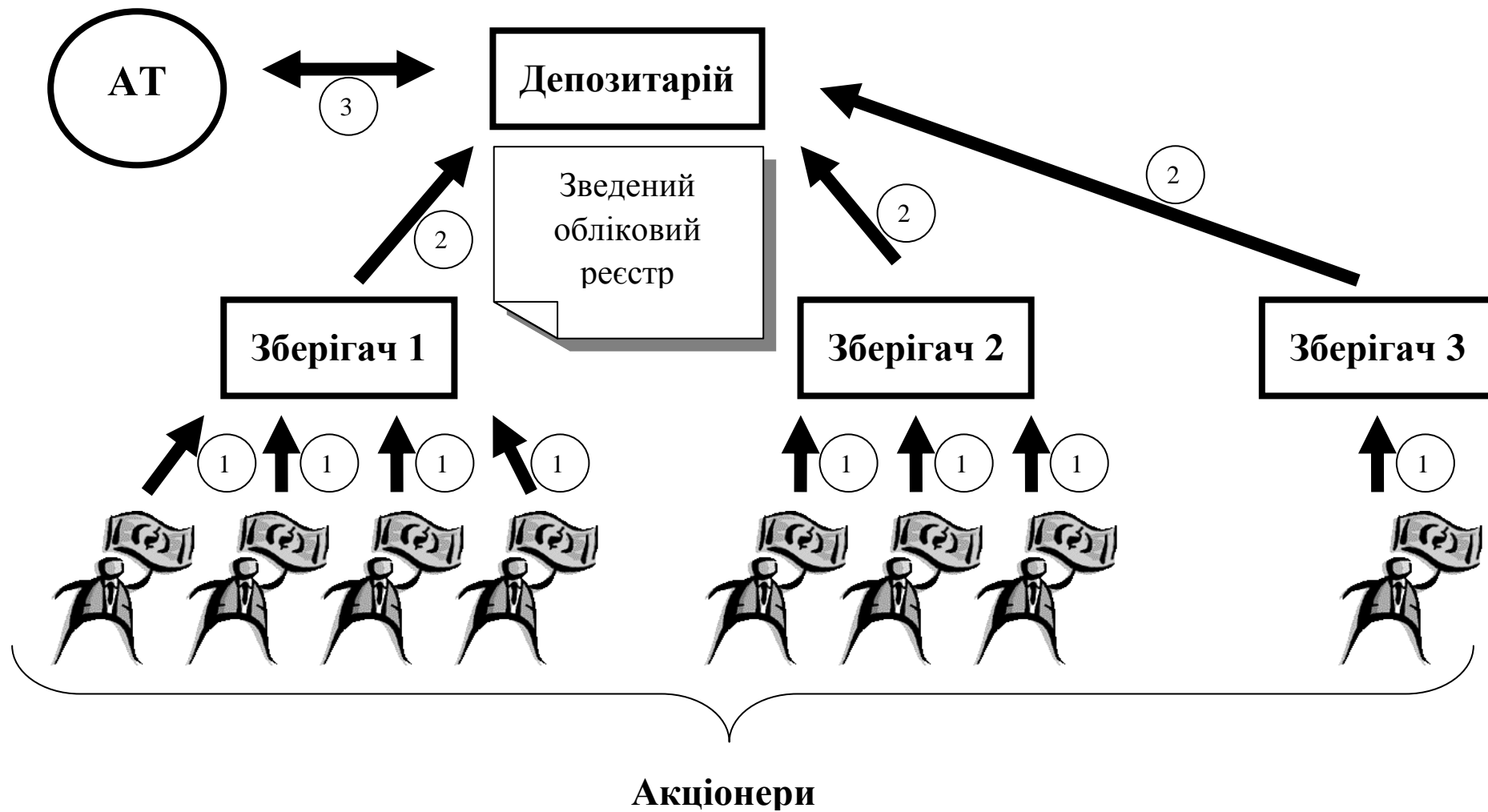
**У повідомленні
повинні бути зазначені:**

Загальна кількість розміщуваних акцій;
Ціна розміщення;
Правила визначення кількості цінних паперів,
на придбання яких акціонер має переважне пра-
во;
Строк і порядок реалізації зазначеного права;
Права, які надаються власникам розміщуваних
акцій (у разі розміщення привілейованих акцій)

**У повідомленні
повинні бути зазначені:**

Ім'я (найменування) акціонера;
Місце проживання (місцезнаходження) ак-
ціонера;
Кількість цінних паперів, що ним придба-
ваються.

ОБЛІК ПРАВ НА АКЦІЇ (БЕЗДОКУМЕНТАРНА ФОРМА)

**ОБЛІК ПРАВ НА АКЦІЇ
(БЕЗДОКУМЕНТАРНА ФОРМА)
(пояснення схеми)**

ПОНЯТТЯ	ВИЗНАЧЕННЯ та/або ПОЯСНЕННЯ
Акціонери	Власники акцій. Оскільки акції емітуються у бездокументарній формі, акціонери не мають сертифікатів акцій. Акції існують в електронній формі – як здійснені зберігачами облікові записи і перебувають на рахунках у цінних паперах, відкритих акціонерами у зберігачів. Письмовим підтвердженням права власності акціонера на акції є виписка з рахунку у цінних паперах, надана зберігачем.
Зберігачі	Банки, торговці цінними паперами, або реєстратори, які мають ліцензію НКЦПФР на здійснення депозитарної діяльності зберігача. Укладають з акціонерами договори про відкриття рахунку у цінних паперах (1) , відкривають такі рахунки, зараховують на них акції. Акціонери самостійно обирають зберігачів – різні акціонери одного АТ можуть зберігати свої акції у різних зберігачів. У разі зміни власника акцій (наприклад – внаслідок продажу), інших змін правового статусу акцій зберігач повідомляє про такі зміни депозитарія.
Депозитарій	Юридична особа, створена у вигляді АТ, учасниками якої є не менше ніж 10 зберігачів і яка здійснює виключно депозитарну діяльність, має договори з усіма зберігачами, що обслуговують акціонерів АТ (2) і веде зведений обліковий реєстр власників ЦП (у тому числі - акцій), за договором з відповідним АТ (3) .
Зведений обліковий реєстр власників цінних паперів АТ	Складений депозитарієм на певну дату перелік власників ЦП АТ (у тому числі – власників акцій, тобто – акціонерів) із зазначенням інформації про власників ЦП, кількість ЦП, належних одному власнику та фактів обтяження ЦП зобов'язаннями. Дані такого реєстру змінюються виходячи з інформації отриманої від зберігачів.

ПІДСТАВИ ВИКУПУ акціонерним товариством емітованих ним акцій

Добровільний викуп

Здійснюється за рішенням загальних зборів АТ і за добровільною згодою АТ і акціонера, що бажає продати свої акції (ч.1 ст.66 ЗУ „Про АТ”).

Обов’язковий викуп

Здійснюється на вимогу акціонера, якщо він зареєструвався для участі у загальних зборах та голосував **проти** прийняття загальними зборами рішення:

якщо акціонер володіє
простими акціями:

- про злиття, приєднання, поділ, перетворення, виділ, зміну типу АТ;
- про вчинення АТ значного правочину;
- про зміну розміру статутного капіталу АТ

(Ч.1 ст.68 ЗУ „Про АТ”)

якщо акціонер володіє
привілейованими акціями:

- про внесення змін до статуту АТ, якими передбачається розміщення привілейованих акцій нового класу, власники яких матимуть перевагу щодо черговості отримання дивідендів або виплат у разі ліквідації АТ;
- про розширення обсягу прав акціонерів - власників розміщених привілейованих акцій, які мають перевагу щодо черговості отримання дивідендів або виплат у разі ліквідації АТ

(Ч.2 ст.68 ЗУ „Про АТ”)

**ОБСТАВИНИ,
що унеможливають добровільний викуп
акціонерним товариством емітованих ним акцій**

**Рішення загальних зборів про викуп
акцій не може бути прийняте**

У жодному разі – якщо:

- на дату викупу акцій АТ має зобов'язання з обов'язкового викупу акцій;
- АТ є неплатоспроможним або стане таким внаслідок викупу акцій;
- власний капітал АТ є меншим, ніж сума його статутного капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю, або стане меншим внаслідок такого викупу.

Без наступного анулювання акцій – якщо:

- після викупу частка акцій товариства, що перебувають в обігу, стане меншою ніж 80% статутного капіталу.

Ч.ч.1, 3 ст.67 ЗУ «Про АТ»

**Викуп згідно вже прийнятого рішення
загальних зборів
не може бути здійснений**

Щодо простих акцій

- до повної виплати поточних дивідендів за привілейованими акціями.

Щодо привілейованих акцій

- до повної виплати поточних дивідендів за привілейованими акціями, власники яких мають перевагу щодо черговості отримання дивідендів.

Ч.2 ст.67 ЗУ «Про АТ»

ВИДИ ДОБРОВІЛЬНОГО ВИКУПУ акціонерним товариством емітованих ним акцій

Пропорційний викуп

Загальні збори приймають рішення про викуп певної кількості акцій певного типу та/або класу протягом певного строку, але не визначають, акції яких саме акціонерів підлягають викупу. АТ викупає акції в акціонерів, які заявили про бажання продати свої акції пропорційно до кількості належних ним акцій.

Викуп у конкретних акціонерів

Загальні збори приймають рішення про викуп певної кількості акцій певного типу та/або класу протягом певного строку, в якому прямо визначають, акції яких саме акціонерів і у якій кількості за їх згодою підлягають викупу.

ЦІНА ВИКУПУ АКЦІЙ

Ціна акцій при добровільному викупі зазначається у рішенні загальних зборів і не може бути меншою за ринкову, визначену згідно ст.8 ЗУ „Про АТ”. Правочини щодо переходу права власності на акції до АТ, вчинені протягом строку, зазначеного у рішенні зборів, за ціною, відмінною від ціни, зазначеної у такому рішенні, є нікчемними.

Порядок здійснення добровільного викупу акціонерним товариством власних акцій (ст. 66 ЗУ „Про АТ”)

№	Дії
1.	Прийняття загальними зборами АТ рішення про викуп емітованих ним акцій за згодою власників. Обов'язково визначає: 1) порядок викупу, що включає максимальну кількість, тип та/або клас акцій, що викупуються; 2) строк викупу; 3) ціна викупу (або порядок її визначення); 4) дії товариства щодо викуплених акцій (їх анулювання або продаж), тобто – наслідки викупу.
2.	АТ повідомляє акціонерів (у випадку пропорційного викупу – всіх) про викуп акцій і зазначає кількість акцій, що купуються, їх ціну і строк викупу. <i>Тривалість строку, протягом якого АТ здійснює таке повідомлення законом не визначена.</i>
3.	АТ приймає пропозиції акціонерів про продаж акцій, які розглядаються як безвідкличні акцепти оферти товариства. <i>Тривалість строку прийняття пропозицій для АТ з кількістю акціонерів – власників простих акцій понад 1000 осіб при пропорційному викупі має становити не менш ніж 30 дні від дати надіслання повідомлення АТ акціонеру. Для інших випадків пропорційного викупу і для викупу акцій у конкретних акціонерів строки законом не встановлені.</i>
4.	АТ і відповідні акціонери укладають договори купівлі-продажу акцій АТ здійснює їх оплату. Оплата акцій здійснюється виключно грошовими коштами. <i>Ці дії повинні бути завершені не пізніше ніж через рік після прийняття загальними зборами рішення про викуп акцій.</i>

Порядок здійснення обов'язкового викупу акціонерним товариством власних акцій (ст.ст. 68-69 ЗУ „Про АТ”)

Дні	Дії
	Прийняття загальними зборами АТ рішення, передбаченого ч.ч.1, 2 ст.68 ЗУ „Про АТ”, проти якого голосував акціонер.
Строк законом не визначений	Складення товариством переліку акціонерів, які голосували проти прийняття рішення і мають право вимагати викупу акцій, повідомлення акціонерів про ціну, за якою ви купатимуться акції.
+ не більше ніж 30 днів від прийняття рішення	Акціонер подає товариству письмову вимогу про обов'язковий викуп акцій, де має бути зазначено його прізвище (найменування), місце проживання (місцезнаходження), кількість, тип та/або клас акцій, обов'язкового викупу яких він вимагає.
+ не більше ніж 30 днів від отримання вимоги товариством	Товариство укладає всі договори, необхідні для здійснення викупу акцій і здійснює сплату вартості акцій за ціною викупу, зазначеною в повідомленні про право вимоги обов'язкового викупу акцій, що належать акціонеру, а відповідний акціонер вчиняє усі дії, необхідні для набуття товариством права власності на акції, обов'язкового викупу яких він вимагає.

УМОВИ
здійснення обов'язкового викупу
акціонерним товариством власних акцій

Викуп акцій здійснюється за ціною, яка є не меншою, ніж ринкова, визначена згідно ст.8 ЗУ „Про АТ”.

Ціна викупу акцій розраховується станом на день, що передує дню опублікування повідомлення про скликання загальних зборів, на яких було прийнято рішення, яке стало підставою для вимоги обов'язкового викупу акцій.

Оплата акцій здійснюється у грошовій формі, якщо сторони не дійшли згоди щодо іншої форми оплати.

**НАСЛІДКИ ВИКУПУ
акціонерним товариством емітованих ним акцій**

**Наступний продаж
викуплених акцій**

АТ може продати раніше викуплені ним власні акції. Продаж здійснюється не пізніше, ніж через рік після викупу акцій.

Продаж акцій АТ здійснюється за ціною, яка є не меншою, ніж ринкова, визначена згідно ст.8 Закону України „Про АТ”.

Ст.66 ЗУ „Про „АТ”

**Анулювання
викуплених акцій**

АТ може анулювати раніше викуплені ним акції. Анулювання здійснюється не пізніше, ніж через рік після викупу акцій.

Наслідком анулювання акцій є зменшення статутного капіталу або підвищення номінальної вартості решти акцій, без зміни розміру статутного капіталу (у тому числі – через деномінацію).
Ст. ст. 17, 66 ЗУ „Про АТ”

Протягом часу, коли АТ є власником викуплених ним власних акцій (тобто – не більше року), такі акції не враховуються у разі розподілу прибутку, голосування та визначення кворуму загальних зборів АТ, тобто АТ не може реалізувати права акціонера, крім права розпорядження акціями.

**Джерела і способи збільшення
статутного капіталу АТ**

Ст.15 ЗУ «Про АТ»

**Збільшення кількості акцій тієї
самої номінальної вартості**

- За рахунок додаткових вкладів

**Збільшення номінальної вартості
всіх акцій без зміни їх кількості**

- За рахунок реінвестиції прибутку, або його частини,
- За рахунок додаткового капіталу або його частини (крім банків та інших фінансових установ)

Поєднання різних способів збільшення розміру статутного капіталу АТ не допускається.

**Способи зменшення
статутного капіталу АТ**

Ст.16 ЗУ «Про АТ»

**Зменшення кількості акцій без
зміни їх номінальної вартості**

Здійснюється через анулювання акцій, раніше викуплених товариством

**Зменшення номінальної вартості
всіх акцій без зміни їх кількості**

Здійснюється через визначення нової, нижчої номінальної вартості акцій

Зменшення статутного капіталу можливе лише за умови отримання попередньої згоди всіх кредиторів АТ, чиї вимоги не забезпечені заставою гарантією чи порукою.

При зменшенні розміру статутного капіталу акціонерного товариства не допускається поєднання способів зменшення розміру статутного капіталу.

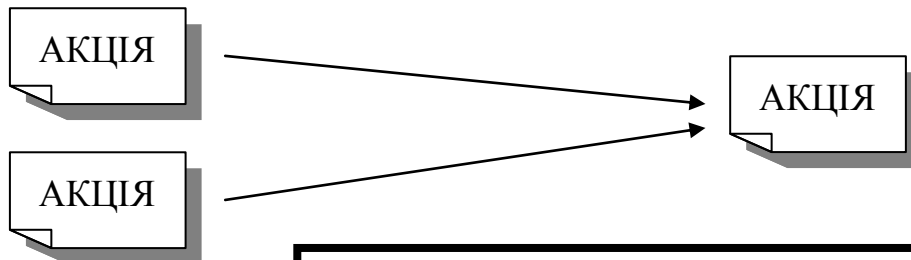
ДЕНОМІНАЦІЯ АКЦІЙ

Ст.18 ЗУ «Про АТ»

Зміна номінальної вартості всіх емітованих АТ акцій без зміни розміру статутного капіталу

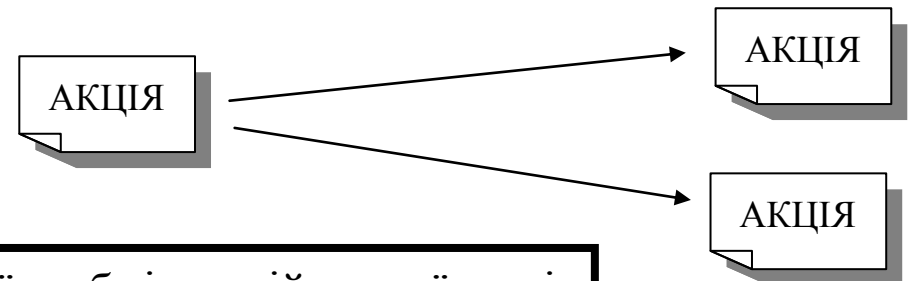
КОНСОЛІДАЦІЯ АКЦІЙ

Кожні дві або більше акцій конвертуються в одну акцію того самого типу і класу

ДРОБЛЕННЯ АКЦІЙ

Кожна акція конвертується у дві чи більше акцій того самого типу і класу

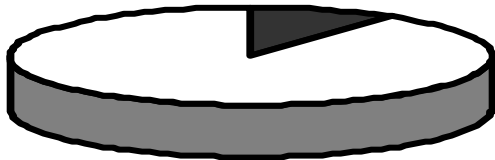
Обов'язковою умовою консолідації є обмін акцій старої номінальної вартості на цілу кількість акцій нової номінальної вартості для кожного з акціонерів

ЗНАЧНИЙ ТА КОНТРОЛЬНИЙ ПАКЕТИ АКЦІЙ АТ

П.п.5,6 ч.1 ст.2
ЗУ «Про АТ»

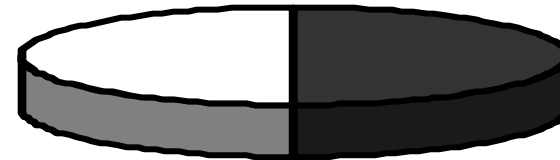
ЗНАЧНИЙ ПАКЕТ АКЦІЙ АТ

■ Від 10% простих акцій

КОНТРОЛЬНИЙ ПАКЕТ АКЦІЙ АТ

■ > 50% простих акцій

При застосуванні процедур, пов'язаних з придбанням значного або контрольного пакету акцій беруться до уваги акції особи, що придбає акції (осіб, що діють спільно) *та їх афілійованих осіб*

АФІЛІЙОВАНІ ОСОБИ

Афілійовані особи:

- Юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над іншою чи обидві перебувають під контролем третьої особи;
- Члени сім'ї фізичної особи - чоловік (дружина), а також батьки (усиновителі), опікуни (піклувальники), брати, сестри, діти та їхні чоловіки (дружини);
- Фізична особа та члени її сім'ї і юридична особа, якщо ця фізична особа та/або члени її сім'ї здійснюють контроль над юридичною особою.

п.1 ч.1 ст.2 Закону України „Про акціонерні товариства”

при цьому

- **Особи, що діють спільно** - фізичні та/або юридичні особи, які діють на підставі правочину між ними і узгоджують свої дії для досягнення спільної мети.

п.12 ч.1 ст.2 Закону України „Про акціонерні товариства”

ПРИДБАННЯ ЗНАЧНОГО ПАКЕТУ АТ

При придбанні акцій, за наслідками якого пакет акціонера стає значним, особа (особи, що діють спільно), яка має намір придбати акції зобов'язана не пізніше ніж за 30 днів до дати придбання значного пакета акцій письмово повідомити товариство про свій намір та оприлюднити повідомлення, тобто – надати його НКЦПФР, кожній біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, та опублікувати в офіційному друкованому виданні НКЦПФР, зазначивши кількість, тип та/або клас акцій товариства, що належать особі (кожній з осіб, що діють спільно) та кожній з її афілійованих осіб, а також кількість простих акцій товариства, які особа (особи, що діють спільно) має намір придбати. Товариство, значний пакет акцій якого придбавається, не має права вживати заходів з метою перешкоджання такому придбанню.

(ст.64 Закону України „Про акціонерні товариства”)

ПРИДБАННЯ КОНТРОЛЬНОГО ПАКЕТУ АТ

Придбанню акцій, за якого пакет акціонера стає контрольним, передуює таке саме повідомлення, як і при придбанні меншого за розміром значного пакету. Після цієї події особа (особи, що діють спільно), які набули контрольний пакет зобов'язані придбати у всіх акціонерів АТ, які цього забажають всі належні їм прості акції (за винятком випадків набуття контрольного пакету унаслідок приватизації) за ринковою вартістю, яка визначається:

- 1) для акцій, які не перебувають в обігу на фондових біржах, - як вартість, визначена відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність;
- 2) для акцій, що перебувають в обігу на фондових біржах, - як вартість цінних паперів, визначена відповідно до законодавства про цінні папери та фондовий ринок.

(ст.65 Закону України „Про акціонерні товариства”)

Порядок здійснення особою, яка придбала контрольний пакет акцій, обов'язку щодо викупу акцій в інших акціонерів АТ (ст.65 ЗУ „Про АТ”)

Дні	Дії
	Придбання (формування) контрольного пакету.
+20 днів від придбання контрольного пакету	Власник контрольного пакету надсилає АТ публічну невідкличну пропозицію (оферту) для всіх акціонерів - власників простих акцій товариства про придбання акцій на адресу за місцезнаходженням товариства на ім'я наглядової ради або виконавчого органу (якщо утворення наглядової ради не передбачено статутом товариства) та повідомляє про це НКЦПФР і кожен фондову біржу (біржі), на якій товариство пройшло процедуру лістингу.
+ 10 днів від отримання пропозиції товариством	Наглядова рада (виконавчий орган товариства, якщо утворення наглядової ради не передбачено статутом товариства) надсилають письмову пропозицію кожному акціонеру відповідно до переліку акціонерів.
+30-120 днів від отримання пропозиції акціонером (строк визначається у пропозиції)	Акціонери повідомляють власника (власників) контрольного пакету акцій, щодо прийняття пропозиції про придбання акцій.
+30 днів від завершення строку, передбаченого пропозицією	Власники контрольного пакету акцій сплачують акціонерам, які прийняли пропозицію, вартість їхніх акцій виходячи із зазначеної у пропозиції ціни придбання, а акціонер, який прийняв пропозицію, вчиняє усі дії, необхідні для набуття особою, яка придбала контрольний пакет акцій, права власності на його акції.

ЗМІСТ ПРОПОЗИЦІЇ
особи, яка придбала контрольний пакет акцій щодо викупу акцій
в інших акціонерів АТ

Пропозиція акціонерам про придбання належних їм акцій має містити дані про:

- 1) особу (кожну з осіб, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій АТ, та її афілійованих осіб - прізвище (найменування), місце проживання (місцезнаходження), кількість, тип та/або клас акцій АТ, належних кожній із зазначених осіб;
- 2) запропоновану ціну придбання акцій та порядок її визначення;
- 3) конкретний строк, протягом якого акціонери можуть повідомити про прийняття пропозиції щодо придбання акцій (має складати від 30 до 120 днів);
- 4) порядок оплати акцій, що придбаваються.

Ст.65 Закону України „Про акціонерні товариства”

СИСТЕМА ОРГАНІВ АТ

Право на участь у загальних зборах АТ мають

У всіх випадках:

- Особи, включені до переліку акціонерів, які мають право на таку участь (тобто акціонери – власники голосуючих акцій);
- Представники осіб, включених до переліку акціонерів, які мають право на таку участь.

За запрошенням особи, яка скликає збори:

- Представник аудитора товариства;
- Посадові особи товариства незалежно від володіння ними акціями цього товариства;
- Представник органу, який відповідно до статуту представляє права та інтереси трудового колективу.

Перелік акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах:

- Складається станом на 24 годину за три робочих дні до дня проведення таких зборів у порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України;
- Вносити зміни до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах акціонерного товариства, після його складення заборонено;
- На вимогу акціонера товариство або особа, яка веде облік, права власності на акції товариства, зобов'язані надати інформацію про включення його до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах.

Ст.34 Закону України „Про акціонерні товариства”

**КОМПЕТЕНЦІЯ
ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ**

ЗАГАЛЬНА

Визначається Статутом акціонерного товариства. Повноваження з вирішення питань, що належать до загальної компетенції загальних зборів, можуть бути передані іншим органам акціонерного товариства.

ВИКЛЮЧНА

Визначається Законом і Статутом акціонерного товариства. Повноваження з вирішення питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів, не можуть бути передані іншим органам акціонерного товариства.

Загальні збори є вищим органом акціонерного товариства і можуть вирішувати будь-які питання діяльності акціонерного товариства.

(Ч.1 ст.32, ч.1, ч.3 ст.33ст.34 Закону України „Про акціонерні товариства”)

ВИКЛЮЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

- 1) Визначення основних напрямів діяльності товариства;
- 2) Внесення змін до статуту товариства;
- 3) Прийняття рішення про анулювання викуплених акцій;
- 4) Прийняття рішення про зміну типу товариства;
- 5) Прийняття рішення про розміщення акцій;
- 6) Прийняття рішення про збільшення статутного капіталу АТ;
- 7) Прийняття рішення про зменшення статутного капіталу АТ;
- 8) Прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій;
- 9) Затвердження положень про загальні збори, наглядову раду, виконавчий орган та ревізійну комісію (ревізора) товариства, а також внесення змін до них;
- 10) Затвердження інших внутрішніх документів товариства, якщо це передбачено статутом товариства;
- 11) Затвердження річного звіту товариства;
- 12) Розподіл прибутку і збитків товариства;
- 13) Прийняття рішення про викуп АТ розміщених ним акцій, крім випадків обов'язкового викупу акцій;
- 14) Прийняття рішення про форму існування акцій;
- 15) Затвердження розміру річних дивідендів;
- 16) Прийняття рішень з питань порядку проведення загальних зборів;
- 17) Обрання членів наглядової ради, затвердження умов цивільно-правових договорів, трудових договорів (контрактів), що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів (контрактів) з членами наглядової ради;

- 18) Прийняття рішення про припинення повноважень членів наглядової ради, за винятком випадків, встановлених Законом;
- 19) Обрання членів ревізійної комісії (ревізора), прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень;
- 20) Затвердження висновків ревізійної комісії (ревізора);
- 21) Обрання членів лічильної комісії, прийняття рішення про припинення їх повноважень;
- 22) Прийняття рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 25% вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності товариства
- 23) Прийняття рішення про виділ та припинення товариства, крім випадку, передбаченого ч.4 ст. 84 Закону „Про АТ”, про ліквідацію товариства, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу;
- 24) Прийняття рішення за наслідками розгляду звіту наглядової ради, звіту виконавчого органу, звіту ревізійної комісії (ревізора);
- 23) Затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління товариства;
- 25) Обрання комісії з припинення акціонерного товариства;
- 26) Вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів згідно із статутом або положенням про загальні збори товариства;
- 27) Вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів згідно із статутом товариства.

Ч. 2 ст.33 Закону України „Про акціонерні товариства”

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

ОЧНА

Застосовується у більшості товариств із скликанням і проведенням загальних зборів та з явкою акціонерів у певний час у певному місці з реєстрацією і голосуванням згідно ст.ст.33-48 Закону України „Про акціонерні товариства”.

ЗАОЧНА

Якщо в АТ не більше 25 акціонерів, рішення може прийматися методом опитування (заочного голосування), якщо така можливість передбачена статутом. Проект рішення, або питання для голосування надсилається акціонерам – власникам голосуючих акцій, які повинні у письмовій формі надіслати свою відповідь протягом 5 календарних днів з моменту отримання. Протягом 10 днів з моменту одержання повідомлення від останнього акціонера, всі вони мають бути письмово повідомлені про прийняте рішення. Рішення є прийнятним, якщо за нього проголосували **всі** акціонери – власники голосуючих акцій (ст.48 Закону України „Про акціонерні товариства”).

НАКАЗОВА

Якщо в АТ – один акціонер, загальні збори не скликаються і не проводяться, акціонер здійснює повноваження зборів одноосібно, письмово оформлюючи прийняті рішення, що засвідчується печаткою АТ, або нотаріально (ст.49 Закону України „Про акціонерні товариства”).

ВИДИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

ЧЕРГОВІ

Скликаються щорічно наглядовою радою, проводяться не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним, обов'язково розглядають питання щодо затвердження річного звіту, розподілу прибутку і збитків, прийняття рішення за наслідками розгляду звітів наглядової ради, виконавчого органу і ревізійної комісії (ревізора), а раз на 3 роки – питання про припинення повноважень членів наглядової ради, їх обрання, затвердження умов цивільно-правових договорів з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, що уповноважується на підписання договорів з членами наглядової ради.

ПОЗАЧЕРГОВІ

Усі інші загальні збори, крім чергових вважаються позачерговими і скликаються:

- **наглядовою радою*** з власної ініціативи;
- **наглядовою радою** на вимогу виконавчого органу – в разі порушення провадження про визнання АТ банкрутом, або за необхідності вчинення значного правочину;
- **наглядовою радою** на вимогу ревізійної комісії (ревізора);
- **наглядовою радою** на вимогу акціонерів, які на день подання вимоги сукупно володіють 10 і більше відсотків простих акцій товариства;
- **акціонерами**, які подали до наглядової ради вимогу про скликання зборів, якщо вони на день подання вимоги сукупно володіють 10 і більше відсотків простих акцій товариства, у разі, якщо наглядова рада протягом 10 днів не задовольнить такої вимоги.

* **Наглядова рада може скликати позачергові звичайні, або позачергові термінові загальні збори (див. наступну схему)**

ТЕРМІНОВІ ПОЗАЧЕРГОВІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АТ

Наглядова рада має право скликати термінові позачергові загальні збори АТ відповідно до ч.5 ст.47 Закону України „Про акціонерні товариства”.

Такі збори скликаються у будь-яких випадках, якщо цього вимагають інтереси товариства.

Скликання та проведення термінових позачергових загальних зборів АТ неможливе, якщо порядок денний зборів включає питання про обрання членів наглядової ради.

При скликанні таких зборів **акціонери позбавляються права** вносити пропозиції до порядку денного.

Акціонери повідомляються про проведення термінових позачергових загальних зборів та порядок денний не пізніше ніж за 15 днів до дати їх проведення.

Хронологія скликання загальних зборів АТ:

річні та звичайні позачергові збори, які наглядова рада скликає за власною ініціативою

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про АТ»
60 (не раніше)	Прийняття рішення про проведення загальних зборів і складення переліку акціонерів, яким надсилатимуться письмові повідомлення про проведення зборів	Абз.1 ч.1 ст.35
30 (не пізніше)	Письмове повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів та їх порядок денний, а також відповідна публікація в офіційному виданні НКЦПФР, та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.2,3 ч.1 ст.35
20 (не пізніше)	Внесення пропозицій до порядку денного акціонерами)	Ч.1 ст.38
15 (не пізніше)	Прийняття наглядовою радою, або іншою особою, яка скликає збори, рішень про включення пропозицій акціонерів до порядку денного (для пропозицій акціонерів, які володіють менш ніж 5% простих акцій)	Ч.3 ст.38
10 (не пізніше)	Повідомлення акціонерів про зміни у порядку денному та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.1 ч.7 ст.38
7 (не пізніше)	Внесення акціонерами пропозицій щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.1 ст.38
4 (не пізніше)	Прийняття наглядовою радою, або іншою особою, яка скликає збори, рішень щодо включення пропозицій акціонерів щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.3 ст.38

**Хронологія скликання загальних зборів АТ:
термінові позачергові збори, які наглядова рада скликає за власною ініціативою**

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про АТ»
60 (не раніше)	Складення переліку акціонерів, яким надсилатимуться письмові повідомлення про проведення зборів	Абз.1 ч.1 ст.35
15 (не пізніше)	Письмове повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів та їх порядок денний, а також відповідна публікація в офіційному виданні НКЦПФР, та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.2,3 ч.1 ст.35, ч.5 ст.47 (з урахуванням ч.1 ст.8 ЦК України)

**Хронологія скликання загальних зборів АТ:
звичайні позачергові збори, які наглядова рада скликає за ініціативою
акціонерів, виконавчого органу, ревізійної комісії (ревізору)**

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про АТ»
60 (не раніше)	Складення переліку акціонерів, яким надсилатимуться письмові повідомлення про проведення зборів	Абз.1 ч.1 ст.35
45 (не пізніше)	Отримання виконавчим органом вимоги акціонерів або ревізійної комісії (ревізора) про проведення позачергових загальних зборів акціонерів	Ч. 4 ст.47
35 (не пізніше)	Передача виконавчим органом отриманої ним вимоги, або власної вимоги наглядовій раді, прийняття наглядовою радою рішення за отриманою вимогою	ч.ч.1,2 ст.47
30 (не пізніше)	Письмове повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів та їх порядок денний, а також відповідна публікація в офіційному виданні НКЦПФР, та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.2,3 ч.1 ст.35
20 (не пізніше)	Внесення пропозицій до порядку денного акціонерами	Ч.1 ст.38
15 (не пізніше)	Прийняття наглядовою радою рішень про включення пропозицій акціонерів до порядку денного (для пропозицій акціонерів, які володіють менш ніж 5% простих акцій)	Ч.3 ст.38
10 (не пізніше)	Повідомлення акціонерів про зміни у порядку денному та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.1 ч.7 ст.38
7 (не пізніше)	Внесення акціонерами пропозицій щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.1 ст.38
4 (не пізніше)	Прийняття наглядовою радою, або іншою особою, яка скликає збори, рішень щодо включення пропозицій акціонерів щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.3 ст.38

**Хронологія скликання загальних зборів АТ:
позачергові збори, які акціонери, що володіють 10 і більше відсотками акцій скликають у разі,
якщо наглядова рада не задовольнить їх вимогу**

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про АТ»
60 (не раніше)	Складення переліку акціонерів, яким надсилатимуться письмові повідомлення про проведення зборів	Абз.1 ч.1 ст.35
40 (не пізніше)	Подання акціонерами вимоги щодо проведення загальних зборів виконавчому органу АТ. Протягом 10 днів з цього моменту наглядова рада має прийняти рішення з отриманої вимоги	ч.ч.1,2 ст.47
30 (не пізніше)	За відсутності рішення наглядової ради, або у разі негативного рішення акціонери, що скликають збори здійснюють письмове повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів та їх порядок денний, а також відповідну публікацію в офіційному виданні НКЦПФР, та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.2,3 ч.1 ст.35, ч.6 ст.47
20 (не пізніше)	Внесення пропозицій до порядку денного іншими акціонерами	Ч.1 ст.38
15 (не пізніше)	Прийняття акціонерами, що скликають загальні збори рішень про включення пропозицій інших акціонерів до порядку денного (для пропозицій акціонерів, які володіють менш ніж 5% простих акцій)	Ч.3 ст.38
10 (не пізніше)	Повідомлення акціонерів про зміни у порядку денному та (якщо АТ – публічне) повідомлення фондової біржі, на якій АТ пройшло процедуру лістингу, розміщення повідомлення на власній веб-сторінці в мережі Інтернет	Абз.1 ч.7 ст.38
7 (не пізніше)	Внесення іншими акціонерами пропозицій щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.1 ст.38
4 (не пізніше)	Прийняття акціонерами, які скликають збори, рішень щодо включення пропозицій інших акціонерів щодо кандидатів до складу органів товариства	Ч.3 ст.38

ЗМІСТ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

Повідомлення має містити дані про:

- 1) повне найменування та місцезнаходження товариства;
- 2) дату, час та місце (із зазначенням номера кімнати, офісу або залу, куди мають прибути акціонери) проведення загальних зборів;
- 3) час початку і закінчення реєстрації акціонерів для участі у загальних зборах;
- 4) дату складення переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах;
- 5) перелік питань, що виносяться на голосування;
- 6) порядок ознайомлення акціонерів з матеріалами, з якими вони можуть ознайомитися під час підготовки до загальних зборів.

(ч.3 ст.35 Закону України „Про акціонерні товариства”)

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ (ЗРАЗОК)

Наглядова рада ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “ЗЕРО”

повідомляє, що позачергові
загальні збори акціонерів
відбудуться 30 серпня 2011 року о 10.30
за адресою: 65009, місто Одеса, вул. Маршала
Говорова, 18а, офіс 15.

Порядок денний загальних зборів:

1. Затвердження положення про наглядову раду Товариства;
2. Прийняття рішення про внесення змін до статуту Товариства.

Реєстрація акціонерів та їх уповноважених представників відбудеться з 9.30 до 10.15 за адресою: 65009, місто Одеса, вул. Маршала, Говорова, 18а, офіс 14, на підставі документів, що засвідчують особу акціонера (уповноваженим представникам – також документи, що підтверджують повноваження).

Право на участь у загальних зборах мають особи, які є акціонерами за станом на _____.

Ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним акціонери (їх представники) можуть за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Черняхівського, 3, офіс 5, відповідальна особа Верещагін Павло Миколайович.

НАДІСЛАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

Письмове повідомлення про проведення загальних зборів та їх порядок денний надсилається акціонерам персонально особою, яка скликає загальні збори, у спосіб, передбачений статутом акціонерного товариства, у строк не пізніше ніж за 30 днів до дати їх проведення. Повідомлення розсилає особа, яка скликає загальні збори, або особа, яка веде облік прав власності на акції товариства у разі скликання загальних зборів акціонерами.

Аналогічне письмове повідомлення про проведення загальних зборів публікується не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення загальних зборів в офіційному друкованому виданні ДКЦПФР.

Публічне акціонерне товариство додатково надсилає повідомлення про проведення загальних зборів та їх порядок денний фондовій біржі, на якій це товариство пройшло процедуру лістингу, розміщує повідомлення про проведення загальних зборів на власній веб-сторінці в мережі Інтернет.

У разі реєстрації акцій на ім'я номінального утримувача повідомлення про проведення загальних зборів та порядок денний надсилається номінальному утримувачу, який забезпечує персональне повідомлення акціонерів, яких він обслуговує.

(п.п.13,14 ч.1 ст.2, ч.1, ч.2 ст.35 Закону України „Про акціонерні товариства”)

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

Загальні збори акціонерів проводяться на території України, в межах населеного пункту за місцезнаходженням товариства.

В іншому місці збори можуть проводитися лише у випадку, коли на день скликання загальних зборів 100% акцій товариства володіють іноземці, особи без громадянства, іноземні юридичні особи, а також міжнародні організації.

Повідомлення про загальні збори має ідентифікувати місце проведення із зазначенням номера кімнати, офісу або залу, куди мають прибути акціонери.

(ч.3 ст.35 Закону України „Про акціонерні товариства”)

Загальні збори АТ повинні проводитися у місці, куди доступ акціонерів, або їх частини не обмежений фізично (через неможливість потрапити), або юридично (через особливий режим місця проведення зборів).

АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

Ресстрація акціонерів, визначення кворуму

Відкриття зборів

Обговорення і голосування
з 1 питання порядку денного

Підрахунок голосів з 1 питання
порядку денного

Складення протоколу про підсу-
мки голосування (початок)

Оголошення результатів голосу-
вання з 1 питання порядку денного

Перерва (необов'язково)

Обговорення і голосування
з 2 питання порядку денного

Підрахунок голосів з 2 питання
порядку денного

Складення протоколу про підсу-
мки голосування (завершення)

Оголошення результатів голосу-
вання з 2 питання порядку денного

Обговорення і голосу-
вання з усіх питань по-
рядку денного

Підрахунок голосів з
усіх питань порядку
денного

Складення протоколу
про підсумки
голосування

Оголошення результа-
тів голосування
з усіх питань порядку
денного

або

Закриття зборів

Складення протоколу зборів

або

КОНТРОЛЬ НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

Суб'єкти контролю

АКЦІОНЕРИ,

які на дату складення переліку акціонерів, що мають право на участь у зборах сукупно володіють 10% і більше простих акцій АТ

НКЦПФР

Предмет контролю

Реєстрація акціонерів

Голосування

Проведення зборів

Підбиття підсумків
голосування

Здійснення контролю

Контроль здійснюють представники суб'єктів контролю, про яких АТ повідомляється до початку реєстрації акціонерів. Можливість здійснення контролю повинні забезпечувати посадові особи АТ

РЕЄСТРАЦІЯ АКЦІОНЕРІВ ДЛЯ УЧАСТІ У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

РЕЄСТРАЦІЮ ЗДІЙСНЮЄ

Реєстраційна комісія

Призначається наглядовою радою, або акціонерами, якщо збори скликані ними. Голова комісії обирається самою комісією.

Депозитарій, реєстратор, зберігач

Якщо з ним укладений відповідний договір.

Оформлює:

- Протокол обрання голови комісії (підписують всі члени комісії);
- Перелік акціонерів та їх представників, що зареєструвалися для участі у загальних зборах (журнал реєстрації), що додається до протоколу загальних зборів (підписує голова комісії);
- Протокол про результати реєстрації акціонерів та їх представників (підписує голова комісії);
- Мотивовані рішення про відмову в реєстрації акціонера чи його представника, один примірник долучається до протоколу зборів, другий - видається особі, якій відмовлено у реєстрації (підписує голова комісії).

Визначає:

- Наявність, або відсутність кворуму, і, відповідно – законність зборів;
- Кількість зареєстрованих голосів акціонерів, і, відповідно – базис для розрахунків при прийнятті рішень.

Реєстрація проводиться протягом часу, зазначеного у повідомленні про скликання зборів, на підставі переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах, складеного реєстратором (депозитарієм), із зазначенням кількості голосів кожного акціонера.

ВІДМОВА У РЕЄСТРАЦІЇ АКЦІОНЕРА ДЛЯ УЧАСТІ У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

Акціонеру (представнику) може бути відмовлено у реєстрації лише у разі відсутності в нього необхідних документів, які ідентифікують особу акціонера (представника), а представнику – також документів, що підтверджують повноваження представника на участь у загальних зборах.

НАСЛІДКИ ВІДСУТНОСТІ РЕЄСТРАЦІЇ АКЦІОНЕРА ДЛЯ УЧАСТІ У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

Акціонер, який не зареєструвався, не має права брати участь у зборах.

НАСЛІДКИ РЕЄСТРАЦІЇ АКЦІОНЕРА ДЛЯ УЧАСТІ У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

Голоси акціонера, який був зареєстрований для участі у загальних зборах враховуються при обчисленні кворуму зборів і при голосуванні.

У разі, якщо акціонер після реєстрації не братиме участі у голосуванні, залишить місце проведення зборів, або не повернеться після перерви, його голоси все одно враховуються при обчисленні кворуму, який зберігається.

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ (1)

ЗАГАЛЬНЕ ПРАВИЛО

Представником акціонера – фізичної чи юридичної особи на загальних зборах АТ може бути інша фізична особа або уповноважена особа юридичної особи, а представником акціонера - держави чи територіальної громади - уповноважена особа органу, що здійснює управління державним чи комунальним майном (ч.1 ст.39 ЗУ «Про АТ»).

ПРЕДСТАВНИЦТВО AD HOC, ПОСТІЙНЕ, І НА ПЕВНИЙ СТРОК

Акціонер може час від часу призначати своїх представників ad hoc, або ж призначити постійного представника чи представника на певний строк. У такому випадку він має повідомляти про призначення і заміну свого представника виконавчий орган АТ (ч.2 ст.39 зу «Про АТ»).

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ПРЕДСТАВНИЦТВА

Посадові особи органів товариства та їх афілійовані особи не можуть бути представниками інших акціонерів товариства на загальних зборах (абз.2 ч.1 ст.39 ЗУ «Про АТ»).

ЗАМІНА І ВІДКЛИКАННЯ ПРЕДСТАВНИКА

Акціонер має право у будь-який момент до закінчення строку, відведеного на реєстрацію учасників зборів відкликати свого представника і взяти участь у зборах особисто, або ж замінити свого представника, повідомивши про це виконавчий орган АТ і реєстраційну комісію (ч.2,абз4,5ч.3,абз.7ч.3ст.40 ЗУ «Про АТ»).

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ (2)

МНОЖИННІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ

Акціонер має право видати довіреність на право участі та голосування на загальних зборах декільком своїм представникам (абз.3 ч.3 ст.39 ЗУ «Про АТ»).

У разі, якщо для участі в загальних зборах з'явилося декілька представників акціонера, реєструється той представник, довіреність якому видана пізніше (абз.8 ч.3 ст.40 ЗУ «Про АТ»).

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ДОВІРНОСТІ

Довіреність на право участі та голосування на загальних зборах може посвідчуватися не лише нотаріусом та іншими посадовими особами, які вчиняють нотаріальні дії, чи в іншому передбаченому законодавством порядку, але також і реєстратором, депозитарієм, зберігачем.

Довіреність на право участі та голосування на загальних зборах АТ може містити завдання щодо голосування, тобто перелік питань порядку денного загальних зборів із зазначенням того, як і за яке (проти якого) рішення потрібно проголосувати.

Представник повинен голосувати на загальних зборах саме так, як передбачено завданням щодо голосування.

Якщо довіреність не містить завдання щодо голосування, представник вирішує всі питання щодо голосування на загальних зборах на свій розсуд (ч.3 ст.39 ЗУ «Про АТ»).

ПРЕДСТАВНИЦТВО СПІВВЛАСНИКІВ АКЦІЇ

Якщо акція перебуває у спільній власності декількох осіб, повноваження щодо голосування на загальних зборах здійснюється за їх згодою одним із співвласників або їх спільним представником (абз.9 ч.3 ст.40 ЗУ «Про АТ»).

КВОРУМ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

Наявність кворуму зборів визначається реєстраційною комісією на момент закінчення реєстрації акціонерів для участі у загальних зборах.

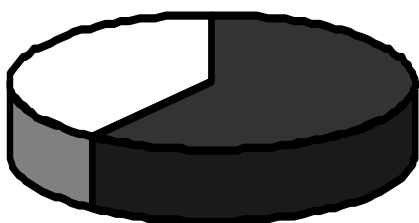
Ст.41 ЗУ „Про АТ”

За загальним правилом збори мають кворум за умови реєстрації акціонерів, які є власниками **не менш як**

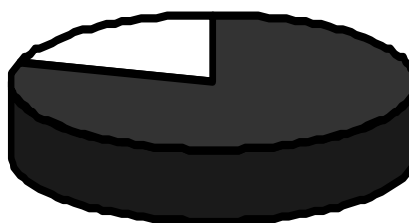
Ч.2 ст.5 ЗУ „Про холдингові компанії”

Кворум загальних зборів АТ – холдингової компанії (ХК), до порядку денного яких внесене питання про відчуження пакетів акцій (часток, паїв) корпоративних підприємств та/або ліквідацію ХК наявний за умови реєстрації акціонерів, які є власниками **більш як**

■ **60% голосуючих акцій**

■ **80% голосуючих акцій**

Для вирішення питання, право голосу з якого надається власникам привілейованих акцій, або питання, при розгляді якого голоси власників привілейованих акцій товариства підраховуються окремо (статутом може передбачатися спеціальний порядок підрахунку голосів – разом чи окремо від голосів за простими та/або іншими класами привілейованих акцій), загальні збори вважаються такими, що мають кворум з таких питань, за умови реєстрації також акціонерів, які сукупно є власниками не менш ніж 60% кожного класу привілейованих акцій, що є голосуючими з цього питання.

ВІДКРИТТЯ І ВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ

- Загальні збори АТ не можуть розпочатися раніше, ніж зазначено у повідомленні про їх скликання.
- Збори відкриває і веде голова наглядової ради, її член, або інша особа, визначена радою, якщо інше не встановлено статутом. Це може бути, наприклад, посадова особа депозитарію, або інша особа що діє згідно договору з АТ (адвокат, або ж інший юрист – спеціаліст з корпоративного права), голова, або член виконавчого органу АТ, юрист – працівник АТ.
- Збори розглядають лише питання внесені до їх порядку денного.

- Голосування повинно проводитися з усіх питань, внесених до порядку денного зборів.
- Хід загальних зборів може фіксуватися технічними засобами. Рішення про це приймають ініціатори зборів, чи самі збори.

Способи голосування на загальних зборах АТ Ст.43 Закону „Про АТ”

Без бюлетенів

Підняттям рук

Вголос

Іншим чином

З бюлетенями

Бюлетень

1. за, проти, утримався
2. за, проти, утримався
3. за, проти, утримався

**Використання бюлетенів
є обов’язковим**

- У товаристві, що здійснило публічне розміщення акцій;
- При здійсненні кумулятивного голосування;
- У товаристві з кількістю акціонерів - власників простих акцій товариства понад 100 осіб;
- При прийнятті рішень за наслідками яких можливий обов’язковий викуп товариством акцій на вимогу акціонерів згідно ст.68 Закону „Про АТ”.

БЮЛЕТЕНЬ

Ст.ст.43, 45 ЗУ «Про АТ»

ЗАТВЕРДЖУЄТЬСЯ:

Форма і текст бюлетеня для голосування затверджуються наглядовою радою, або акціонерами, які скликають загальні збори не пізніше ніж за 10 днів до дати проведення зборів, щодо обрання кандидатів до складу органів товариства - не пізніше ніж за 4 дні до дати проведення загальних зборів.

Акціонери мають право до проведення загальних зборів ознайомитися з формою бюлетеня для голосування.

ЗБЕРІГАЄТЬСЯ:

Використані бюлетені опечатуються лічильною комісією (або особою, якій передано її повноваження) та зберігаються АТ протягом строку його діяльності, але не більше чотирьох років.

ВИЗНАЄТЬСЯ НЕДІЙСНИМ:

Якщо він відрізняється від зразка офіційно виготовленого АТ, або на ньому відсутній підпис акціонера (представника).

У разі якщо бюлетень для голосування містить кілька питань, винесених на голосування, визнання його недійсним щодо одного питання є підставою для визнання недійсним щодо інших питань.

Бюлетені для голосування, визнані недійсними з таких підстав не враховуються під час підрахунку голосів.

**БЮЛЕТЕНЬ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ
(КРІМ КУМУЛЯТИВНОГО)
ПОВИНЕН МІСТИТИ
(ч.2 ст.43 ЗУ «Про АТ»):**

- Повне найменування АТ;
- Дату і час проведення загальних зборів;
- Питання, винесене на голосування, та проект (проекти) рішення з цього питання;
- Варіанти голосування за кожний проект рішення (написи "за", "проти", "утримався");
- Застереження про те, що бюлетень має бути підписаний акціонером (представником акціонера) і в разі відсутності такого підпису вважається недійсним;
- Зазначення кількості голосів, що належать кожному акціонеру;
- Прізвище, ім'я та по батькові кандидата (кандидатів) – у разі проведення голосування з питань обрання членів виконавчого органу, наглядової ради або ревізійної комісії (ревізора).

Бюлетень обов'язково підписується акціонером або його представником

**БЮЛЛЕТЕНЬ ДЛЯ
КУМУЛЯТИВНОГО ГОЛОСУВАННЯ
ПОВИНЕН МІСТИТИ
(ч.2 ст.43 ЗУ «Про АТ»):**

- Повне найменування АТ;
- Дату і час проведення загальних зборів;
- Перелік кандидатів у члени органу акціонерного товариства із зазначенням інформації про них відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР;
- Місце для зазначення акціонером (представником акціонера) кількості голосів, яку він віддає за кожного кандидата;
- Застереження про те, що бюлетень має бути підписаний акціонером (представником акціонера) і в разі відсутності такого підпису вважається недійсним;
- Зазначення кількості голосів, що належать кожному акціонеру.

Бюлетень обов'язково підписується акціонером або його представником

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “П’ЯТА ЧЕБУРЕЧНА”

Загальні збори

Проводяться з 10:00, 15 серпня 2011 року

БЮЛЕТЕНЬ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ (ЗРАЗОК)

Питання порядку денного:

1. Укладення значного правочину.

Проект рішення: Укласти у якості продавця з ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ „БАВАРІСН УАЙТ СОУСІДЖЗ ПРОДАКШН” (Код 46589251) у якості покупця значний правочин – договір купівлі-продажу належного ПРИВАТНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ „П’ЯТА ЧЕБУРЕЧНА” нерухомого майна – будівлі ковбасного цеху загальною площею 4 004 (чотири тисячі чотири) квадратні метри, розташованого за адресою: Одеська область, Савранський район, м.Саврань, Ковбасна Поляна, 11, ринкова вартість якого складає 598 765 грн. (п’ятсот дев’яносто вісім тисяч сімсот шістдесят п’ять гривень 00 коп) згідно звіту про вартість об’єкту оцінки від 15 червня 2011 року, складеного ТОВ „АГЕНТСТВО ОЦІНКИ НЕРУХОМОСТІ”, сертифікат суб’єкта оціночної діяльності №2312/07 від 21 березня 2009 року, виданий Фондом державного майна України і продати зазначене нерухоме майно за ринковою вартістю.

ЗА, ПРОТИ, УТРИМАВСЯ

Кількість голосів акціонера з першого питання порядку денного: **120**

УВАГА: голосуючи з першого питання порядку денного, **ВИКРЕСЛІТЬ**, будь ласка ті **ДВА** варіанти рішення, які Ви **НЕ** підтримуєте.

2. Вибори членів наглядової ради Товариства.

Проект рішення: Обрати наглядову раду Товариства у складі:

Кандидати:	Голоси:
Іванчук Іван Петрович	
Іванович Петро Іванович	
Іваненко Іванна Петрівна	160
Петров Іван Петрович	
Петренко Петро Іванович	200
Петрович Іван Петрович	

Кількість голосів акціонера з другого питання порядку денного (**кумулятивне голосування**): **360**

УВАГА: голосуючи з другого питання порядку денного впишіть напроти прізвища кандидата, якого Ви підтримуєте кількість голосів які ви віддаєте за нього. При цьому Ви можете віддати всі свої голоси одному кандидату, або певним чином розподілити їх між декількома кандидатами. Лише в такому разі буде вважатися, що Ви проголосували з другого питання порядку денного.

ПІДПИШИТЬ БЮЛЕТЕНЬ. За відсутності підпису він вважатиметься недійсним.

ПІДПИС АКЦІОНЕРА _____

СПОСОБИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ АТ

ЗА ПРИНЦИПОМ ПРОПОРЦІЙНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА АКЦІОНЕРІВ У СКЛАДІ ОРГАНУ, ЩО ОБИРАЄТЬСЯ

Закон не визначає механізму реалізації цього способу прийняття рішень, зазначаючи лише, що статутом може бути встановлена залежність членства та/або пропорційність представництва представників акціонерів у складі наглядової ради залежно від кількості належних акціонерам простих акцій або відсутність обмеження кількості представників акціонера у складі наглядової ради

Застосовується при обранні членів наглядової ради ПрАТ у разі, якщо статут передбачає такий спосіб прийняття рішень

КУМУЛЯТИВНЕ ГОЛОСУВАННЯ

Загальна кількість голосів акціонера помножується на кількість членів органу АТ, що обираються, а акціонер має право віддати всі підраховані таким чином голоси за одного кандидата або розподілити їх між кількома кандидатами

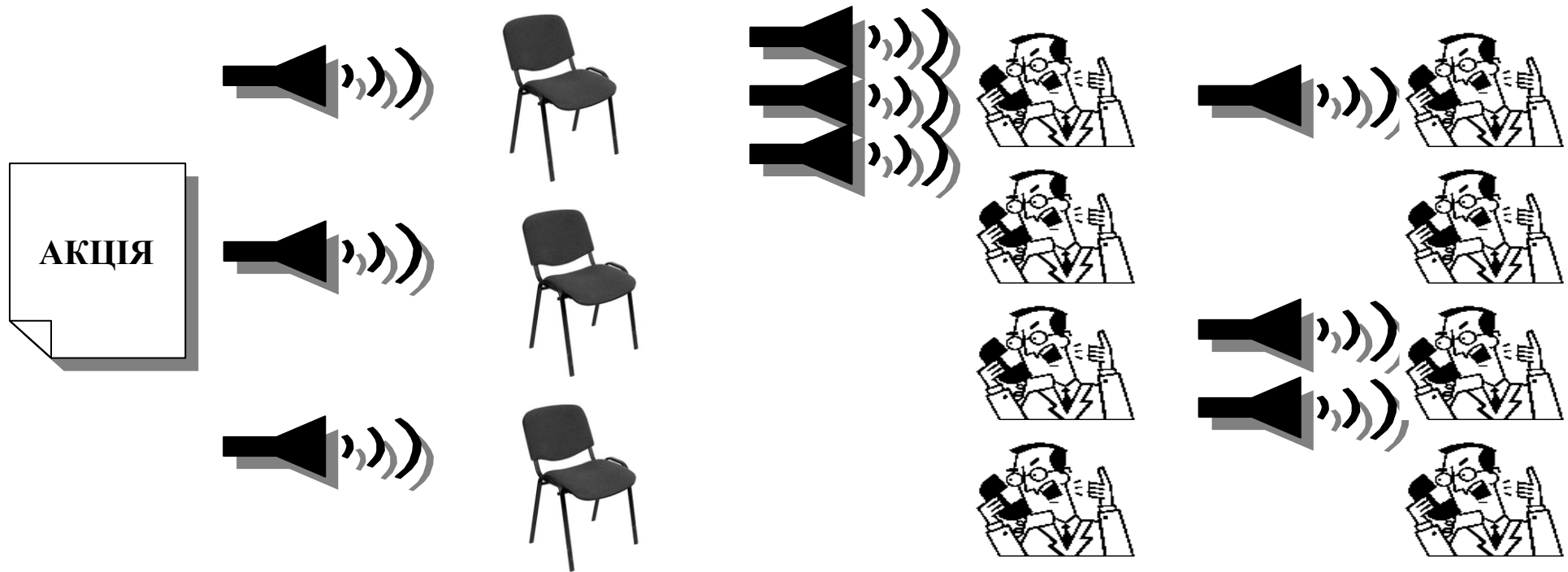
Застосовується при обранні членів органів АТ (зокрема виключно так обираються члени наглядової ради ПАТ та ревізійної комісії АТ де більше 100 акціонерів – власників простих акцій)

ЗВИЧАЙНИЙ

Одна акція надає акціонеру один голос

Застосовується при прийнятті загальними зборами АТ рішень у всіх інших випадках, тобто – майже завжди

МЕХАНІЗМ КУМУЛЯТИВНОГО ГОЛОСУВАННЯ НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

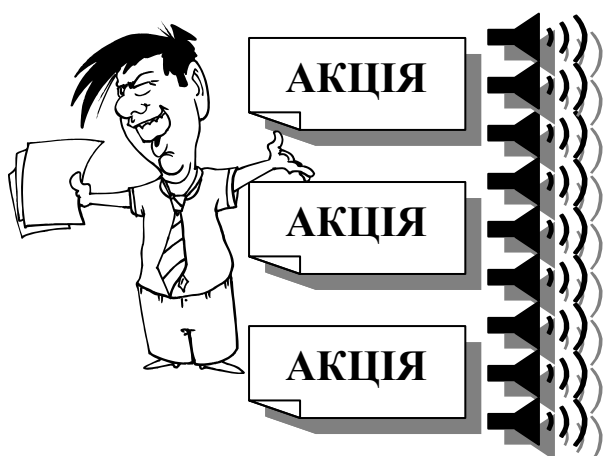

Кількість голосів за акцією помножується на кількість членів органу, що обирається (тобто – на кількість вакантних місць)

Акціонер може віддати всі голоси одному кандидатові

Акціонер може розподілити свої голоси між кількома кандидатами

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ КУМУЛЯТИВНОМУ ГОЛОСУВАННІ (1)

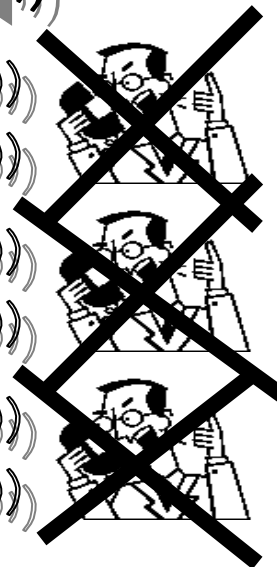
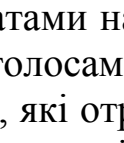
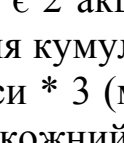
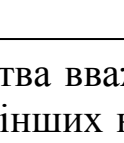
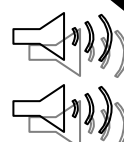
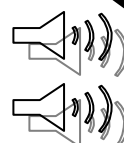
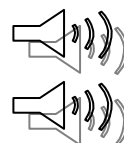
$$3 * 3 = 9$$

$$9 : 3 = 3$$

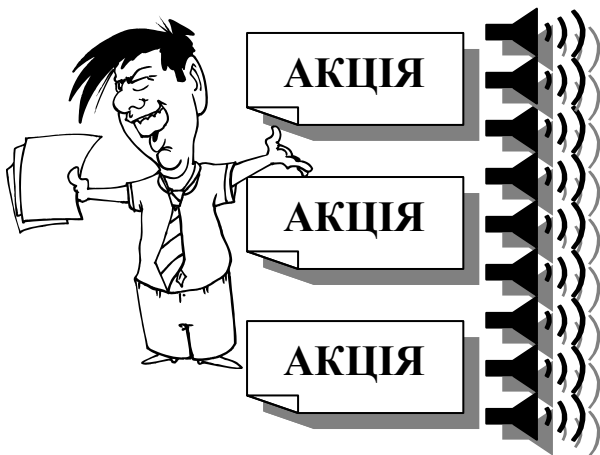
$$2 * 3 = 6$$

$$6 : 3 = 2$$

Обраними до складу органу акціонерного товариства вважаються кандидати, які набрали найбільшу кількість відносно інших кандидатів. У даному АТ наглядова рада складається з 3 членів, є 2 акціонери, один має 3 акції, його 3 голоси * 3 (місця) = 9 голосів для кумулятивного голосування (чорні), другий має 2 акції, його 2 голоси * 3 (місця) = 6 голосів для кумулятивного голосування (білі). Якщо кожний акціонер розподіляє свої голоси порівну між своїми 3 кандидатами на 3 місця, обраними будуть кандидати акціонера з „чорними” голосами, бо кожний з них отримує 3 голоси, тобто – більше ніж голоси, які отримують кандидати акціонера з „білими” голосами (3>2). Кандидати від акціонера з „білими” голосами за такої електоральної політики не мають шансів бути обраними.

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ КУМУЛЯТИВНОМУ ГОЛОСУВАННІ (2)

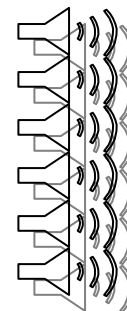
$$3 * 3 = 9$$

$$9 = 2 + 3 + 4$$

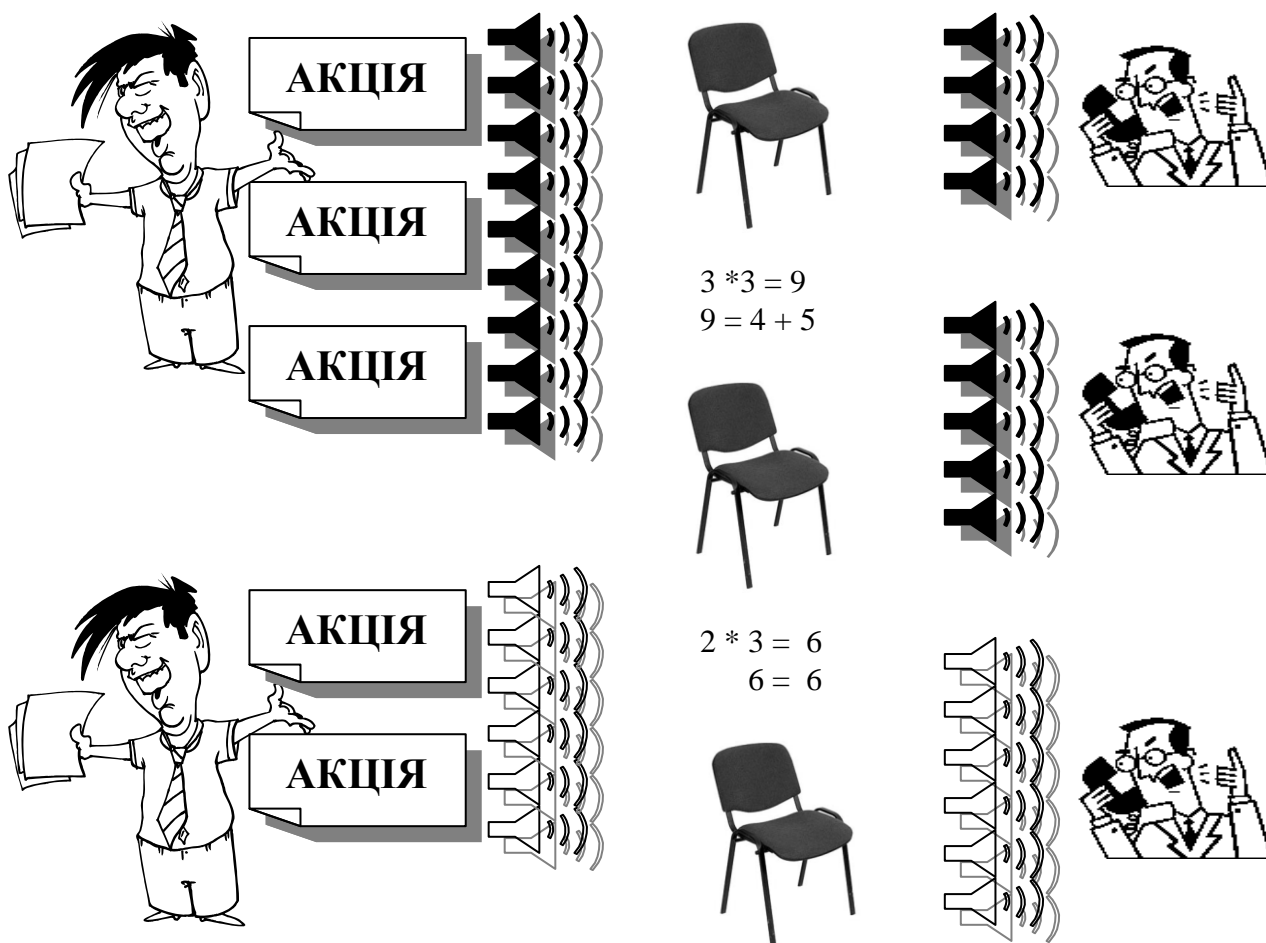
$$2 * 3 = 6$$

$$6 = 6$$

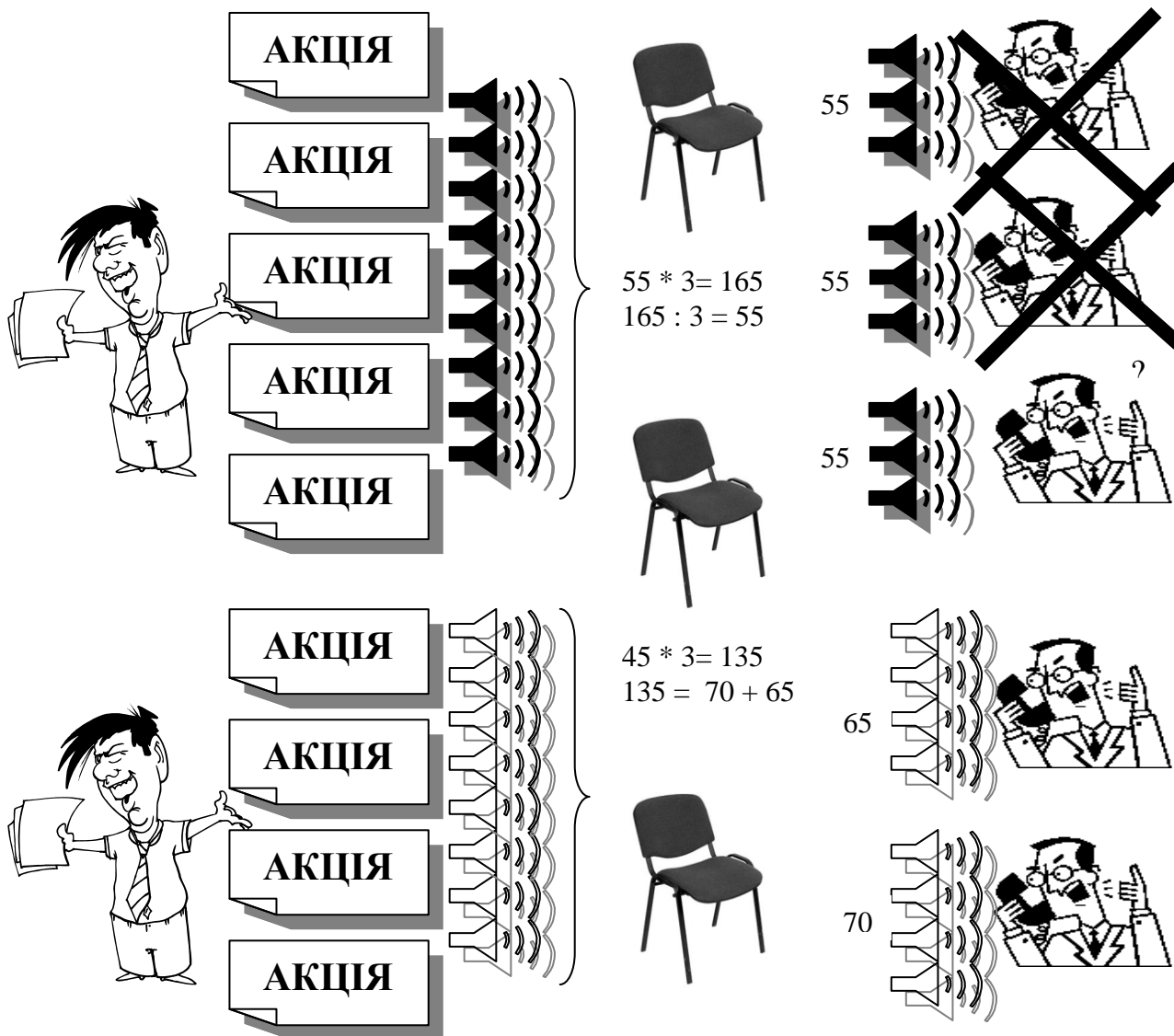
Обраними до складу органу акціонерного товариства вважаються кандидати, які набрали найбільшу кількість голосів відносно інших кандидатів. У даному АТ наглядова рада складається з 3 членів, є 2 акціонери, один має 3 акції, його 3 голоси * 3 (місця) = 9 голосів для кумулятивного голосування (чорні), другий має 2 акції, його 2 голоси * 3 (місця) = 6 голосів для кумулятивного голосування (білі). Якщо акціонер з „чорними” голосами розподіляє свої голоси між своїми 3 кандидатами на 3 місця (2, 3 і 4 голоси), а акціонер з „білими” голосами акумулює всі свої 6 голосів і віддає їх за 1 свого кандидата, обраними є 2 кандидати акціонера з „чорними” голосами, що отримали 3 і 4 голоси, і кандидат акціонера з „білими” голосами, який отримав 6 голосів. Всі ці кандидати отримали більше голосів, ніж інші кандидати. Кандидат акціонера з „чорними” голосами, за якого віддано 2 голоси не буде обраний – він отримує менше всіх голосів.

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ КУМУЛЯТИВНОМУ ГОЛОСУВАННІ (3)

Обраними до складу органу акціонерного товариства вважаються кандидати, які набрали найбільшу кількість голосів відносно інших кандидатів. У даному АТ наглядова рада складається з 3 членів, є 2 акціонери, один має 3 акції, його 3 голоси * 3 (місця) = 9 голосів для кумулятивного голосування (чорні), другий має 2 акції, його 2 голоси * 3 (місця) = 6 голосів для кумулятивного голосування (білі). Якщо акціонер з „чорними” голосами розподіляє свої голоси між своїми 2 кандидатами (4 і 5 голосів), а акціонер з „білими” голосами акумулює всі свої 6 голосів і віддає їх за 1 свого кандидата, обраними будуть обидва кандидати акціонера з „чорними” голосами, що отримали 4 і 5 голосів і кандидат акціонера з „білими голосами”, який отримав 6 голосів. **Це – приклад гармонійного застосування інституту кумулятивного голосування, коли у складі обраного органу АТ пропорційно представлені всі групи акціонерів.**

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ КУМУЛЯТИВНОМУ ГОЛОСУВАННІ (4)

У даному АТ наглядова рада складається з 3 членів, є 2 акціонери, один має 55 акцій, його 55 голосів * 3 (місця) = 165 голосів для кумулятивного голосування (чорні), другий має 45 акцій, його 45 голосів * 3 (місця) = 135 голосів для кумулятивного голосування (білі). Якщо акціонер з „чорними” голосами розподіляє свої голоси між своїми 3 кандидатами (по 55 голосів), а акціонер з „білими” голосами віддає свої голоси за 2 своїх кандидатів (65 і 70 голосів), обраними будуть обидва кандидати акціонера з „білими” голосами, і 1 кандидат акціонера з „чорними голосами”. **Це – парадоксальний приклад** застосування кумулятивного голосування, коли за рахунок грамотної політики, акціонер, який має менше голосів отримує більшість у виборному органі, і навпаки, акціонер, що має більшість, отримує менше місць через явно нерозумні дії. Ситуація ускладнюється тим, що закон не передбачає правил для визначення того, який саме з 3 кандидатів, що набрали по 55 голосів є обраним.

КУМУЛЯТИВНЕ ГОЛОСУВАННЯ В АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВІ У МАТЕМАТИЧНИХ ФОРМУЛАХ

**1. Кількість акцій,
необхідних для обрання свого кандидата.**

$$X = SN / (D+1) + 1$$

**2. Кількість місць в органі,
на заміщення яких своїми кандидатами можна претендувати,
виходячи з наявної кількості акцій.**

$$Y = (M-1) \times (D+1) / S$$

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

X – Кількість акцій, необхідна для обрання кандидата.

S – Загальна кількість акцій АТ.

N – Бажана кількість представників акціонера в органі, що обирається.

D – Загальна кількість членів органа, що обирається.

Y – Кількість місць в органі, на заміщення яких своїми кандидатами можна претендувати, виходячи з наявної кількості акцій.

M – Кількість акцій, наявних у акціонера.

**Кількість голосів, необхідна
для прийняття рішень загальними зборами АТ**

Голоси	Питання
75%+1 голос від від кількості го- лосів акціоне- рів, <i>що зареєс- трувалися для участі у зборах</i>	Припинення діяльності товариства, внесення змін до статуту, анулювання викуплених акцій, зміна типу товариства, розміщення акцій, збільшення, зменшення статутного капіталу, виділ, або припинення товариства, ліквідація, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку і строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу, інші питання, передбачені статутом. Статутом ПрАТ можуть бути передбачені інші питання, рішення щодо яких приймаються такою кількістю голосів, крім питань: про дострокове припинення повноважень посадових осіб органів товариства; про звернення з позовом до посадових осіб органів товариства стосовно відшкодування збитків, завданих товариству; про звернення з позовом у разі недотримання вимог Закону при вчиненні значного правочину.
50%+1 голос від <i>зага- льної</i> кількості голосів	Вчинення значного правочину, якщо ринкова вар- тість майна, або послуг, що є предметом такого правочину становить 50 і більше відсотків вартості активів за даними останньої річної звітності АТ.
50%+1 голос від кіль- кості голосів акціонерів, <i>що зареєструвалися для участі у зборах</i>	Всі інші питання. Статутом ПрАТ може встановлю- ватися більша кількість голосів акціонерів, необхідних для прийняття рішень, крім питань: про дострокове припинення повноважень посадових осіб органів товариства; про звернення з позовом до посадових осіб органів товариства стосовно відшкодування збитків, завданих товариству; про звернення з позовом у разі недотримання вимог За- кону при вчиненні значного правочину.

ПЕРЕРВА У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ

- У ході загальних зборів може бути оголошено перерву до наступного дня.
- Рішення про оголошення перерви приймається простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі в загальних зборах та є власниками акцій, голосуючих принаймні з одного питання, що розглядатиметься наступного дня.
- Повторна реєстрація акціонерів (їх представників) наступного дня не проводиться.
- Кількість голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі в загальних зборах (кворум) визначається на підставі даних реєстрації першого дня.
- Після перерви загальні збори проводяться в тому самому місці, що зазначене в повідомленні про проведення загальних зборів.
- Кількість перерв у ході проведення загальних зборів не може перевищувати трьох.

Ч.8 ст.42 Закону України „Про акціонерні товариства”

ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ АТ (ст.ст.44-45 ЗУ „Про АТ”)

Підрахунок голосів, роз'яснення щодо порядку голосування, підрахунку голосів та інших питань, пов'язаних із забезпеченням проведення голосування на загальних зборах

З Д І Й С Н Ю Є

Лічильна комісія

1. Обирається зборами;
2. Якщо в АТ акціонерів - власників простих акцій понад 100 осіб, склад комісії не може бути меншим ніж 3 особи;
3. Членами комісії не можуть бути особи, які входять / є кандидатами до складу органів АТ.

Депозитарій, реєстратор, зберігач

Якщо з ним укладений відповідний договір. Умови договору затверджуються загальними зборами.

Підсумки голосування оголошуються на зборах і доводяться до відома акціонерів протягом 10 робочих днів після їх закриття у спосіб, визначений статутом АТ. Рішення зборів вважається прийнятим, якщо складений:

Протокол про підсумки голосування, що містить:

- 1) дату проведення загальних зборів;
- 2) перелік питань, рішення з яких прийняті загальними зборами;
- 3) рішення і кількість голосів "за", "проти" і "утримався" щодо кожного проекту рішення з кожного питання порядку денного, винесеного на голосування.

Протокол підписується всіма членами лічильної комісії, які брали участь у підрахунку голосів, або представником депозитарія/реєстратора/зберігача, якщо їм передані повноваження лічильної комісії і зберігається з протоколом загальних зборів і бюлетенями використаними при проведенні зборів.

ПРОТОКОЛ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АТ МАЄ МІСТИТИ (ст.46 ЗУ „Про АТ”) :

- Дату, час і місце проведення загальних зборів;
- Дату складення переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах;
- Загальну кількість осіб, включених до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах;
- Загальну кількість голосів акціонерів - власників голосуючих акцій, які зареєструвалися для участі у зборах (якщо певні акції голосують не з усіх питань порядку денного - зазначається кількість голосуючих акцій з кожного питання);
- Кворум загальних зборів (якщо певні акції є голосуючими не з усіх питань порядку денного - зазначається кворум загальних зборів з кожного питання);
- Головуючого та секретаря загальних зборів;
- Склад лічильної комісії;
- Порядок денний загальних зборів;
- Основні тези виступів;
- Порядок голосування (відкрите, бюлетенями тощо);
- Підсумки голосування із зазначенням його результатів з кожного питання порядку денного загальних зборів та прийняті рішення.

Протокол загальних зборів складається протягом 10 днів з моменту їх закриття та підписується головою і секретарем загальних зборів, підшивається, скріплюється печаткою АТ та підписом голови виконавчого органу (у разі колегіального виконавчого органу) або одноособового виконавчого органу.

НАГЛЯДОВА РАДА АТ

Здійснює захист прав акціонерів товариства, і в межах компетенції, визначеної статутом АТ та Законом, контролює та регулює діяльність виконавчого органу

НАГЛЯДОВА РАДА І КІЛЬКІСТЬ АКЦІОНЕРІВ АТ

Акціонерів – власників простих акцій	Наслідки
10 і більше	Створення наглядової ради обов'язкове
100 і більше	Наглядова рада у складі не менш ніж 5 осіб
1000 і більше	Наглядова рада у складі не менш ніж 7 осіб
10 000 і більше	Наглядова рада у складі не менш ніж 9 осіб

У товаристві з кількістю акціонерів - власників простих акцій 9 осіб і менше у разі відсутності наглядової ради її повноваження здійснюються загальними зборами, а повноваження з підготовки та проведення загальних зборів – виконавчим органом, якщо інше не встановлено статутом АТ.

**Член наглядової ради АТ
(ст.ст.51,53 ЗУ „Про АТ”)**

Дієдатна фізична особа

Може бути акціонером АТ, але не обов'язково.

Здійснює свої повноваження виключно особисто, не може призначати представників.

Юридична особа

Обов'язково є акціонером АТ.

Діє через представників за довіреністю, яких може бути необмежена кількість, і яких можна міняти.

У ПАТ обирається загальними зборами виключно шляхом кумулятивного голосування.

У ПрАТ обирається загальними зборами згідно статуту: шляхом кумулятивного голосування, або за принципом пропорційності представництва у її складі представників акціонерів відповідно до кількості належних акціонерам голосуючих акцій (механізм цього виду голосування Законом не визначений).

Не може бути одночасно членом виконавчого органу та/або членом ревізійної комісії (ревізором) АТ.

Здійснює свої повноваження на підставі статуту АТ, положення АТ про наглядову раду, цивільно-правового чи трудового договору з товариством, який від імені товариства підписує голова виконавчого органу чи інша особа, уповноважена на те загальними зборами. Цивільно-правовий договір може бути або оплатним (умови оплати визначають загальні збори), або безоплатним.

Припинення повноважень членів наглядової ради АТ

Ч.2 ст.32, п.17 ч.2 ст.33,
ст.57 ЗУ «Про АТ»

За рішенням загальних зборів АТ

СТРОКОВЕ:

Раз на 3 роки чергові загальні збори АТ розглядають питання про припинення повноважень членів наглядової ради, їх обрання, затвердження умов цивільно-правових договорів з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, уповноваженої на підписання договорів з ними.

ДОСТРОКОВЕ:

Загальні збори АТ можуть прийняти рішення про дострокове припинення повноважень членів наглядової ради та одночасне обрання нових членів. Якщо обрання членів наглядової ради здійснювалося шляхом кумулятивного голосування, рішення загальних зборів про дострокове припинення повноважень приймається тільки стосовно всіх членів наглядової ради.

Без рішення загальних зборів АТ

- За бажанням члена наглядової ради за умови письмового повідомлення АТ про це за два тижні;
 - В разі неможливості виконання обов'язків члена наглядової ради за станом здоров'я;
 - В разі набрання законної сили вироком чи рішенням суду, яким особу засуджено до покарання, що виключає можливість виконання обов'язків члена наглядової ради;
 - В разі смерті, визнання недієздатним, обмежено дієздатним, безвісно відсутнім, померлим;
 - За додатковими підставами згідно статуту АТ.
- Якщо членів наглядової ради стає менше 1/2 її кількісного складу, АТ протягом 3 місяців скликає позачергові загальні збори для обрання решти членів, а в разі обрання наглядової ради шляхом кумулятивного голосування - для обрання всього її складу.

**Голова наглядової ради АТ
(ст.54 ЗУ „Про АТ”)**

Обирається

Членами наглядової ради з їх числа простою більшістю голосів від кількісного складу наглядової ради, якщо інше не передбачено статутом товариства і може бути переобраний у будь-який час.

Забезпечує

- Організацію роботи наглядової ради;
- Скликання її засідань та головування на них;
- Відкриття загальних зборів;
- Організацію обрання секретаря загальних зборів, якщо інше не передбачено статутом АТ;
- Здійснення інших повноважень, передбачених статутом та положенням про наглядову раду.

ВИКЛЮЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АТ

- 1) Затвердження в межах своєї компетенції положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю товариства;
- 2) Підготовка порядку денного загальних зборів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових загальних зборів;
- 3) Прийняття рішення про проведення чергових або позачергових загальних зборів;
- 4) Прийняття рішення про продаж раніше викуплених АТ акцій;
- 5) Прийняття рішення про розміщення інших цінних паперів, крім акцій;
- 6) Прийняття рішення про викуп розміщених АТ цінних паперів крім акцій;
- 7) Затвердження ринкової вартості майна коли це передбачених Законом;
- 8) Обрання, припинення повноважень голови і членів виконавчого органу;
- 9) Затвердження умов контрактів, які укладатимуться з членами виконавчого органу, встановлення розміру їх винагороди;
- 10) Прийняття рішення про відсторонення голови або члена виконавчого органу від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови виконавчого органу;
- 11) Обрання/припинення повноважень голови і членів інших органів АТ;
- 12) Обрання реєстраційної комісії, за винятком випадків, встановлених Законом;
- 13) Обрання аудитора товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг. У разі, якщо наглядова рада відсутня, це питання належить до компетенції виконавчого органу, якщо інше не встановлено статутом;

- 14) Визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку, визначеного ч.2 ст.30 Закону „Про АТ”;
- 15) Визначення дати складення переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення загальних зборів відповідно до ч.1 ст.35 Закону „Про АТ” та мають право на участь у загальних зборах відповідно до ст.34 Закону „Про АТ”;
- 16) Вирішення питань про участь АТ у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях, про заснування інших юридичних осіб;
- 17) Вирішення питань, віднесених до компетенції наглядової ради розділом XVI Закону „Про АТ”, у разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення товариства;
- 18) Прийняття рішення про вчинення значних правочинів у випадках, передбачених ч.1 ст.70 Закону „Про АТ”;
- 19) Визначення ймовірності визнання товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
- 20) Прийняття рішення про обрання оцінювача майна АТ та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- 21) Прийняття рішення про обрання/заміну реєстратора або депозитарія цінних паперів АТ та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- 22) Надсилання пропозиції акціонерам про придбання належних їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій, відповідно до ст.65 Закону „Про АТ”;
- 23) Вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції наглядової ради згідно із статутом АТ, в тому числі прийняття рішення про переведення випуску акцій документарної форми існування у бездокументарну форму існування.

Ч.2 ст.52 Закону України „Про акціонерні товариства”

ЗАСІДАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АТ

Форма проведення

Очна

Заочне голосування

Рішення наглядової ради приймаються на очних засіданнях. Статут АТ може передбачати порядок прийняття наглядовою радою рішення шляхом проведення заочного голосування (опитування).

Засідання є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше половини складу ради.

Рішення приймається простою більшістю голосів членів, які беруть участь у засіданні.

Статутом може встановлюватися більша кількість членів наглядової ради, необхідна для визнання її засідань правомочними, або прийняття радою рішення.

На засіданні наглядової ради кожний член наглядової ради має один голос.

Статутом товариства може передбачатися право вирішального голосу голови наглядової ради у разі рівного розподілу голосів членів наглядової ради під час прийняття рішень.

Протокол засідання наглядової ради оформлюється ніж протягом п'яти днів після проведення засідання.

Засідання наглядової ради або розгляд окремого питання за її рішенням може фіксуватися технічними засобами.

Ст.55 ЗУ „Про АТ”

СТРУКТУРА НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АТ

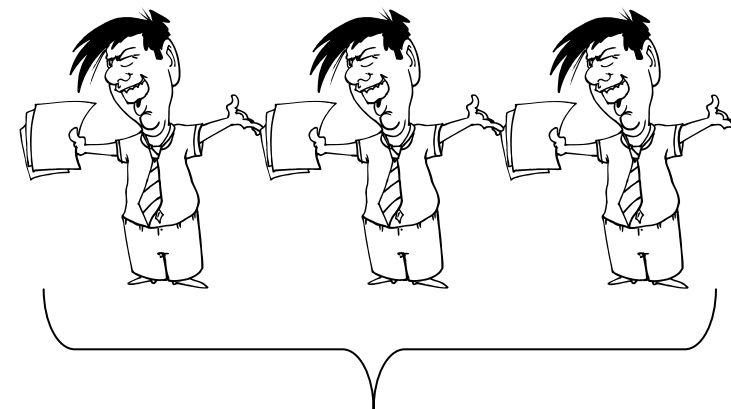
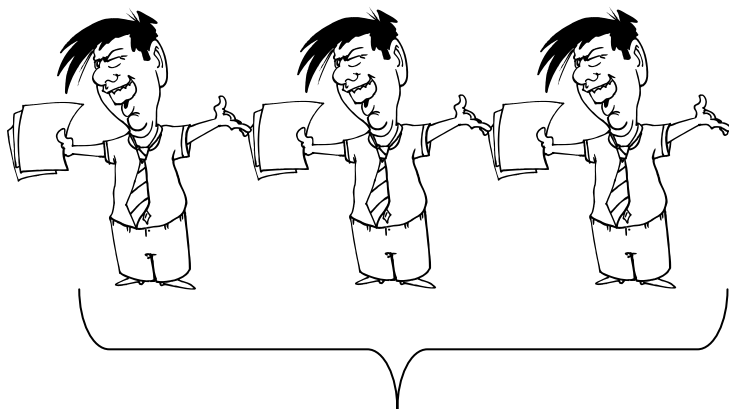
Ст.56 ЗУ «Про АТ»

ГОЛОВА
наглядової ради
обирається радою
з числа членів

ЧЛЕНИ наглядової ради
обираються загальними
зборами

ЧЛЕНИ наглядової ради
обираються загальними
зборами

КОРПОРАТИВНИЙ СЕКРЕТАР

Може обиратися наглядовою радою і стає відповідальним за взаємодію АТ з акціонерами та/або інвесторами

Наглядова рада *може* утворювати ПОСТІЙНІ КОМІТЕТИ з числа її членів для вивчення і підготовки питань, що належать до її компетенції (комітет з питань аудиту, інформаційної політики тощо)

Наглядова рада *може* утворювати ТИМЧАСОВІ КОМІТЕТИ з числа її членів для вивчення і підготовки питань, що належать до її компетенції

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН АТ

**Колегіальний
Правління, Дирекція**

**Одноосібний
Директор, Генеральний директор**

Здійснює управління поточною діяльністю АТ.

Вирішує всі питання поточної діяльності АТ, крім питань, що належать до виключної компетенції наглядової ради і загальних зборів АТ.

Підзвітний загальним зборам і наглядовій раді, організовує виконання їх рішень.

Одноосібний виконавчий орган, голова колегіального виконавчого органу діє від імені АТ без довіреності, представляє його інтереси, видає накази та дає розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками АТ. Інший член колегіального виконавчого органу може бути наділений таким правом у разі, якщо така можливість передбачена статутом АТ.

Ст.ст.58-60 Закону України „Про акціонерні товариства”

**Персональний склад
виконавчого органу АТ**

**Одноосібний виконавчий орган,
голова і члени колегіального
виконавчого органу АТ**

- Обирається наглядовою радою, а в АТ, де наглядову раду не утворено, або статут передбачає обрання загальними зборами – обирається загальними зборами.
- Обирається з числа фізичних осіб, які мають повну дієздатність.
- Може не бути акціонером.
- Не може бути одночасно членом наглядової ради та/або членом ревізійної комісії (ревізором) АТ.
- Перебуває у трудових відносинах з АТ, здійснює свої повноваження на підставі трудового контракту з товариством, який від імені товариства підписує голова наглядової ради, або особа, уповноважена наглядовою радою, а в АТ, де наглядову раду не утворено - загальними зборами на умовах, визначених наглядовою радою, або загальними зборами відповідно.

Ст.51, 58-60 Закону України „Про акціонерні товариства”

**Припинення повноважень
голови/члена/одноосібного
виконавчого органу АТ
Ч.1 ст.61 ЗУ «Про АТ»**

Відбувається за рішенням наглядової ради, або загальних зборів АТ – якщо наглядову раду не створено, або якщо це повноваження віднесене статутом АТ до компетенції загальних зборів

Стосується голови, членів колегіального виконавчого органу, одноосібного виконавчого органу

Відбувається з підстав, передбачених статутом
і законом

Означає припинення трудових відносин між АТ і відповідною особою

Як наслідок виконання повноважень головою/членом/одноосібним виконавчим органом *припиняється остаточно*. Орган, АТ до компетенції якого належить обрання голови/членів/одноосібного виконавчого органу обирає нового голову/члена/одноосібний орган замість особи, повноваження якої припинено.

**Відсторонення від здійснення
повноважень голови/одноосібного
виконавчого органу АТ
Ч.2 ст.61 ЗУ «Про АТ»**

Відбувається за рішенням наглядової ради якщо в АТ утворюється наглядова рада, але повноваження щодо припинення повноважень голови / одноосібного виконавчого органу віднесені статуту АТ до компетенції загальних зборів

Стосується лише голови колегіального виконавчого органу або одноосібного виконавчого органу

Підставою є порушення діями або бездіяльністю голови/одноосібного виконавчого органу прав акціонерів чи самого товариства

Не означає припинення трудових відносин між АТ і відповідною особою

Як наслідок виконання повноважень головою (одноосібним органом) зупиняється. Наглядова рада призначає виконуючого обов'язки і протягом 10 днів з моменту відсторонення скликає загальні збори, до порядку денного яких повинно бути включено питання про переобрання голови/одноосібного виконавчого органу АТ

**ПЕРЕВІРКИ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ АТ**

РІЧНІ		НА ВИМОГУ	
Суб`єкт – ревізійна комісія	Суб`єкт – незалежний аудитор	Суб`єкт – ревізійна ко- місія, внутрішній ауди- тор, незалежний ауди- тор	Суб`єкт – незалежний аудитор
Об`єкт – фінансово- господарська діяльність АТ відповідний за рік	Об`єкт – річна фінансо- ва звітність АТ	Об`єкт – окремі аспекти діяльності АТ (спеціа- льна перевірка)	Об`єкт – діяльність АТ
Проводиться у всіх АТ – як ПАТ, так і ПрАТ, якщо інше не передба- чене статутом відповід- ного АТ	Проводиться обов`язково у всіх ПАТ	Проводиться на вимогу акціонерів, що володі- ють більш як 10% прост- их акцій, ревізійної комісії, загальних збо- рів, наглядової ради, виконавчого органу	Проводиться на вимо- гу акціонерів, що во- лодіють більш як 10% простих акцій не час- тіше 2-х разів на рік
Ч.2 ст.74 ЗУ „Про АТ”	Ч.1 ст.75 ЗУ „Про АТ”	Ст.76 ЗУ „Про АТ”	Ч.5 ст.75 ЗУ „Про АТ”

**СУБ'ЄКТИ ПЕРЕВІРОК
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ**

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ	РЕВІЗОР	НЕЗАЛЕЖНИЙ АУДИТОР	ВНУТРІШНІЙ АУДИТОР
<i>Може</i> обиратися в будь-якому АТ, незалежно від кількості акціонерів.	<i>Може</i> обиратися в АТ з кількістю акціонерів - власників простих акцій менше 100 осіб.	<i>Обов'язково</i> обирається у ПАТ, в інших АТ <i>може</i> обиратися, або ні.	<i>Може</i> обиратися, входить до структури наглядової ради.
Обирається загальними зборами кумулятивним голосуванням з числа фізичних осіб, що мають повну дієздатність, які можуть бути, або не бути акціонерами, або з юридичних осіб - акціонерів на строк не більше 5 років. Голова ревізійної комісії обирається її членами з їх числа простою більшістю голосів від кількісного складу ревізійної комісії, якщо інше не передбачено статутом товариства.		Обирається особою, на вимогу якої здійснюється перевірка (від імені товариства - наглядовою радою), з числа осіб, які отримали право займатися аудиторською діяльністю і мають відповідний сертифікат.	Обирається наглядовою радою з числа осіб, які мають право займатися отримали діяльністю і мають відповідний сертифікат.
Ст.73 ЗУ „Про АТ”		Ст.75 ЗУ „Про АТ”	Ст.56 ЗУ „Про АТ”

НЕ МОЖЕ БУТИ

**РЕВІЗОРОМ
(ЧЛЕНОМ РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ)**

- Член наглядової ради;
- Член виконавчого органу;
- Корпоративний секретар;
- Особа, яка не має повної цивільної дієздатності;
- Члени інших органів товариства.

Члени ревізійної комісії (ревізор) не можуть входити до складу лічильної комісії товариства.

Ч.2 ст.73 ЗУ «Про АТ»

НЕЗАЛЕЖНИМ АУДИТОРОМ

- Афілійована особа товариства;
- Афілійована особа посадової особи товариства;
- Особа, яка надає консультаційні послуги товариству.

Ч.3 ст.75 ЗУ «Про АТ»

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНОСТІ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ І РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ В АТ З ДЕРЖАВНОЮ ЧАСТКОЮ:

Якщо державна частка перевищує 50% статутного капіталу:

- головою наглядової ради АТ обов'язково обирається представник держави, а не інших акціонерів;
- до складу ревізійної комісії включається обов'язково представник органу, що здійснює управління часткою, а також представники Державної податкової служби України і Контрольно-ревізійної служби України;

Якщо державна частка перевищує 25% статутного капіталу:

- до складу і наглядової ради і ревізійної комісії обов'язково обираються представники держави.

Члени органів товариства – представники держави голосують на засіданнях таких органів не довільно, а лише згідно отриманих раніше завдань.

Ст.11 Закону України „Про управління об'єктами державної власності”

ЗНАЧНИЙ ПРАВочИН АТ
(ст.70 ЗУ „Про АТ”)

Правочин товариства, ринкова (визначена оцінювачем) вартість предмету (майна або послуг) якого складає певний відсоток від вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності АТ, або такий, що відповідає критеріям, встановленим статутом (наприклад – щодо відчуження нерухомості товариства)

%	Особливості укладення
10-25	Укладається за рішенням наглядової ради, а якщо рішення не буде прийняте - питання може вноситися на розгляд загальних зборів АТ
25-50	Укладається за рішенням загальних зборів АТ, що ухвалюється простою більшістю голосів акціонерів, що зареєструвалися для участі у загальних зборах
Більше 50	Укладається за рішенням загальних зборів АТ, що ухвалюється більш як 50% голосів акціонерів від їх загальної кількості

Забороняється ділити предмет значного правочину АТ з метою ухилення від прийняття рішень про його вчинення.

ПРАВОЧИН У ВЧИНЕННІ ЯКОГО Є ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЬ (поняття)

Правочин, у вчиненні якого є заінтересованість,

це правочин:

- стороною якого є, або членом виконавчого органу юридичної особи, що є стороною якого є;
- **або** за вчинення якого отримує винагороду від АТ (посадових осіб АТ) або від особи, яка є стороною правочину;
- **або** внаслідок якого придбаває майно;
- **або** в якому бере участь як представник або посередник (крім представництва товариства посадовими особами):

одна з наступних осіб:

- **або** посадова особа органів АТ;
- **або** член її сім'ї - чоловік (дружина), батьки (усиновителі), опікун (піклувальник), брат, сестра, діти та їхні чоловіки (дружини);
- **або** акціонер, який одноосібно або разом із членами сім'ї володіє 25 і більше відсотками простих акцій товариства.

Такі особи вважаються заінтересованими у вчиненні правочину.

Ст.71 Закону України „Про акціонерні товариства”

**ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ПРАВОЧИНУ
У ВЧИНЕННІ ЯКОГО Є ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЬ
(ст.71 ЗУ «Про АТ»)**

Строк	Дії
3 робочі дні	Особа, заінтересована у вчиненні правочину інформує товариство про виникнення в неї заінтересованості (строк обчислюється від моменту виникнення заінтересованості)
+ 5 днів	Виконавчий орган надає членам наглядової ради (а за відсутності наглядової ради - кожному акціонеру персонально) інформацію стосовно правочинів, зокрема про: предмет правочину; вартість одиниці товару або послуг, якщо вона передбачена правочином; загальну суму правочину щодо придбання, відчуження або можливості відчуження майна, виконання робіт, надання або отримання послуг; особу, яка має заінтересованість у вчиненні такого правочину
+ 5 днів	Наглядова рада приймає рішення про вчинення, або відмову від вчинення правочину, якщо він порушує інтереси АТ. Якщо заінтересована у вчиненні правочину особа є членом наглядової ради, вона не бере участі в голосуванні з питання вчинення такого правочину. Якщо більшість членів наглядової ради є особами, заінтересованими у вчиненні такого правочину, або якщо наглядова рада не була створена або не прийняла рішення про вчинення чи відмову від вчинення правочину, щодо якого є заінтересованість, протягом строку, встановленого цією статтею, це питання виноситься на розгляд загальних зборів.
Недодержання цієї процедури при укладенні правочину у вчиненні якого є заінтересованість може стати підставою для визнання його недійсним у судовому порядку	

ХОЛДИНГОВІ КОМПАНІЇ

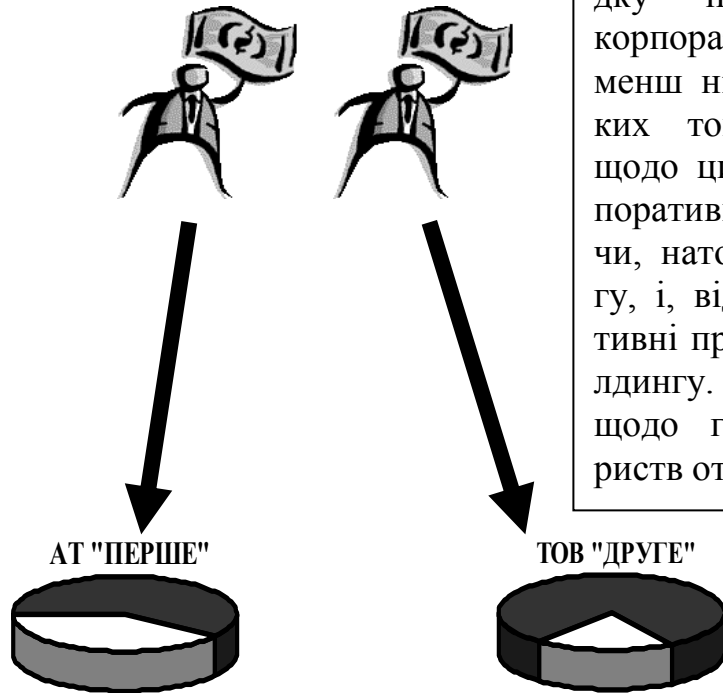
за Законом України

„Про холдингові компанії в Україні”

- Є акціонерними товариствами;
- Володіють корпоративними пакетами (пакетами акцій, часток, паїв) двох або більше господарських товариств;
- Діють із статутним капіталом, сформованим не менше ніж на 80% за рахунок корпоративних пакетів, решту вкладів можуть складати грошові кошти, нерухоме та інше майно;
- Реєструються у Державному реєстрі холдингових компаній України, який є складовою Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
- Проводять загальні збори з кворумом 80% голосів, якщо у порядку ленному зборів є питання про ліквідацію холдингової компанії, або відчуження корпоративного пакету;
- Підлягають ліквідації у випадку, якщо у статутному капіталі холдингової компанії залишається корпоративний пакет лише одного господарського товариства;
- Цінні папери холдингової компанії не можуть бути у власності господарських товариств, корпоративними пакетами яких вона володіє;
- Юридичні особи, не внесені до Державного реєстру холдингових компаній України не можуть називатися холдинговими компаніями.

УТВОРЕННЯ ХОЛДИНГУ

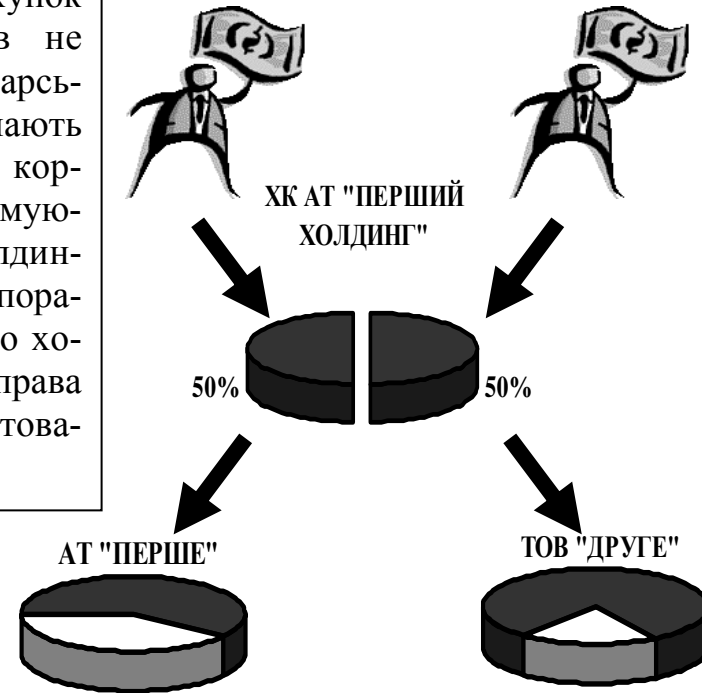
1

■ корпоративний пакет 60% акцій

■ корпоративний пакет частка 80%

2

■ корпоративний пакет 60% акцій

■ корпоративний пакет частка 80%

При утворенні холдингу засновники формують його статутний капітал не менш ніж на 80% (у даному випадку – на 100%) за рахунок корпоративних пакетів не менш ніж двох господарських товариств, втрачають щодо цих підприємств корпоративні права, отримуючи, натомість акції холдингу, і, відповідно - корпоративні права щодо такого холдингу. Корпоративні права щодо господарських товариств отримує холдинг

ДЕРЖАВНІ ХОЛДИНГОВІ КОМПАНІЇ

Єдиним акціонером державної ХК від моменту її утворення до завершення процедури приватизації або припинення є держава.

Статутний капітал державної ХК формується за рахунок належних державі акцій (часток, паїв) господарських товариств.

Акції державних ХК не можуть бути передані в управління будь-яким особам.

Державні пакети акцій (часток, паїв) та державне майно, передані державою до статутного капіталу державної ХК, не можуть бути відчужені або перебувати в заставі, використані для формування статутних капіталів будь-яких підприємств.

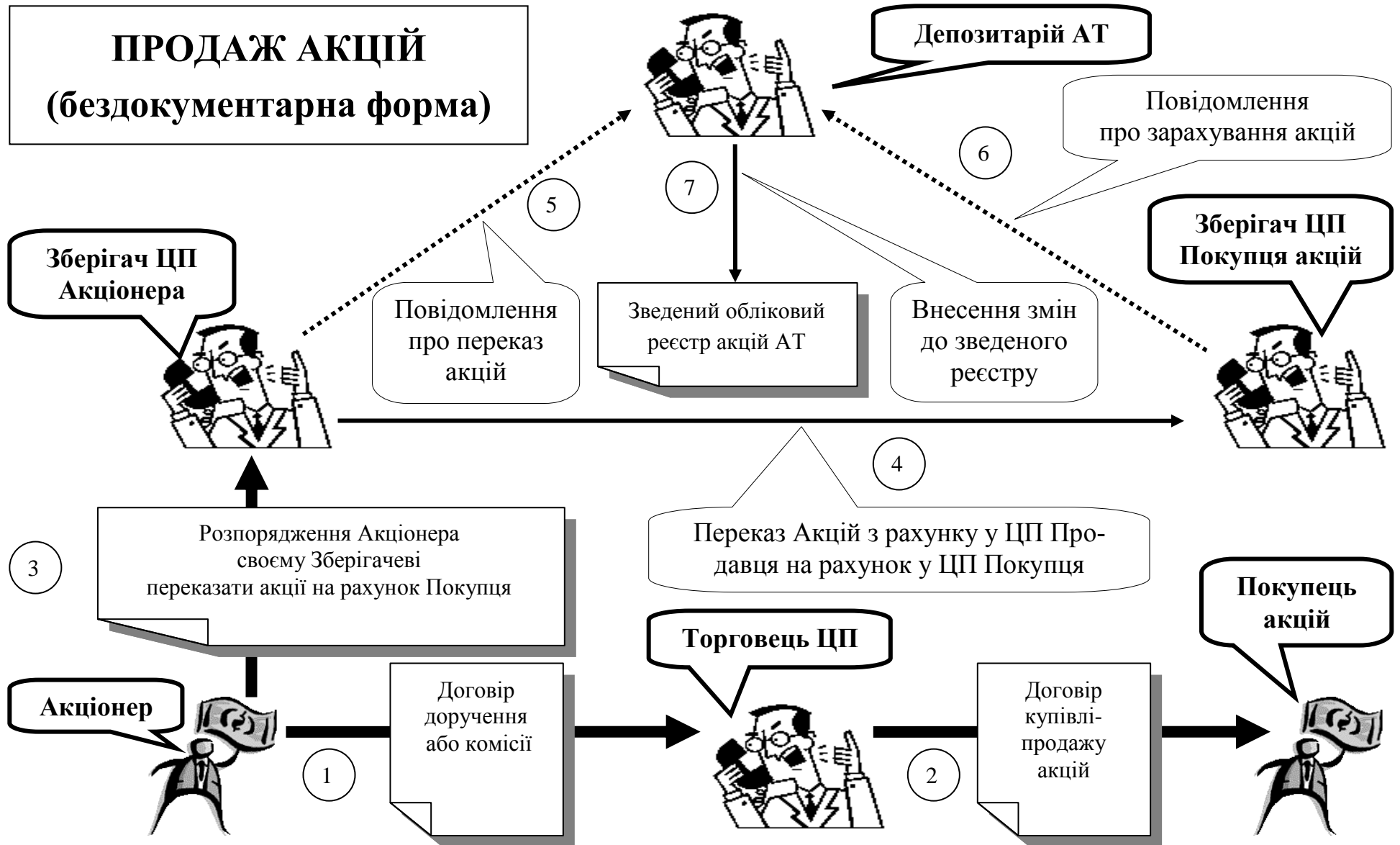
Державній ХК забороняється вчиняти будь-які дії, що можуть призвести до відчуження акцій (часток, паїв) або майна, внесених до її статутного капіталу, до завершення процесу її приватизації.

Державна ХК не може бути корпоративним підприємством іншої ХК.

Рішення про приватизацію державної ХК може бути прийнято лише після прийняття рішення про приватизацію всіх корпоративних підприємств, пакети акцій (часток, паїв) яких передано до статутного капіталу такої ХК.

Пакети акцій (часток, паїв) або інше майно, передані до статутного капіталу державної ХК, перебувають у державній власності і закріплюються за нею на праві господарського відання.

Ст.6 Закону України «Про холдингові компанії в Україні»

ПРОДАЖ АКЦІЙ у бездокументарній формі (пояснення схеми)	
1.	Укладення акціонером договору доручення або комісії з торговцем ЦП - господарським товариством, для якого операції з цінними паперами є виключним видом діяльності, або банком. За договором акціонер доручає торговцю діючи в його (акціонера) інтересах від його (якщо укладений договір доручення) або свого (якщо укладений договір комісії) імені укласти договір купівлі-продажу належних акціонеру акцій на визначених акціонером умовах.
2.	Укладення торговцем ЦП з покупцем акцій договору купівлі-продажу акцій на умовах, визначених акціонером. Можлива також зворотня система договорів, коли торговець укладає договір доручення (комісії) не з акціонером, а з майбутнім покупцем акцій. У такому випадку договір купівлі-продажу акцій укладається між акціонером і торговцем ЦП.
3.	Надання акціонером розпорядження своєму зберігачеві щодо переказу акцій на рахунок покупця акцій.
4.	Переказ зберігачем акціонера акцій на рахунок покупця акцій, відкритий у зберігача покупця.
5.	Повідомлення зберігачем акціонера депозитарія АТ про переказ ним акцій на рахунок покупця акцій, відкритий у зберігача покупця.
6.	Повідомлення зберігачем покупця акцій депозитарія АТ про зарахуванням ним акцій на рахунок покупця.
7.	Внесення депозитарієм АТ змін до зведеного облікового реєстру акціонерів АТ.

**ПЕРЕЛІК ОПЕРАЦІЙ З АКЦІЯМИ,
які не вважаються професійною діяльністю
з цінними паперами і можуть здійснюватися
без залучення торговця цінними паперами**

- розміщення акціонерним товариством власних акцій;
- викуп акціонерним товариством власних акцій;
- внесення акцій до статутних капіталів юридичних осіб.
- дарування та спадкування акцій;
- операції з акціями, пов'язані з виконанням рішення суду;
- придбання акцій відповідно до законодавства про приватизацію.

Ч.ч.8, 9 ст.17 Закону України
«Про цінні папери та фондовий ринок»

**ТОВАРИСТВА
з ОБМЕЖЕНОЮ
і ДОДАТКОВОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Товариство, що має статутний (складений) капітал, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами і учасники якого несуть відповідальність в межах їх вкладів (учасники товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників).

Ст.50 Закону України «Про господарські товариства»

ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Товариство, статутний капітал якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів, учасники якого відповідають за боргами товариства своїми внесками до статутного капіталу, а при недостатності цих сум - додатково належним їм майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеска кожного учасника, при цьому граничний розмір відповідальності учасників передбачається в установчих документах.

Ст.65 Закону України «Про господарські товариства»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ / ЗБІЛЬШЕННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ТОВ/ТДВ

Створюється у розмірі не меншому за 1 копійку (тобто вимоги щодо мінімального розміру відсутні).

Формується протягом року після державної реєстрації товариства.

Якщо учасники до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства не внесли (не повністю внесли) свої вклади, загальні збори учасників приймають одне з таких рішень:

- про виключення із складу товариства тих учасників, які не внесли (не повністю внесли) свої вклади, та про визначення порядку перерозподілу часток у татутному капіталі;
- про зменшення статутного капіталу та про визначення порядку перерозподілу часток у статутному капіталі;
- про ліквідацію товариства.

Збільшується за рішенням загальних зборів, що приймається простою більшістю від загальної кількості голосів учасників.

Збільшення здійснюється виключно за рахунок додаткових внесків учасників, або третіх осіб, що набувають прав учасників.

ЗМІНИ, ЯКИХ ПОЧИНАЮЧИ З 1991 РОКУ ЗАЗНАЛИ :

Мінімальний розмір статутного капіталу ТОВ/ТДВ

- 50 000 карбованців – за Законом від 19 вересня 1991 року N1576-XII;
- 625 мінімальних заробітних плат – за Законом від 16 грудня 1993 р. N3709-XII;
- 100 мінімальних заробітних плат – за Законом від 05 травня 1999 р. N 622-XIV;
- 1 мінімальна заробітна плата – за Законом від 15 грудня 2009 р. N 1759-VI.
- Вимогу щодо мінімального розміру статутного капіталу скасовано – за Законом від 21 квітня 2011 року N3263-VI.

Порядок формування статутного капіталу ТОВ/ТДВ

- До моменту державної реєстрації товариства всі учасники вносять **30%** своїх внесків до статутного капіталу, решту – протягом року після державної реєстрації – за Законом від 19 вересня 1991 року N1576-XII;
- До моменту державної реєстрації товариства всі учасники вносять **50%** своїх внесків до статутного капіталу, решту – протягом року після державної реєстрації – за Законом від 27 квітня 2007 р. N 997-V;
- Внески вносяться протягом року після державної реєстрації товариства – за Законом від 21 квітня 2011 року N3263-VI.

СИСТЕМА ОРГАНІВ ТОВ/ТДВ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ

Вищий орган ТОВ/ТДВ, що приймає найбільш важливі рішення

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ

Здійснює перевірки діяльності виконавчого органу ТОВ/ТДВ

ІНШІ ОРГАНИ ПОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ

Контролюють виконавчий орган

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН

Здійснює управління поточною діяльністю товариства

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ ТОВ/ТДВ

Загальні збори учасників є вищим органом ТОВ/ТДВ і можуть вирішувати будь-які питання діяльності такого товариства.

Компетенція загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ поділяється на загальну і виключну.

Повноваження з вирішення питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ, не можуть бути передані іншим органам товариства.

Закон не обмежує місця проведення загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ, утім такі обмеження може містити статут товариства.

Загальні збори учасників ТОВ/ТДВ є правомочними, якщо на них присутні учасники, що разом володіють більше ніж 60% голосів.

(Ст.ст.58-61 Закону України „Про господарські товариства”)

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ТОВ/ТДВ

ОЧНА

Більшість рішень загальних зборів оформлюються як такі, що прийняті із скликанням зборів та з явкою учасників у певний час у певному місці з реєстрацією і голосуванням згідно ст.60 Закону України „Про господарські товариства”. Досить часто оформлені *de jure* таким чином рішення *de facto* приймаються заочно.

ЗАОЧНА

Рішення може прийматися методом опитування (заочного голосування), якщо така можливість передбачена статутом. Проект рішення надсилається учасникам, які повинні у письмовій формі сповістити свою думку щодо нього. Протягом 10 днів з моменту одержання повідомлення від останнього учасника, всі вони мають бути письмово повідомлені про прийняте рішення (ч.4 ст.60 Закону України „Про господарські товариства). Закон не визначає якою більшістю приймаються рішення методом опитування і від якого базису (голоси всіх учасників, голоси учасників, що надали відповіді) така більшість вираховується.

НАКАЗОВА

Якщо в ТОВ/ТДВ – один учасник, загальні збори не скликаються і не проводяться, учасник здійснює повноваження зборів одноосібно, письмово оформлюючи не протокол зборів, а рішення учасника. Практика пішла саме таким шляхом, утім, будь-які норми законодавства з цього приводу відсутні.

ВИКЛЮЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІВ ТОВ/ТДВ

- 1) Визначення основних напрямів діяльності товариства, затвердження його планів і звітів про їх виконання;
- 2) Внесення змін до статуту товариства, зміна розміру його статутного капіталу;
- 3) Створення та відкликання виконавчого органу товариства;
- 4) Визначення форм контролю за діяльністю виконавчого органу, створення та визначення повноважень контрольних органів;
- 5) Затвердження річних звітів та бухгалтерських балансів, розподіл прибутку та збитків товариства;
- 6) Вирішення питання про придбання товариством частки учасника;
- 7) Виключення учасника із товариства;
- 8) Прийняття рішення про ліквідацію товариства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу.
- 9) Створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень;
- 10) Прийняття рішення про обрання уповноваженої особи учасників для представлення інтересів учасників у випадках, передбачених законом (у провадженні про банкрутство ТОВ/ТДВ).

Ч. 4 ст.145 ЦК України, ст.ст.41,59 Закону України „Про господарські товариства”

До виключної компетенції загальних зборів статуту товариства і законом може бути віднесено вирішення й інших питань.

**Хронологія скликання загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ:
чергові та позачергові збори, які голова товариства скликає за власною ініціативою**

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про ГТ»
30 (не пізніше)	Повідомлення учасників про проведення загальних зборів (час і місце) та їх порядок денний, здійснюється засобом, передбаченим у статуті	Ч.5 ст.61
25 (не пізніше)	Внесення пропозицій до порядку денного учасниками, частка яких у статутному капіталі перевищує 20%	Ч.5 ст.61
7 (не пізніше)	Надання учасникам можливості ознайомитися з документами, внесеними до порядку денного	Ч.5 ст.61

**Хронологія скликання загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ:
позачергові збори, які голова товариства скликає за ініціативою виконавчого органу,
або учасників, що володіють більш ніж 20% голосів, або такі учасники скликають самостійно
у разі, якщо голова товариства не задовольняє їх вимогу**

Дні до зборів	Дії	Норма ЗУ «Про ГТ»
55 (не пізніше)	Отримання головою товариства вимоги виконавчого органу або учасників, що володіють разом більш ніж 20% голосів про скликання позачергових загальних зборів учасників	Ч.4 ст.61
30 (не пізніше)	Повідомлення учасників про проведення загальних зборів (час і місце) та їх порядок денний, здійснюється засобом, передбаченим у статуті. Здійснює голова товариства, або учасники, що володіють більше ніж 20% голосів у разі, якщо голова не задовольняє їх вимогу щодо скликання загальних зборів.	Ч.5 ст.61
25 (не пізніше)	Внесення пропозицій до порядку денного учасниками, частка яких у статутному капіталі перевищує 20%	Ч.5 ст.61
7 (не пізніше)	Надання учасникам можливості ознайомитися з документами, внесеними до порядку денного	Ч.5 ст.61

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ УЧАСНИКІВ ТОВ/ТДВ

**Кількість голосів, необхідна
для прийняття рішень загальними зборами
учасників ТОВ/ТДВ**

Голоси	Питання
50%+1 голос від загальної кількості голосів учасників	Визначення основних напрямів діяльності товариства і затвердження його планів та звітів про їх виконання, внесення змін до статуту товариства, виключення учасника з товариства
50%+1 голос від кількості голосів учасників, що зареєструвалися для участі у зборах	Всі інші питання.

Кількість голосів учасника є пропорційною розміру його частки у статутному капіталі і визначається статутом ТОВ/ТДВ.

Спосіб голосування визначається статутом ТОВ/ТДВ, законодавство не містить з цього приводу жодних норм. Голосування може здійснюватися із застосуванням бюлетенів, або без них (підняттям рук, вголос, іншим чином).

Оформлення рішення загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ відбувається у вигляді протоколу зборів, або рішення учасника у разі, якщо товариство складається з одного учасника. Закон не містить загальних вимог до оформлення рішення загальних зборів учасників. Як правило, протокол підписують всі учасники, що брали участь у зборах. Протокол скріплюється печаткою ТОВ/ТДВ.

Голова ТОВ (Голова загальних зборів ТОВ)

- Обирається загальними зборами учасників ТОВ;
- Скликає і веде загальні збори учасників ТОВ;
- Організує реєстрацію учасників зборів;
- Веде книгу протоколів ТОВ;
- Не обов'язково є учасником ТОВ;
- Не може бути водночас директором Товариства.

Секретар загальних зборів ТОВ

- Організує реєстрацію учасників зборів.

НАВЕДЕНЕ ВИЩЕ НАОЧНО ДЕМОНСТРУЄ ФРАГМЕНТАРНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТІВ ГОЛОВИ ТОВ/ГОЛОВИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІВ ТОВ І СЕКРЕТАРЯ ЗБОРІВ.

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН ТОВ/ТДВ

**Колегіальний
Дирекція**

**Одноосібний
Директор, Генеральний директор**

Здійснює управління поточною діяльністю ТОВ/ТДВ.

Вирішує всі питання поточної діяльності ТОВ, крім питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ.

Підзвітний загальним зборам, організовує виконання їх рішень.

Одноосібний виконавчий орган, голова колегіального виконавчого органу діє від імені ТОВ/ТДВ без довіреності, представляє його інтереси, видає накази та дає розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками ТОВ/ТДВ, обирається загальними зборами, може не бути учасником ТОВ/ТДВ, не може бути одночасно членом ревізійної комісії ТОВ/ТДВ, головою ТОВ/ТДВ, перебуває з ТОВ/ТДВ у трудових відносинах

Ст. 62 Закону України „Про господарські товариства”

ОРГАНИ ПОСТІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАВЧИМ ОРГАНОМ ТОВ/ТДВ

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ

Обирається загальними зборами у складі не менш ніж 3 члени з учасників ТОВ/ТДВ, що ускладнює, або робить неможливим формування у багатьох ТОВ/ТДВ;

Директор не може входити до складу комісії;

За дорученням зборів, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства проводить перевірку діяльності виконавчого органу ТОВ/ТДВ;

Складає висновок по річних звітах та балансах;

Вправі вимагати від посадових осіб ТОВ подання їй документів та особистих пояснень;

De facto у багатьох ТОВ/ТДВ не утворюється;

Діє згідно ст.63 ЗУ „Про ГТ”.

ІНШІ ОРГАНИ

Можуть утворюватися за рішенням загальних зборів замість, або поряд з ревізійною комісією;

Можуть бути колегіальними (наглядова рада, спостережний комітет), або одноосібними (ревізор, президент, спостерігач);

Можуть складатися як з учасників, так і з третіх осіб;

Можуть мати повноваження в цілому подібні до наглядової ради АТ;

Діють згідно диспозитивних положень ст.146 ЦК України.

АУДИТОРСЬКА ПЕРЕВІРКА У ТОВ/ТДВ

Для здійснення контролю за фінансовою діяльністю ТОВ/ТДВ згідно з рішенням його загальних зборів, а також в інших випадках, встановлених статутом і законом товариства, може призначатися аудиторська перевірка.

Порядок проведення аудиторських перевірок діяльності та звітності ТОВ/ТДВ встановлюється статутом товариства і законом.

На вимогу будь-кого з учасників товариства може бути проведено аудиторську перевірку річної фінансової звітності товариства із залученням професійного аудитора, не пов'язаного майновими інтересами з товариством чи з його учасниками.

Витрати, пов'язані з проведенням такої перевірки, покладаються на учасника, на вимогу якого проводиться аудиторська перевірка, якщо інше не встановлено статутом товариства.

Ст.146 ЦК України

ВИХІД УЧАСНИКА З ТОВ/ТДВ

ПОНЯТТЯ: Вихід учасника з ТОВ/ТДВ – це добровільне припинення участі учасника у товаристві через вчинення ним одностороннього правочину, внаслідок якого корпоративні права учасника припиняються без переходу до іншої особи.

ПІДСТАВА: Воля учасника, що бажає вийти з ТОВ/ТДВ, втілена у його заяві про вихід.

ПРОЦЕДУРА: Учасник, що бажає вийти з ТОВ/ТДВ надає (надсилає) заяву про вихід не пізніше ніж за 3 місяці, якщо інший строк не встановлений статутом. Вихід учасника не вимагає згоди учасників, що залишаються.

ОФОРМЛЕННЯ: Вихід оформлюється заявою учасника, що виходить і протоколом загальних зборів, яким учасники, що залишаються затверджують нову редакцію статуту, що підлягає держреєстрації і вирішують питання виплати учаснику, що виходить частини вартості майна товариства.

НАСЛІДКИ: 1. Припинення корпоративних прав і участі у товаристві (проблемне питання – момент припинення прав); 2. Отримання учасником, що вийшов вартості частини майна товариства пропорційно розміру його частки та інші майнові наслідки (див.нижче).

Ст.148 ЦК України

ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА З ТОВ/ТДВ

ПОНЯТТЯ: Виключення учасника з ТОВ/ТДВ – це недобровільне припинення участі учасника у товаристві внаслідок прийняття іншими учасниками рішення, яким корпоративні права учасника припиняються без переходу до іншої особи.

ПІДСТАВА: Воля інших учасників у разі, якщо учасник перешкоджає своїми діями досягненню цілей товариства, або систематично не виконує чи неналежно виконує обов'язки.

ПРОЦЕДУРА: Загальні збори учасників ТОВ/ТДВ приймають рішення про виключення учасника. За рішення повинні проголосувати учасники, які володіють більше ніж 50% від загальної кількості голосів учасників ТОВ/ТДВ. Учасник, якого виключають не беру участі у голосуванні.

ОФОРМЛЕННЯ: Виключення оформлюється протоколом загальних зборів, яким учасники, що залишаються, затверджують також нову редакцію статуту, що підлягає держреєстрації і вирішують питання виплати виключеному учаснику частини вартості майна товариства.

НАСЛІДКИ: 1. Припинення корпоративних прав і участі у товаристві (проблемне питання – момент припинення прав); 2. Отримання учасником, якого виключили вартості частини майна товариства пропорційно розміру його частки та інші майнові наслідки (див.нижче).

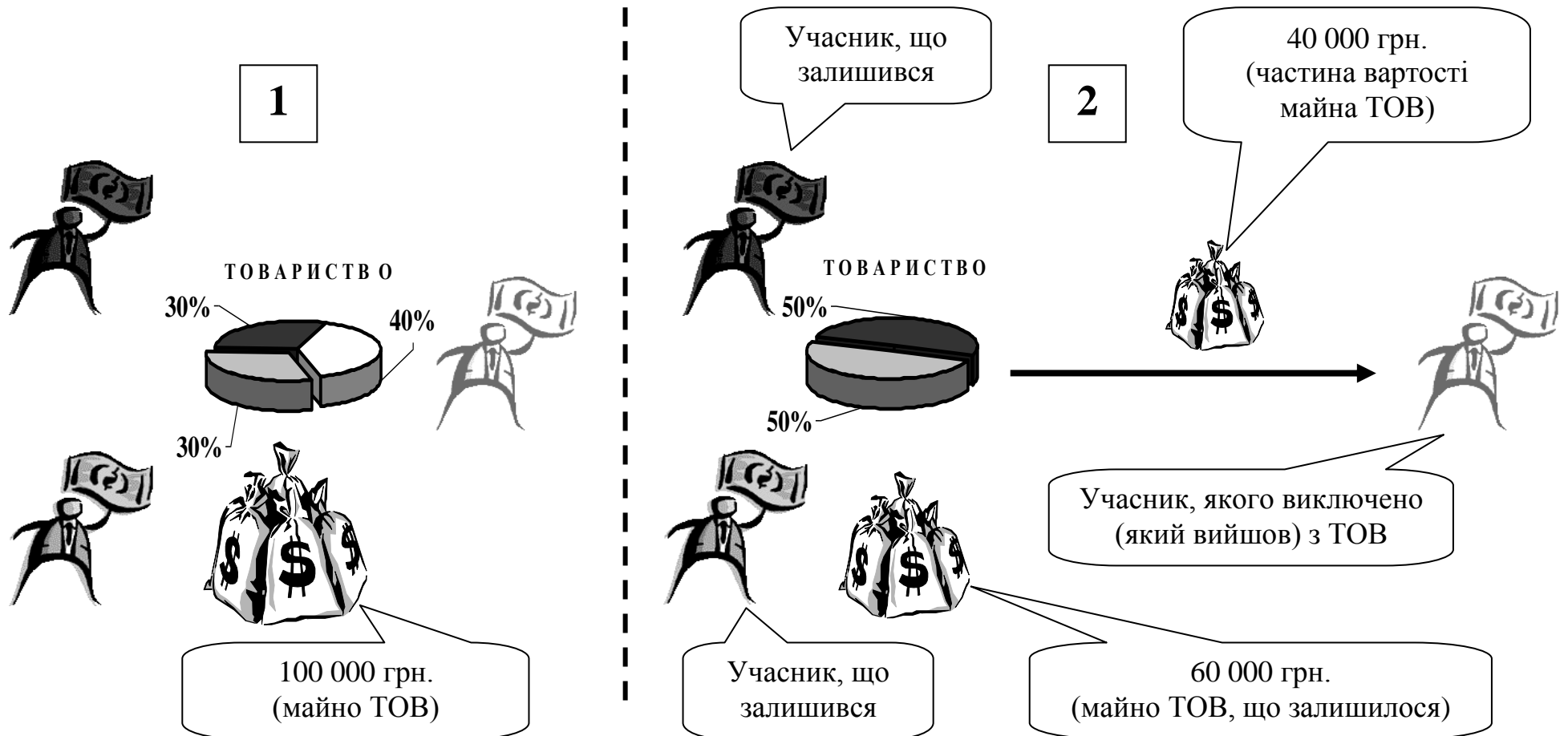
Ст.64 Закону України «Про господарські товариства»

МАЙНОВІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ (ВИКЛЮЧЕННЯ) УЧАСНИКА З ТОВ/ТДВ

- Учаснику виплачується вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному капіталі.
- За домовленістю між учасником та товариством виплата вартості частини майна товариства може бути замінена переданням майна в натурі, у тому числі – на вимогу учасника та за згодою товариства вклад може бути повернуто повністю або частково в натуральній формі.
- Учаснику виплачується належна йому частка прибутку, одержаного товариством в даному році до моменту виходу (виключення).
- Майно, передане учасником товариству тільки в користування, повертається в натуральній формі без винагороди, у тому числі – якщо вклад до статутного фонду був здійснений шляхом передання права користування майном, відповідне майно повертається учасникові без виплати винагороди.

Ст.54 Закону України «Про господарські товариства»,
ст.148 ЦК України

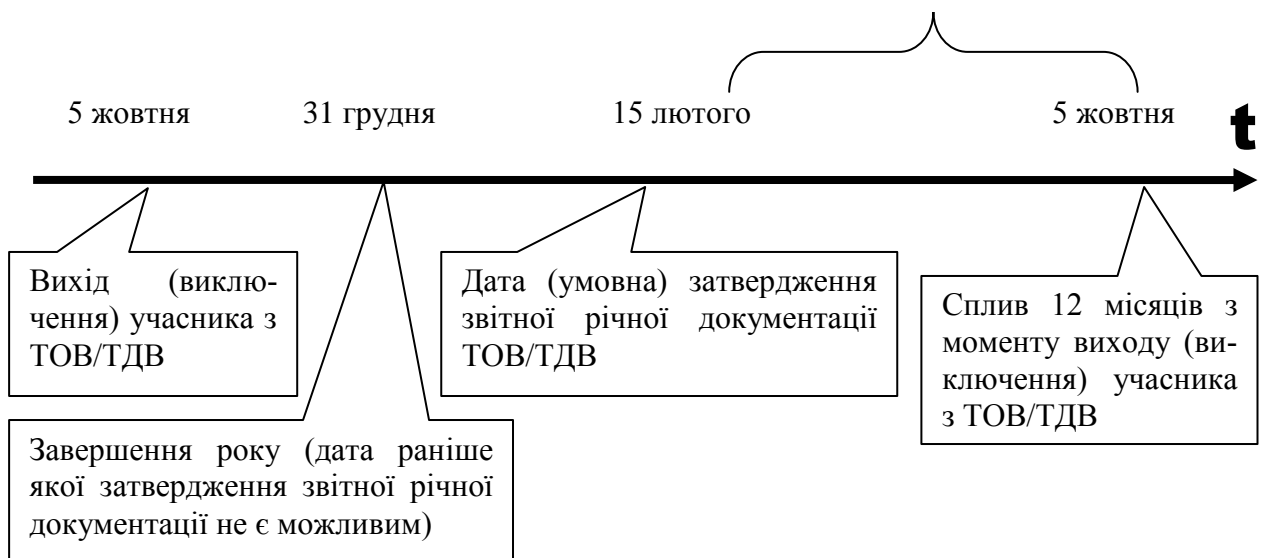
ОТРИМАННЯ УЧАСНИКОМ, ЯКИЙ ВИЙШОВ (ЯКОГО ВИКЛЮЧЕНО) З ТОВ/ТДВ ВАРТОСТІ ЧАСТИНИ МАЙНА ТОВ/ТДВ (ПРИНЦИП)

ОТРИМАННЯ УЧАСНИКОМ, ЯКИЙ ВИЙШОВ (ЯКОГО ВИКЛЮЧЕНО) З ТОВ/ТДВ ВАРТОСТІ ЧАСТИНИ МАЙНА ТОВ/ТДВ (ПРОЦЕДУРА)

Виплата провадиться після затвердження звіту за рік, в якому він вийшов з товариства, і в строк до 12 місяців з дня виходу (ст.54 Закону України «Про господарські товариства»).

Строк протягом якого ТОВ/ТДВ повинно сплатити учаснику, який вийшов (якого було виключено) вартість частини майна ТОВ/ТДВ пропорційну розміру його частки. Це зобов'язання ТОВ/ТДВ є порушеним лише із спливом строку.

Абз.4 ч.2 ст.148 ЦК України дозволяє визначити інший порядок виплати у статуті ТОВ/ТДВ. Як правило статуту встановлюють значно коротші строки виплати. На практиці досить часто виплата здійснюється в момент виходу учасника і підписання всіх пов'язаних із цим документів.

ОТРИМАННЯ УЧАСНИКОМ, ЯКИЙ ВИЙШОВ (ЯКОГО ВИКЛЮЧЕНО) З ТОВ/ТДВ ВАРТОСТІ ЧАСТИНИ МАЙНА ТОВ/ТДВ (ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ)

Порядок і спосіб визначення вартості частини майна, що пропорційна частці учасника у статутному фонді ... встановлюються **статутом і законом** (абз.4 ч.2 ст.148 ЦК України).

Закон не містить з цього питання жодних норм

Статути ТОВ/ТДВ можуть визначати вартість майна ТОВ/ТДВ для розрахунку суми, яку отримує учасник, що вийшов (був виключений) як:

Власний капітал ТОВ/ТДВ (чисті активи), тобто – активи товариства (ресурси, контрольовані товариством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому) за вирахуванням його зобов'язань (міститься у балансі ТОВ/ТДВ);

Вартість, яку визначає незалежний оцінювач (міститься у висновку звіту про оцінку).

Як правило вартість визначається на момент виходу (виключення) учасника, утім, статут може передбачати, що вартість визначається на момент повідомлення учасником товариства про вихід, або інший момент.

ВІДСТУПЛЕННЯ УЧАСНИКОМ ТОВ/ТДВ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ

ПОНЯТТЯ: Відступлення учасником частки (частини частки) у статутному капіталі ТОВ/ТДВ – це добровільне припинення участі учасника у товаристві через вчинення ним двостороннього правочину, внаслідок якого корпоративні права учасника припиняються з переходом до іншої особи.

ПІДСТАВА: Домовленість учасника з іншою особою, втілена у двосторонньому правочині – оплатному, або безоплатному щодо відчуження частки (її частини).

ПРОЦЕДУРА: Учасник укладає оплатний (купівля-продаж), або безоплатний (дарування) правочин з іншою особою. У діяких випадках (див.нижче) інші учасники мають переважне право придбати частку (її частину), що відчужується.

ОФОРМЛЕННЯ: Відступлення частки оформлюється як письмовий договір, або заява; учасники, що залишаються разом з новим учасником, що придбав частку на загальних зборах приймають рішення і затверджують нову редакцію статуту, що підлягає держреєстрації.

НАСЛІДКИ: 1. Припинення корпоративних прав і участі у товаристві; 2. Виникнення корпоративних прав у нового учасника (проблемне питання – момент переходу прав); 3. Отримання учасником, який відступив частку обумовленої договором ціни (якщо правочин щодо відступлення частки є оплатним), яку сплачує новий учасник (покупець).

Ч.ч.1-4 ст.147 ЦК України;
Ст.53 Закону України «Про господарські товариства»

**Переважне право на придбання
частки у ТОВ при її відчуженні
(ст.147 ЦК, ст.53 „Про ГТ”)**

Суб'єктами переважного права є учасники товариства.

Переважне право розповсюджується на випадки продажу частки третім особам, але не іншим учасникам (при цьому статут може забороняти продаж частки третім особам). Закон не встановлює, що переважне право розповсюджується на інші засоби відчуження частки (дарування, внесення до статутного капіталу іншого господарського товариства у якості внеску та ін.).

Учасник, що планує продати частку повідомляє інших учасників про свій намір за місяць (або в інший строк встановлений статутом чи домовленістю учасників). Відмова учасника від переважного права оформлюється нотаріальною заявою.

Переважне право здійснюється за ціною та на умовах, запропонованих учасником, що продає частку третій особі пропорційно розмірам часток учасників, які виявили бажання придбати частку, що відчужується, якщо інше не встановлено статутом товариства чи домовленістю учасників.

ДОГОВОРИ

з відступлення часток у статутних капіталах ТОВ/ТДВ

Як правило, договори купівлі продажу (при оплатному відступленні) та дарування (при безоплатному відступленні).

Повинні бути укладені у письмовій формі.

Укладення договорів не вимагає залучення посередників.

Перехід прав за договорами оформлюється внесенням змін до статуту ТОВ/ТДВ і реєструється у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб підприємців.

ПРИДБАННЯ

частки самим товариством

ТОВ/ТДВ може придбати частку у своєму власному капіталі і стати власним учасником без обмежень розміру такої частки.

ТОВ/ТДВ зобов'язане протягом одного року продати таку частку, або зменшити свій статутний капітал. У цей час розподіл прибутку, визначення кворуму і голосування на зборах учасників здійснюється без урахування частки, якою володіє саме товариство.

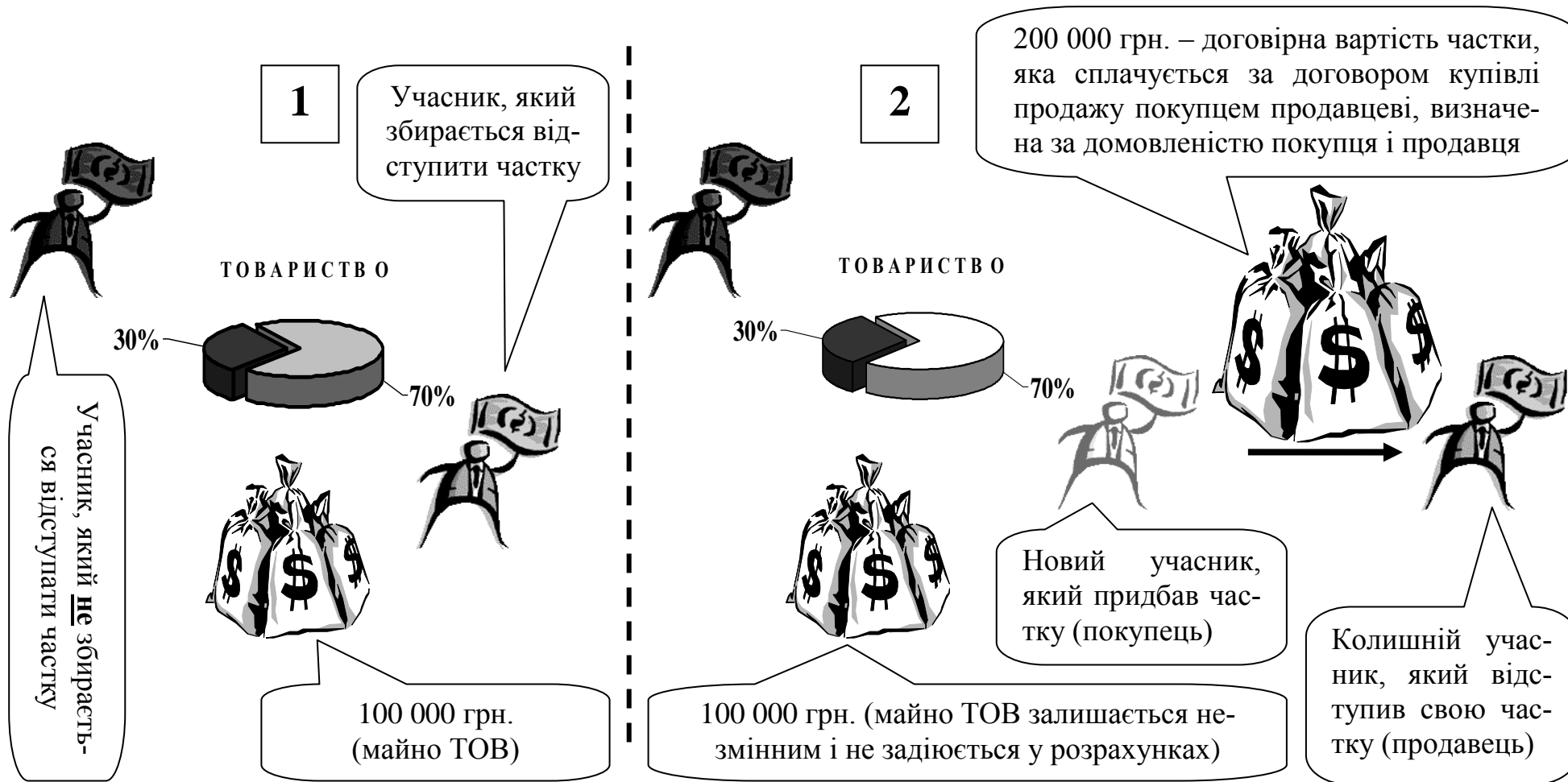
ВІДСТУПЛЕННЯ ЧАСТИНИ ЧАСТКИ

Учасник може відступити іншому учаснику як цілу частку так і її частину

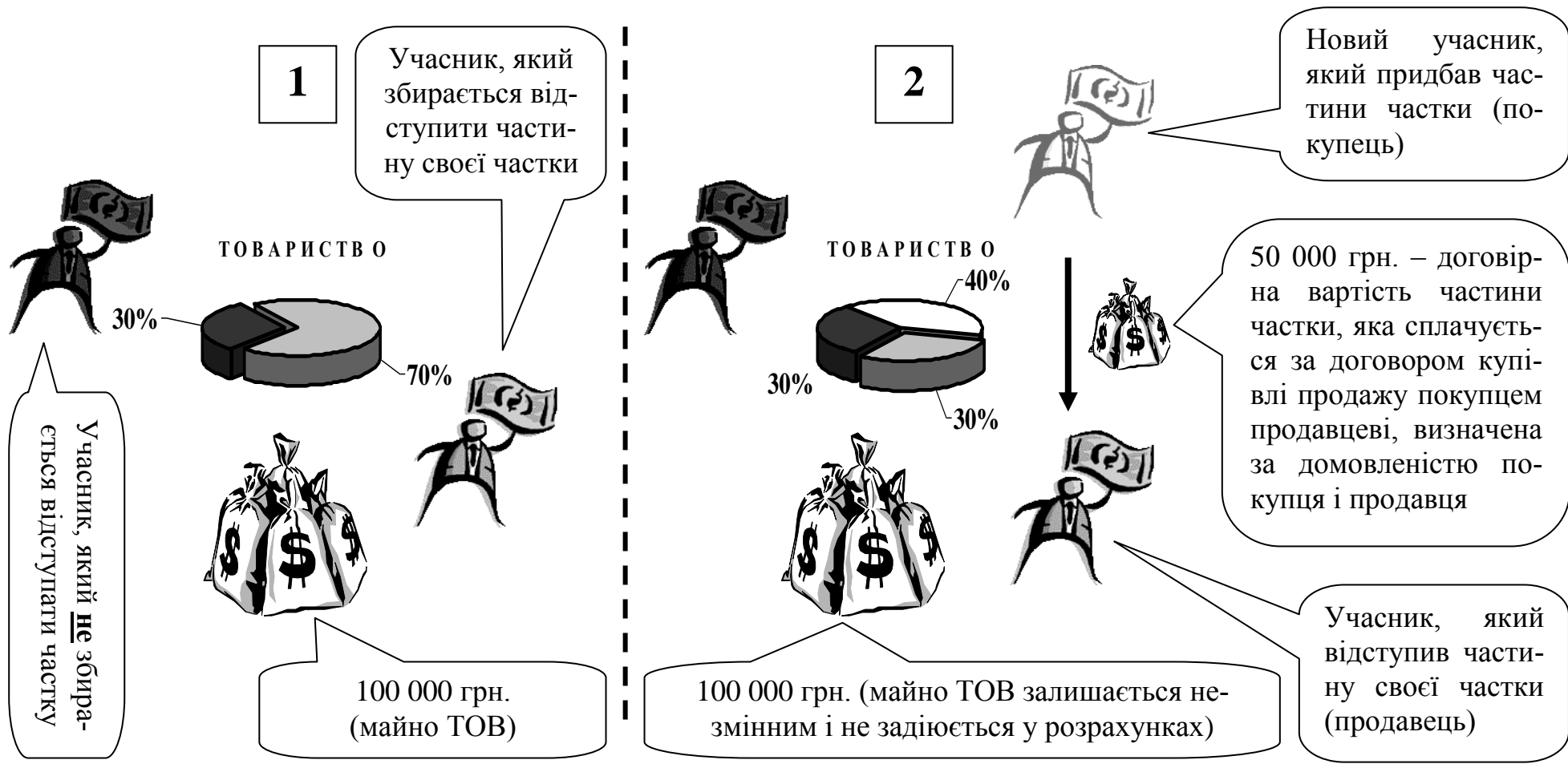
Частка, не сплачена повністю учасником може бути відступлена ним лише у межах сплаченої частини. Несплачена частина частки не може бути відступлена.

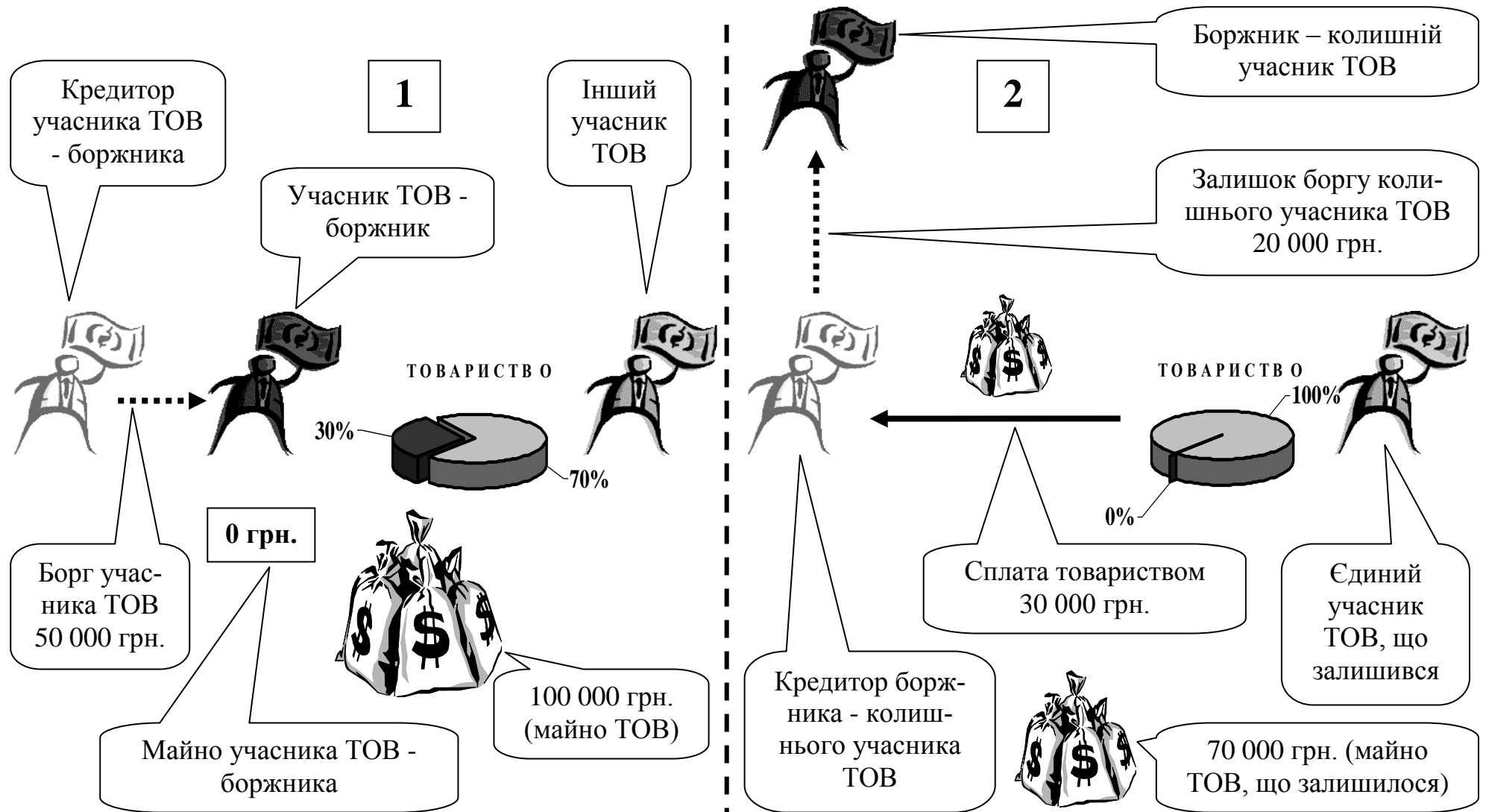
РОЗРАХУНКИ ПРИ ВІДПЛАТНОМУ ВІДЧУЖЕННІ ЦІЛОЇ ЧАСТКИ УЧАСНИКА ТОВ/ТДВ (ПРИНЦИП)

РОЗРАХУНКИ ПРИ ВІДПЛАТНОМУ ВІДЧУЖЕННІ ЧАСТИНИ ЧАСТКИ УЧАСНИКА ТОВ/ТДВ (ПРИНЦИП)

ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА МАЙНО ТОВ ЗА БОРГАМИ УЧАСНИКА

ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА МАЙНО ТОВ ЗА БОРГАМИ УЧАСНИКА (пояснення схеми)

Звернення стягнення на частину майна ТОВ, пропорційну частці учасника товариства у статутному капіталі, за його особистими боргами допускається лише в разі недостатності у нього іншого майна для задоволення вимог кредиторів.

Кредитори такого учасника мають право вимагати від ТОВ виплати вартості частини майна ТОВ, пропорційної частці боржника у статутному капіталі ТОВ, або виділу відповідної частини майна для звернення на нього стягнення.

Частина майна, що підлягає виділу, або обсяг коштів, що становлять її вартість, встановлюється згідно з балансом, який складається на дату пред'явлення вимог кредиторами.

Звернення стягнення на всю частину майна пропорційну розміру всієї частки учасника в статутному капіталі ТОВ припиняє його участь у товаристві. Відповідно, коло учасників ТОВ звужується, їх частки перераховуються.

Якщо стягнення було звернено на частину майна ТОВ, яка є меншою ніж частка учасника, розмір його частки відповідно зменшується, частки інших учасників також перераховуються, але коло учасників ТОВ не звужується.

За результатами звернення стягнення кредитора учасника на частину майна ТОВ, кредитор не стає учасником ТОВ, а лише отримує гроші (майно) за рахунок ТОВ.

Ст.57 ЗУ «Про господарські товариства».

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ і ПП

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Спільні риси	
Є юридичними особами, суб'єктами підприємницької діяльності	
Учасники (власники) не відповідають за його зобов'язаннями і несуть ризик збитків, пов'язаних з його діяльністю у межах вартості своїх вкладів	
Установчим документом є статут	
Акції не випускаються, відомості про учасників (власників) містить статут	
Може бути один або декілька учасників (власників)	
Закон не визначає мінімальний статутний капітал	
Статутний капітал повністю формується після державної реєстрації	
Відмінності	
Законодавство не визначає систему органів управління, порядок їх дії і взаємодії, компетенцію	Законодавство детально регулює систему органів управління, порядок їх дії і взаємодії, компетенцію
Хоча у ПП може бути декілька власників, закон не оперує поняттям «частка у статутному капіталі» щодо ПП	ТОВ визначається як господарське товариство, статутний капітал якого поділений на частки між учасниками
Законодавство не визначає порядок виходу, виключення власника (якщо їх – декілька), відчуження його корпоративних прав, звернення на них стягнення	Законодавство детально регулює порядок виходу, виключення учасника (якщо їх – декілька), відчуження його частки, звернення на неї стягнення
Належне і детальне правове регулювання відсутнє: єдиною присвяченою ПП нормою права є ст.113 ГК України, застосування загальних положень ГК України і ЦК України про підприємства і юридичні особи також не забезпечує задовільного правового регулювання.	Законодавство забезпечує належне і детальне правове регулювання корпоративних відносин у ТОВ (ст.ст.140-150 ЦК України; ст.ст.50-64 ЗУ «Про ГТ»; загальні положення цих актів і ГК України про юридичні особи, господарські товариства і підприємства)
Організаційно-правова форма пов'язана з юридичними ризиками	Стабільна організаційно-правова форма

**ПОВНІ
і КОМАНДИТНІ
ТОВАРИСТВА**

ПОВНЕ ТОВАРИСТВО

Товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (ст.66 Закону України «Про господарські товариства»).

Установчий документ повного товариства – засновницький договір, який підписують всі учасники.

КОМАНДИТНЕ ТОВАРИСТВО

Товариство, в якому разом з одним або більше учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, є один або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників), та які не беруть участі в діяльності товариства (ст.75 Закону України «Про господарські товариства»).

Установчий документ командитного товариства підписують лише повні учасники. Це меморандум (якщо у товаристві один повний учасник), або засновницький договір (якщо повних учасників декілька).

ОСОБЛИВІ РИСИ ПОВНИХ І КОМАНДИТНИХ ТОВАРИСТВ

- Учасниками повних товариств, повними учасниками командитних товариств є виключно суб'єкти підприємницької діяльності.
- Повне товариство може бути створене не менш ніж 2 особами.
- Командитне товариство може бути створене не менш ніж 2 особами – як мінімум 1 повним учасником і 1 вкладником.
- Найменування повного товариства має містити імена (найменування) всіх його учасників, або ім'я (найменування) одного чи кількох учасників з доданням слів "і компанія", а також слова "повне товариство".
- Найменування командитного товариства має містити імена (найменування) всіх повних учасників, або ім'я (найменування) хоча б одного повного учасника з доданням слів "і компанія", а також слова "командитне товариство".
- Учасник повного товариства (повний учасник командитного товариства) не має права без згоди інших учасників вчиняти від свого імені та у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб правочини, що є однорідними з тими, які становлять предмет діяльності товариства.
- Учасники повного товариства і повні учасники командитного товариства несуть повну відповідальність за боргами товариства.

Відповідальність учасників повного товариства (повних учасників командитного товариства) за його зобов'язаннями

У разі недостатності у повного товариства майна для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі учасники повного товариства солідарно відповідають за зобов'язаннями товариства усім своїм майном, на яке може бути звернене стягнення.

Учасник повного товариства відповідає за боргами товариства незалежно від того, виникли ці борги до чи після його вступу в товариство.

Учасник повного товариства, який *вибув* із товариства, або відступив свою частку, відповідає за зобов'язаннями товариства, що виникли до моменту його вибуття, рівною мірою з учасниками, що залишилися, протягом трьох років з дня затвердження звіту про діяльність товариства за рік, у якому він вибув із товариства.

Учасник повного товариства, який сплатив повністю борги товариства, має право звернутися з регресною вимогою у відповідній частині до інших учасників, які несуть перед ним відповідальність пропорційно своїм часткам у складеному капіталі товариства.

Ст.124 ЦК України

**СИСТЕМА ОРГАНІВ
ПОВНОГО (КОМАНДИТНОГО) ТОВАРИСТВА**

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ (ПОВНИХ УЧАСНИКІВ)

Вищий орган, що приймає найбільш важливі рішення

**УЧАСНИКИ (ПОВНІ УЧАСНИКИ),
УПОВНОВАЖЕНІ ДІЯТИ ВІД ІМЕНІ ТОВАРИСТВА**
(ведуть справи товариства)

**Управління повним (командитним) товариством
(ст.121 ЦК України)**

**За спільною згодою
учасників**

Якщо інше не передбачене засновницьким договором, учасники (у командитному товаристві – повні учасники) здійснюють управління за спільною згодою, тобто – всі рішення приймаються учасниками (повними учасниками) одноголосно.

**Більшістю
голосів**

Засновницький договір може передбачати питання, з яких рішення приймається більшістю голосів учасників (повних учасників, при цьому

Кожний учасник (повний учасник) має 1 голос, незалежно від розміру його вкладу, і, відповідно – частки у складеному капіталі, але

Засновницький договір може встановлювати інший порядок визначення кількості голосів, наприклад – кількість голосів може, як у ТОВ/ТДВ прив'язуватися до розміру вкладу.

ФОРМИ ВЕДЕННЯ СПРАВ ПТ/КТ

Ст.122 ЦК України

РІВНОПРАВНЕ ВЕДЕННЯ СПРАВ

Кожний учасник (повний учасник) ПТ(КТ) має право діяти від імені товариства, якщо засновницьким договором не визначено, що всі учасники ведуть справи спільно або що ведення справ доручено окремим учасникам.

СПІЛЬНЕ ВЕДЕННЯ СПРАВ

Засновницький договір може визначати, що всі учасники ведуть справи спільно. У такому випадку для вчинення кожного правочину є необхідною згода всіх учасників товариства.

ВЕДЕННЯ СПРАВ ЗА ДОРУЧЕННЯМ

Засновницький договір може визначати, що ведення справ доручено окремим учасникам. У такому випадку інші учасники можуть вчиняти правочини від імені товариства за наявності у них довіреності, виданої учасниками, яким доручено ведення справ товариства.

У відносинах з третіми особами товариство не може посилається на положення засновницького договору, які обмежують повноваження учасників товариства щодо права діяти від імені товариства, крім випадків, коли буде доведено, що третя особа у момент вчинення правочину знала чи могла знати про відсутність в учасника товариства права діяти від імені товариства.

Учасник повного товариства, що діяв у спільних інтересах, але не мав на це повноважень, має право у разі, якщо його дії не були схвалені іншими учасниками, вимагати від товариства відшкодування здійснених ним витрат, якщо доведе, що у зв'язку з його діями товариство зберегло чи набуло майно, яке за вартістю перевищує ці витрати.

Закон не визначає
щодо повних і командитних товариств

Повноваження загальних зборів учасників;

Порядок скликання загальних зборів учасників;

Кворум загальних зборів учасників (особливо важливим це питання є у разі, якщо згідно засновницького договору рішення приймаються зборами не одноголосно);

Порядок реєстрації учасників на загальних зборах учасників;

Порядок проведення загальних зборів учасників;

Порядок прийняття рішень загальними зборами учасників, у тому числі – якою більшістю і з яких питань такі рішення повинні прийматися (особливо важливим це питання є у разі, якщо згідно засновницького договору рішення приймаються зборами не одноголосно);

Порядок оформлення рішень загальних зборів учасників.

ЗМІНИ У СКЛАДІ УЧАСНИКІВ ПТ/КТ

Ст.125 ЦК України

ВИХІД УЧАСНИКА

Добровільне припинення участі учасника у товаристві через вчинення ним одностороннього правочину, внаслідок якого корпоративні права учасника припиняються без переходу до іншої особи (ст.126 ЦК України).

ВІДСТУПЛЕННЯ ЧАСТКИ

Добровільне припинення участі учасника у товаристві через вчинення ним двостороннього правочину, внаслідок якого корпоративні права учасника припиняються з переходом до іншої особи (ст.127 ЦК України).

ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА

Недобровільне припинення участі учасника у товаристві внаслідок прийняття іншими учасниками рішення, яким корпоративні права учасника припиняються без переходу до іншої особи (ст.128 ЦК України).

ВИБУТТЯ УЧАСНИКА

Інші підстави припинення участі учасника у товаристві, не пов'язані з його волевиявленням (ст.129 ЦК України).

Вибуття з повного товариства (ст. 129 ЦК України)

Законодавець визначив, що повне (командитне) товариство може прийняти рішення про визнання учасника повного товариства таким, що вибув із його складу, у разі:

- 1) смерті учасника або оголошення його померлим - за відсутності спадкоємців;
- 2) ліквідації юридичної особи - учасника товариства, в тому числі у зв'язку з визнанням її банкрутом;
- 3) визнання учасника недієздатним, обмеження його цивільної дієздатності або визнання безвісно відсутнім;
- 4) призначення за рішенням суду примусової реорганізації юридичної особи - учасника товариства, зокрема у зв'язку з її неплатоспроможністю;
- 5) звернення стягнення на частину майна повного товариства, що відповідає частці учасника у складеному капіталі товариства.

Можна бачити, що обставини, визначені законом як підстави вибуття учасника, за своєю природою не вимагають їх підтвердження рішеннями і пов'язані з припиненням або звуженням правосуб'єктності учасника.

Утім, законодавець у ст. ст. 124, 127 ЦК України прив'язують відповідальність учасника за зобов'язаннями товариства після припинення участі у товаристві саме з вибуттям учасника і відступленням ним частки, але не з виходом, або виключенням учасника.

Статус вкладника командитного товариства (ст.137 ЦК України)

Вкладник командитного товариства має право:

- 1) Одержувати частину прибутку товариства відповідно до його частки у складеному капіталі товариства в порядку, встановленому засновницьким договором (меморандумом);
- 2) Діяти від імені товариства у разі видачі йому довіреності та відповідно до неї;
- 3) Переважно перед третіми особами набувати відчужувану частку (її частину) в складеному капіталі товариства (якщо бажання викупити частку (її частину) виявили декілька вкладників, зазначена частка розподіляється між ними відповідно до їхніх часток у складеному капіталі товариства);
- 4) Вимагати першочергового повернення вкладу у разі ліквідації товариства;
- 5) Ознайомлюватися з річними звітами та балансами товариства;
- 6) Після закінчення фінансового року вийти з товариства та одержати свій вклад у порядку, встановленому засновницьким договором (меморандумом);
- 7) Передати свою частку (її частину) у складеному капіталі іншому вкладнику або третій особі, повідомивши про це товариство.

Вкладник командитного товариства зобов'язаний:

Зробити вклад до складеного капіталу (сукупний розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50% капіталу товариства).

Вкладник командитного товариства:

Не приймає участі в управлінні командитним товариством і не має права вести справи товариства, якщо йому не видано довіреність товариства.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПОВНЕ ТОВАРИСТВО	ПРОСТЕ ТОВАРИСТВО
Відмінності	
Є юридичною особою, господарським товариством, суб'єктом підприємницької діяльності	Є договором про спільну діяльність з об'єднанням вкладів, відповідно – не є юридичною особою
Регулюється ст. ст. 119-132 ЦК України, ст. ст. 66-74 ЗУ «Про господарські товариства»	Регулюється ст. ст. 1132-1143 ЦК України
Професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки не можуть бути вкладом	Вкладом, серед іншого, можуть бути професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки
Вклади учасників втрачають статус приватної власності окремих учасників і стають власністю створеною ними юридичної особи – повного товариства	Вклади учасників втрачають статус приватної власності окремих учасників і стають їх спільною частковою власністю
Рішення учасників про припинення має наслідком ліквідаційну процедуру юридичної особи	Рішення учасників про припинення має наслідком розірвання договору
Спільні риси	
Майно, яке є вкладами учасників відділяється від іншого майна учасників і обліковується окремо, так само, як і результати діяльності	
Порядок ведення справ є майже ідентичним (ст. ст. 122, 1135 ЦК України)	
Вихід з безстрокового товариства можливий за умови повідомлення не пізніше ніж за 3 місяці	

КОРПОРАТИВНІ СПОРИ, РЕЙДЕРСТВО

КОРПОРАТИВНІ СПОРИ

тобто спори, що виникають з корпоративних відносин, ускладнених конфліктом, а також – спори, що виникають з відносин, які є суміжними з корпоративними відносинами можуть виявитися підвідомчими таким судам, як

Господарські суди

(власне, корпоративні спори, що виникають **із внутрішніх** корпоративних відносин, частина спорів, що виникають **із зовнішніх** корпоративних відносин, які мають приватно-правовий характер)

Адміністративні суди

(спори, що виникають із **зовнішніх** корпоративних відносин та відносин, **пов'язаних** із корпоративними у разі, якщо такі відносини мають **публічно-правовий** характер)

Загальні суди

(частина спорів, що виникають із **зовнішніх** корпоративних відносин приватно-правового характеру, не віднесена до підвідомчості господарських судів та спори з відносин, **пов'язаних** із корпоративними у разі, якщо такі відносини мають **приватно-правовий** характер)

ГОСПОДАРСЬКИМ СУДАМ ПІДВІДОМЧІ КОРПОРАТИВНІ СПОРИ:

1. З внутрішніх корпоративних відносин щодо створення, діяльності, управління та припинення господарського товариства

- Між учасниками (засновниками, акціонерами);
- Між товариством і учасниками (засновниками, акціонерами);
- Між товариством і колишніми учасниками (засновниками, акціонерами);

2. Всі корпоративні спори, що виникають із зовнішніх корпоративних відносин щодо обліку прав на акції АТ;

3. Інші спори із зовнішніх корпоративних відносин та відносин, суміжних із корпоративними, які мають приватно-правовий характеру у випадку, якщо і позивач і відповідач у справі є юридичними особами, або фізичними особами – підприємцями. Підсудні господарським судам за загальними правилами щодо підсудності господарських спорів.

Не можуть бути передані на розгляд третейських судів

1. Розглядаються господарськими судами незалежно від наявності у складі сторін фізичних осіб, які не є підприємцями.
2. Підсудні виключно господарським судам за місцезнахо-дженням відповідного господарського товариства

Ст.1, п.4, п.5 ч.1 ст.15, ч.ч.6-7 ст.16 ГПК України

ГОСПОДАРСЬКИМ СУДАМ НЕПІДВІДОМЧІ:

Спори між учасниками (засновниками, акціонерами) та господарськими товариствами про визнання недійсними рішень органів товариства про обрання, звільнення, відкликання посадових осіб товариства за позовами учасників (засновників, акціонерів), які є водночас такими посадовими особами, якщо вимоги обґрунтовуються, у тому числі, нормами не лише корпоративного, але також трудового законодавства та/або поєднуються з вимогами скасувати наказ про призначення (звільнення, відкликання) посадових осіб товариства.

Спори, пов'язані із розподілом акцій та часток у складі майна подружжя,

Спори, пов'язані із вступом до господарських товариств спадкоємців учасників (акціонерів, засновників);

Спори між акціонерами та зберігачами, пов'язані з укладенням, зміною, розірванням, виконанням або визнанням недійсними договорів про відкриття рахунку у цінних паперах;

Спори, пов'язані із вступом до господарських товариств правонаступників учасників (акціонерів, засновників);

Спори, пов'язані із вступом до господарських товариств осіб, яким було відчужено частку у статутному капіталі господарських товариств;

Спори про визнання права власності на акції, укладення, розірвання, зміну, виконання а також визнання недійсними договорів купівлі-продажу акцій та спори щодо інших правочинів з акціями, крім спорів, пов'язаних з порушенням переважного права на придбання акцій;

Спори щодо законності актів, дій та бездіяльності органів влади (наприклад НКЦПФР) розглядають адміністративні суди за нормами КАС

Завжди розглядаються загальними
судами згідно ЦПК

Розглядаються загальними судами згідно ЦПК,
якщо у складі сторін є фізична особа не СПД

НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ПОЗОВНІ ВИМОГИ У КОРПОРАТИВНИХ СПОРАХ

- Про визнання недійсними рішень органів управління господарських товариств, як правило – загальних зборів (для вимог про визнання недійсними рішень загальних зборів АТ ст.50 ЗУ «Про АТ» встановлює скорочений, тримісячний строк позовної давності);
- Про визнання недійсними установчих документів господарських товариств і змін до них;
- Про визнання недійсними договорів щодо відчуження акцій, часток;
- Про визнання недійсними правочинів, укладених товариством (такі позови учасників/акціонерів до товариства не підлягають задоволенню оскільки вважається, що в акціонера/учасника у принципі відсутній законний інтерес у такій справі: див. Рішення КСУ N18-рп/2004 від 01.12.2004 року у справі N1-10/2004 про охоронюваний законом інтерес, п.2.2.1. Рекомендацій Президії ВГСУ від 28.12.2007 N04-5/14);
- Про стягнення з господарського товариства сум дивідендів;
- Про стягнення вартості частини майна товариства, пропорційної розміру частки учасника, який вийшов (якого було виключено) з товариства;
- Про спонукання товариства до проведення аудиторської перевірки та звітності товариства;
- Про переведення на акціонерів ПрАТ прав покупців акцій пропорційно кількості акцій, якими вони володіють

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВНИХ ВИМОГ У КОРПОРАТИВНИХ СПОРАХ

ЗАКОН ПРЯМО ЗАБОРОНЯЄ

забезпечувати позовні вимоги через заборону:

- проводити загальні збори акціонерів або учасників господарського товариства та приймати ними рішення;
 - надавати емітентом, реєстратором, зберігачем, депозитарієм реєстр власників іменних цінних паперів, інформацію про акціонерів або учасників господарського товариства для проведення загальних зборів товариства;
 - участі акціонерів або учасників у загальних зборах товариства, визначення правомочності загальних зборів акціонерів або учасників господарського товариства.
- Ч.4 ст.67 ГПК України

ВГСУ ВИЗНАЧАЄ ЯК НЕПРИЙНЯТНЕ

забезпечення позовних вимог через:

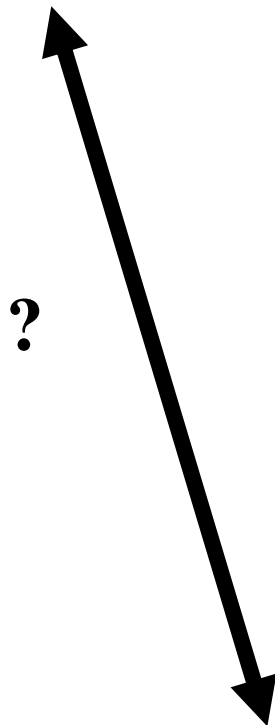
- винесення ухвал, які фактично містять рішення у справі, яку ще не вирішено, наприклад, про зобов'язання відповідача та інших осіб не чинити перешкод керівнику (іншим посадовим особам) у вчиненні будь-яких дій від імені товариства для забезпечення позову про визнання недійсними рішення про звільнення, відкликання тощо вказаних посадових осіб;
- блокування господарської діяльності товариства, зокрема – через накладення арешту на все майно товариства;
- зобов'язання акціонера з'явитись та зареєструватись для участі у загальних зборах;
- заборону акціонерам видавати довіреності на представництво їх інтересів на загальних зборах акціонерів.
- вилучення у реєстратора реєстру власників іменних цінних паперів та документів системи реєстру власників іменних цінних паперів для передачі їх іншому реєстратору.

Розділ 5 Рекомендацій Президії ВГСУ від 28.12.2007 N04-5/14

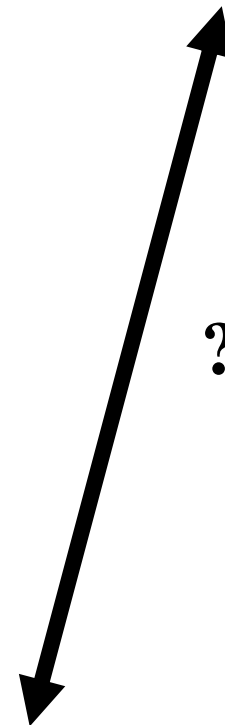
**КОРПОРАТИВНЕ
ЗАГАРБАННЯ**

**КОРПОРАТИВНЕ
ПОГЛИНАННЯ**

Зазначені тут поняття стосуються специфічних, як правило – конфліктних ситуацій, які виникають у корпоративних відносинах і пов'язані із зміною особи, що здійснює корпоративний контроль. Жодне з цих понять не має легального, передбаченого законодавством визначення, питання співвідношення цих понять є дискусійним. законодавцем не встановлене. У наступних схемах пропонується одне з можливих бачень співвідношення цих понять.

**КОРПОРАТИВНЕ
РЕЙДЕРСТВО**

ЗАГАРБАННЯ

дії, спрямовані на протиправне, з прямими порушеннями закону, та/або через зловживання правами отримання майна, або корпоративного контролю із застосуванням насильства та/або примусу, у тому числі – державного

Немотивовані юридично

Загарбники не мотивують свої дії посиланнями на закон та не отримують формальних прав на отримане ними майно

Мотивовані юридично

загарбники попри прямі порушення закону та/або зловживання правами обґрунтовують свої дії апелюючи до положень законодавства, здійснюють загарбання із додержанням (або з імітацією додержання) встановлених законом процедур і набувають на отримане майно повноцінні формальні права.

Корпоративне загарбання спрямоване на протиправне, з прямими порушеннями закону, та/або через зловживання правами отримання корпоративного контролю із застосуванням насильства та/або примусу, у тому числі – державного

ПОГЛИНАННЯ

дії, спрямовані на отримання особою, або групою осіб, що діють спільно (поглиначами) корпоративного контролю над господарським товариством через придбання контрольного пакету (контрольної частки), збільшення статутного капіталу, злиття, приєднання товариств, або іншим чином

Дружні поглинання

Корпоративний контроль переходить до поглиначу суто добровільно, за домовленістю з контролюючими акціонерами (учасниками) та за згодою органів управління (менеджменту)

Недружні поглинання

Поглинач отримує корпоративний контроль взагалі без згоди контролюючих акціонерів (учасників) та органів управління (менеджменту), або контролюючі акціонери (учасники) вимушено передають корпоративний контроль поглиначу під його тиском.

Корпоративне поглинання – поглинання завжди є корпоративним.

РЕЙДЕРСТВО

дії, спрямовані на набуття певною особою прав на майно, або контролю над суб'єктом господарювання без згоди власника, або особи, яка здійснює контроль над суб'єктом господарювання, що відбувається у ході спланованого конфлікту відповідно до певного сценарію (стратегічного плану), який має правове обґрунтування та мотивацію – дійсні чи удавані та реалізується із додержанням (або з імітацією додержання) встановлених законом процедур.

Біле рейдерство

Відбувається без порушень закону, силовий вплив, якщо він має місце, є мінімальним та обмежений державним примусом, який застосовують державні виконавці при належному та неупередженому виконанні виконавчих документів

Чорне рейдерство

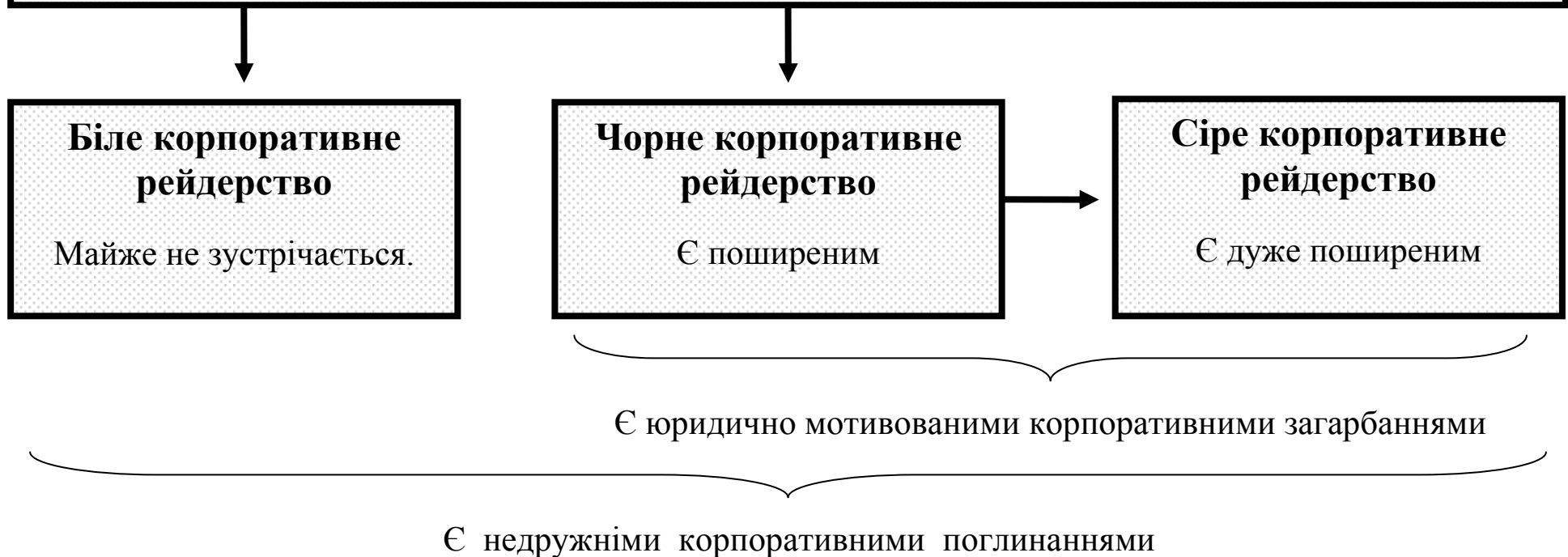
Відбувається з порушеннями закону, силовий вплив виходить за межі державного примусу, який застосовують державні виконавці при належному та неупередженому виконанні виконавчих документів

Сіре рейдерство

Є підвидом чорного рейдерства, що має додаткову ознаку: юридичне оформлення рейдерських дій є настільки якісним, що створює видимість додержання закону (тобто, це чорне рейдерство, яке намагається видати себе за рейдерство біле за рахунок значних інвестицій в юридичне оформлення)

КОРПОРАТИВНЕ РЕЙДЕРСТВО

дії, спрямовані на набуття корпоративного контролю над господарським товариством без згоди учасників (акціонерів), що вже здійснюють корпоративний контроль та призначених ними органів управління товариства (менеджменту) відповідно до певного сценарію (стратегічного плану), який має правове обґрунтування – дійсне чи удаване та реалізується із додержанням (або з імітацією додержання) встановлених законом судових та корпоративних процедур.

Крім корпоративного існує також банкрутне, земельне, товарне та інші види рейдерства.

СПЕЦИФІЧНІ ВИДИ КОРПОРАТИВНОГО РЕЙДЕРСТВА

Зовнішнє рейдерство (корпоративне вторгнення)

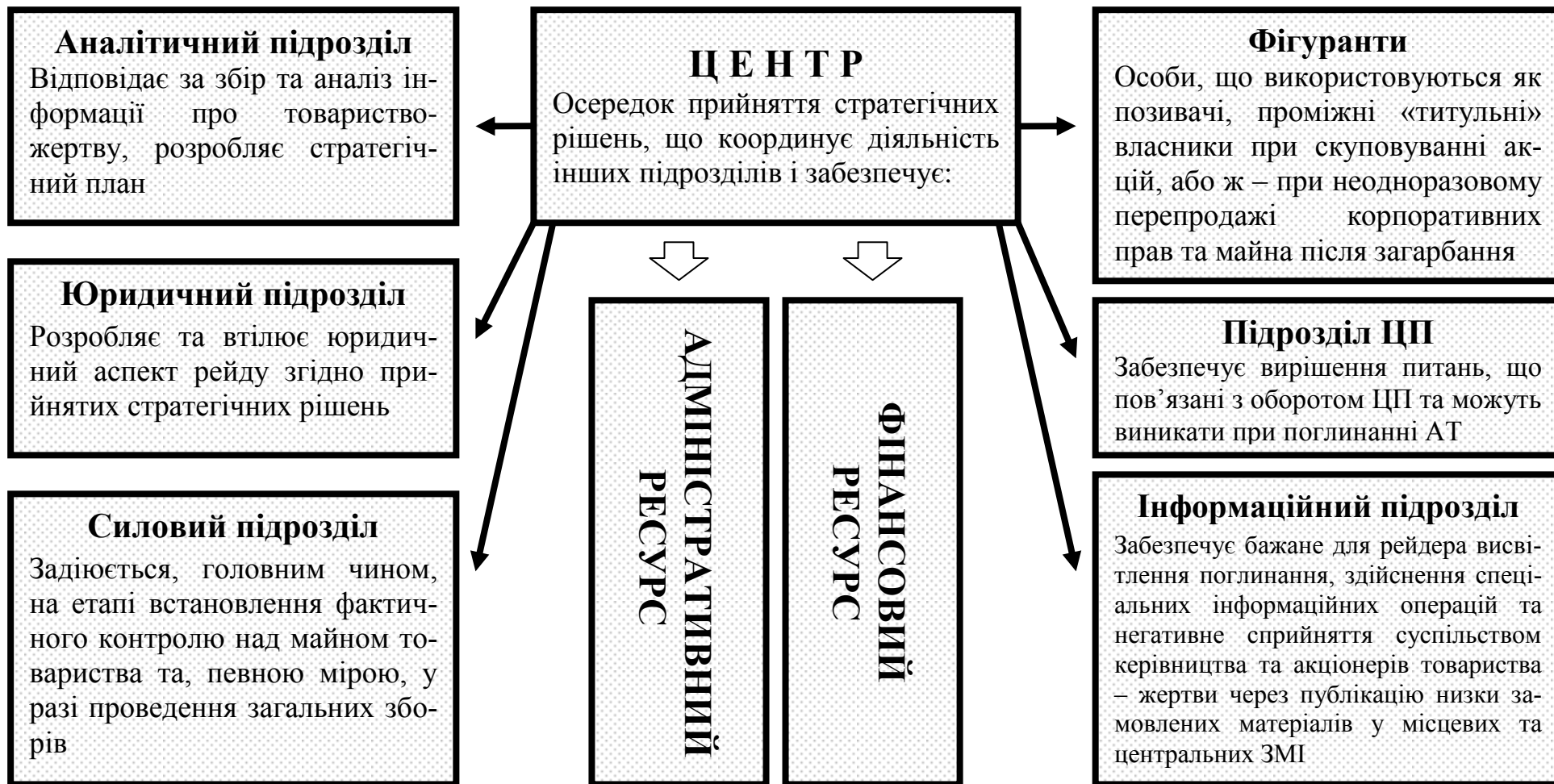
Корпоративний контроль намагається отримати особа, яка на момент початку поглинання не є учасником (акціонером) товариства

Внутрішнє рейдерство (корпоративний переворот)

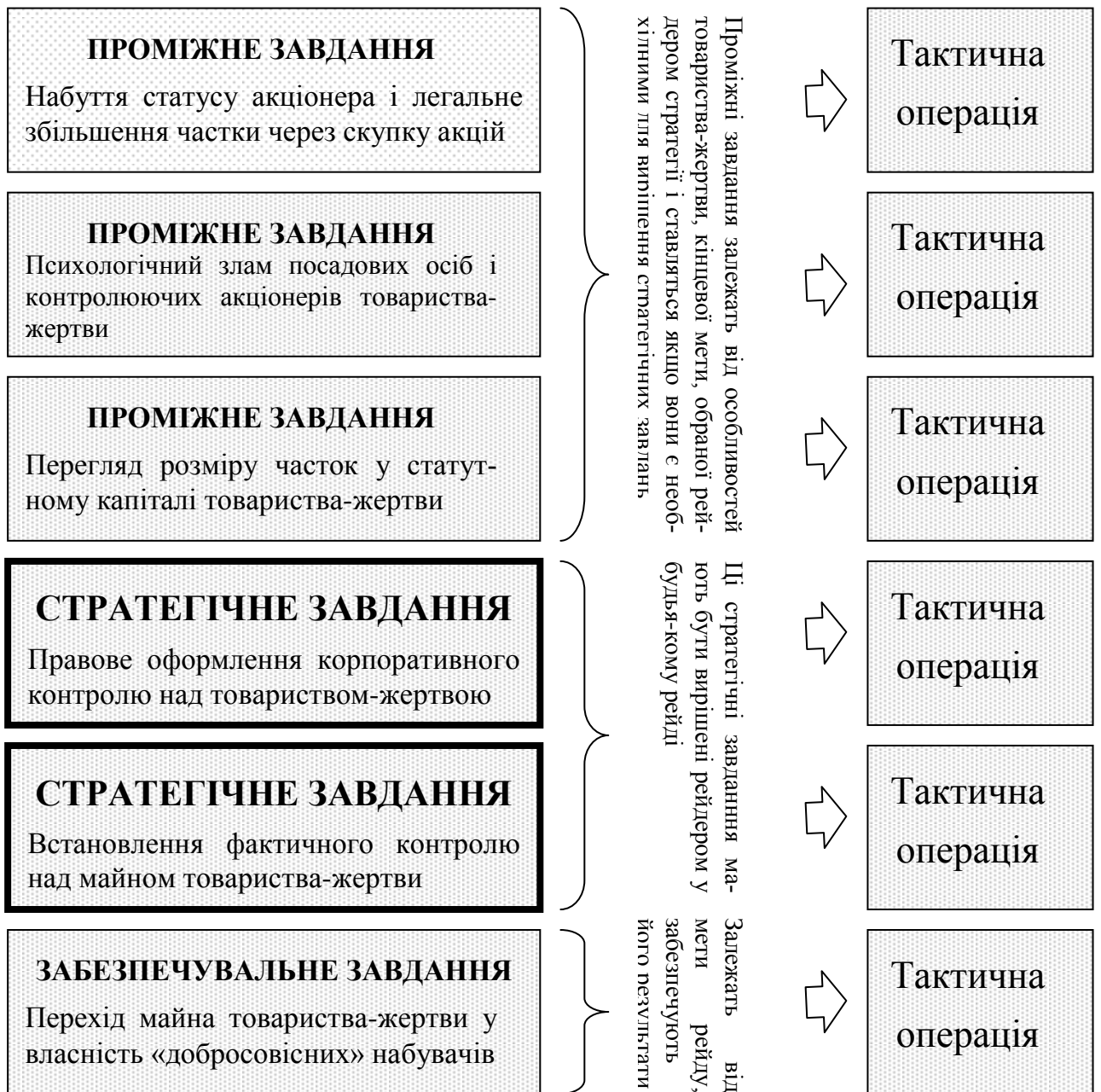
Корпоративний контроль намагається отримати особа, яка на момент початку поглинання є учасником (акціонером), що не здійснює вирішального корпоративного контролю

Відмінність рейдерства, як особливого виду корпоративних конфліктів від звичайних корпоративних конфліктів полягає у повній його спланованості рейдером: причина виникнення конфлікту полягає не у правовій невизначеності відносин сторін, а суто у бажанні рейдера перехопити корпоративний контроль над господарським товариством, тобто, ця причина є повністю волонтаристичною.

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЙДЕРСТВА: РЕСУРСИ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПІДРОЗДІЛИ

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЙДЕРСТВА: СТРАТЕГІЯ РЕЙДУ

КІНЦЕВА МЕТА РЕЙДУ:

Продовження (розширення) існуючого бізнесу товариства-жертви, або отримання належних товариству прав орендаря, або усунення товариства з ринку, як конкурента, або отримання конкретних активів (нерухомості, корпоративних прав в інших товариствах), що мають значну ринкову вартість. Саме кінцева мета рейду більше за все впливає на всю його стратегію.

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЙДЕРСТВА: СКЛАДОВІ ТАКТИЧНОЇ РЕЙДЕРСЬКОЇ ОПЕРАЦІЇ

МЕТОДИ:

Всі види впливу на товариство, його учасників, посадових осіб якого вони зазнають унаслідок дій рейдерів. З точки зору права можуть бути законними правочинами, законними діями, зловживанням процесуальними, корпоративними, іншими правами; оспорюваними правочинами; деліктами; адміністративними правопорушеннями та злочинами

+

ІНСТРУМЕНТИ:

Об'єкти, знаряддя, за допомогою яких рейдер здійснює вплив на товариство. Є інформаційні, силові і юридичні інструменти. Юридичні інструменти – документи можуть бути юрисдикційними (рішення, ухвали судів, постанови слідчих), або позаюрисдикційними (скарги, запити, листи, заяви, протоколи зборів)

ПРИЙОМИ:

Специфічні дії, якими безпосередньо вчинюється вплив рейдера на товариство, його учасників, посадових осіб, ефективність яких обумовлена особливостями законодавства і, в цілому, правової реальності України. Наприклад – призначення загальних зборів і реєстрації акціонерів за різними адресами, або у місці з утрудненим доступом

+

ТЕХНОЛОГІЇ:

Усталені поєднання у рейдерській практиці певних прийомів, або ж типові багатоходові алгоритми. Наприклад – призначення 10 загальних зборів поспіль з 1 по 9 травня у різних місцях з утрудненим доступом, із скороченим часом реєстрації, яка, до того ж, проводиться не за місцем проведення зборів із тим, щоб відфільтрувати явку акціонерів

ТАКТИЧНА РЕЙДЕРСЬКА ОПЕРАЦІЯ:

Сплановані дії, що вчиняються особами, задіяними у функціональному підрозділі рейдерського угруповання за рахунок наявних ресурсів із використанням рейдерських інструментів, методів, прийомів і технологій із тим, щоб вирішити одне з проміжних, забезпечувальних, або ж стратегічних завдань даного рейду

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ: ПРЕВЕНТИВНА РОБОТА

ПОЗИТИВНИЙ БЛОК:

Полягає в утворенні системи захисту товариства від загарбання, яка включає в себе у тому числі (але не обмежуючись):

1. Впровадження функціональних підрозділів, які протистоятимуть відповідним рейдерським функціональним підрозділам (юридичне, інформаційне, силове та ін.) з можливістю їх розгортання у разі угрози загарбання;
2. Розробка плану заходів на випадок загрози загарбання;
3. Визначення фінансових та адміністративних ресурсів, із задіянням яких здійснюватиметься протидія загарбанню;
4. Реструктуризація активів товариства у тому числі – через утворення системи «власник-оператор»;
5. Реструктуризація контрольного пакету (частки) через розподіл його (її) між декількома особами;
6. Утворення додаткових зобов'язань товариства на користь підконтрольних осіб, за якими до товариства можуть бути пред'явлені вимоги на значні суми у випадку, якщо рейдеру вдасться перехопити контроль над товариством;
7. Обтяження (передача у заставу) контрольного пакету (частки) і цінних активів товариства на користь підконтрольних осіб – забезпечення можливості «юридичної евакуації» активів і прав

НЕГАТИВНИЙ БЛОК:

Полягає у профілактичній роботі з планомірного та максимального повного усунення будь-яких передумов для загарбання, тобто – у ліквідації обставин діяльності товариства, що їх використовують рейдери, у тому числі (але не обмежуючись):

1. Запобігання виникненню “п’ятої колони” з числа невдоволених інсайдерів – регулярна сплата дивідендів, скуповування акцій у невдоволених дрібних акціонерів, надання крупним акціонерам доступу до участі в управлінні товариством, соціальна і психологічна робота з трудовим колективом, і, особливо – з менеджментом товариства;
2. Мінімізація непідконтрольних заборгованостей товариства;
3. Формалізація корпоративних процедур, редагування установчих документів та інших локальних актів товариства з метою забезпечення їх відповідності закону і забезпечення прав та законних інтересів акціонерів товариства;
4. Розв'язання старих юридичних проблем товариства (реєстрація прав на нерухоме майно, зміна форми випуску акцій на бездокументарну, та ін.);
5. Налагодження відносин з депозитарієм, НКЦПФР, іншими державними органами (GR).

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ: РОБОТА У ПЕРІОД ЗАГРОЗИ ЗАГАРБАННЯ

Період загрози загарбання охоплює час

Від отримання інформації щодо:

- систематичного збору інформації про товариство;
- скуповування акцій товариства;
- скуповування боргів товариства;
- негативних публікацій у ЗМІ про товариство явно замовного характеру;

Ініційованих особами, які можуть належати до рейдерського угруповання

До виявлення:

- судових (цивільних, господарських адміністративних) справ за позовами, поданими до товариства, або таких, що зачіпають інтереси товариства, його учасників, посадових осіб;
- кримінальних справ, порушених щодо учасників та посадових осіб товариства, або таких, що порушені за фактами, що мають відношення цих осіб;
- санкцій, накладених НКЦПФР, ДПС чи іншими органами

Ініційованих особами, які можуть належати до рейдерського угруповання

У період загрози загарбання:

1. Розгортаються всі функціональні підрозділи, які протистоятимуть відповідним рейдерським функціональним підрозділам (юридичне – за рахунок залучення до співпраці юридичних фірм, які мають досвід протистояння загарбанням, силове – за рахунок збільшення обсягів послуг ДСО і приватних охоронних підприємств, інформаційне – за рахунок актуалізації зв'язків із ЗМІ та ін.);
2. На товаристві посилюються заходи безпеки;
3. Здійснюється «юридична евакуація» цінних активів товариства;
4. Встановлюється замовник загарбання, його можливості і зв'язки;
5. Терміново розв'язуються нерозв'язані проблеми, що можуть створювати передумови для загарбання (див. попередню схему)

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ: ЮРИДИЧНА РОБОТА У ПЕРІОД ВІДКРИТОГО КОНФЛІКТУ

У період відкритого конфлікту

юридична служба товариства і тимчасово залучені юристи:

1. Реагують на всі позови, оскаржують всі рішення, ухвали, постанови, прийняті на користь рейдера;
2. Оскаржують до неупереджених державних органів та посадовців дії органів та посадовців, що сприяють рейдеру;
3. Легалізують важливі для товариства юридичні факти через організацію судових справ та вживають всіх заходів для форсування їх розгляду;
4. Забезпечують “юридичну евакуацію” активів товариства, тобто – перехід права власності до підконтрольних головним учасникам (акціонерам) юридичних осіб, підтримання в актуальному стані обтяжень тих активів, які не вдалося евакуювати із тим, щоб унеможливити їх відчуження органами управління товариства, обраними на проведених рейдером “альтернативних” загальних зборах учасників (акціонерів);
5. З’являються на “альтернативні” загальні збори учасників (акціонерів) у якості представника учасника (акціонера), збирають докази порушень закону та відсутності кворуму під час їх проведення, оскаржують до суду рішення, прийняті такими зборами;
6. Оскаржують дії державних виконавців при спробі рейдерів зайняти територію товариства за процедурою примусового виконання;
7. Подають до правоохоронних органів заяви про порушення кримінальних справ щодо рейдерів і посадових осіб, які сприяють ним, за наявності у їх діях складу злочину;
8. Оскаржують договори купівлі-продажу майна товариства, укладені рейдерами та повертають до власності товариства відчужене рейдерами майно;
9. Забезпечують юридичний супровід повернення органів управління на товариство через поновлення на роботі керівника, інших законно обраних посадових осіб товариства та визнання недійсними рішень проведених рейдером “альтернативних” загальних зборів учасників (акціонерів);
10. Висувають до товариства вимоги на користь підконтрольних осіб, за створеними раніше зобов’язаннями і звертають стягнення на ліквідне майно товариства

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ: ІНША РОБОТА У ПЕРІОД ВІДКРИТОГО КОНФЛІКТУ

Інформаційний підрозділ

1. Надає об'єктивне та “антрейдерське” висвітлення подій, що відбулися (бажано – із відео-рядом) у ЗМІ із тим, щоб запобігти їх перекручуванню;
2. Забезпечує висвітлення “подій, що не відбулися”, адже більшість “альтернативних”, скликаних рейдерами загальних зборів у дійсності не відбуваються, натомість оформлюються документально. Оперативне відображення всього цього у декількох ЗМІ запобігає рейдеру оформлювати події, що не мали місця.
3. Спростовує “чорний піар”.
4. Здійснює тиск на ангажованих рейдерами представників влади спробами взяти інтерв'ю, або фіксувати їх роботу (наприклад – знімати судові засідання та хід виконавчих дій).

ЦЕНТР

Забезпечує невідкладне прийняття рішень, підписання усіх необхідних документів, контакти з посадовцями, координацію дій інших підрозділів, заміщення осіб, які не можуть продовжувати виконання обов'язків (через відмову від виконання обов'язків, або через фізичну неможливість продовжувати роботу внаслідок протизаконного впливу з боку рейдера)

Аналітичний підрозділ

Забезпечує збір інформації щодо рейдера, аналіз його стратегії, прогноз його наступних дій і своєчасне планування адекватних дій товариства у відповідь

Силовий підрозділ

1. Забезпечує недоторканість майна товариства, його посадових осіб;
2. Забезпечує режим нормальної роботи товариства;
3. Забезпечує фізичне проведення заходів, необхідних для управління товариством (засідання виконавчого органу і наглядової ради, загальні збори);
4. Разом із державними виконавцями забезпечує фізичне повернення на товариство органів управління у разі поновлення на роботі голови виконавчого органу, інших посадових осіб та визнання недійсними рішень “альтернативних” загальних зборів

ЗМІСТ:

Корпоративні підприємства і підприємницькі товариства.....	3
Корпоративні права і корпоративний контроль.....	33
Створення і припинення господарських товариств.....	83
Акціонерні товариства.....	117
Товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю.....	211
Повні і командитні товариства.....	241
Корпоративні спори, рейдерство.....	253

Смітюх Андрій Володимирович

Корпоративне право у схемах

Навчальний посібник

Видання друге, змінене і доповнене

Редактор – *Старцев О.В.*

Підписано до друку 15.08.2012. Формат 84x108 1/32.

Паспір офсетний Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 2,60.

Тираж – 200 прим. Зам №

Віддруковано з оригінал-макета видавництва “Істина”
(свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 521 від 05.07.2001)